

VREME
VREME

Ob koncu
tedna bo
precej
sončno
in toplo.

LEDAVSKA TRGATEV 89

V soboto bo v Lendavi tradicionalna prireditev Lendavska trgatev. Tako kot vsako leto bo dopoldan ob 10. uri povorka vozil in vprej s prikazi domačih opravil in navad. Letos bo nastopilo kar 46 vprej iz Radmožanec, Bistrice, Kobilja, Dobrovnika, Žitkovec, Dolga vasi, Petišovec, Pinc, Čentibe, Dolgovaških Goric, Gaberja, Mostja—Banute in drugih krajev. Prireditev bodo popestrile tudi plesne in glasbene skupine iz Lesc, Čakovca, Beltincev, Monoštra, Kotoribe, Zalaszentgróta, pevski zbor in citrarji iz Želzne županije. V večernih urah bodo goste razveseljevali ansambla Magnet in Monitor ter humorista Jaka Šraufciger in Geza. Ob slabem vremenu bo kulturni program v dvorani Nafta, zabavnoglasbeni program pa v hotelu Lipa, restavraciji Park in Lovskem domu.

Jani D.

Pomurje naj bo okrožje (okraj) s parlamentom in partnerji oblasti! Samo še eden več od scenarijev za novo razvojno paradigmo slovenskega severozhoda?

Poglejte na 4. stran!

VESTNIK

Murska Sobota, 7. september 1989 • Loto XLI • Št. 35 • Cena 9000 din

Zemljo
je treba
prijazno
obdelovati

S preskusom teoretičnega znanja, zvečer pa še s kulturnim programom in družabnim srečanjem udeležencev v gasilskem domu v Rakičanu se je prejšnji petek začelo republiško tekmovanje traktoristov-oračev. Po uspelem državnem prvenstvu, ki je bilo lani prav tako v Pomurju, so se organizatorji tudi letos izkazali in uspešno pripeljali h koncu 33. republiško tekmovanje traktoristov na lahkih traktorjih, 17. tekmovanje mlajših traktoristov in traktoristik ter 7. tekmovanje traktoristov na težkih traktorjih.

Najbolj zanimivo in tudi do konca negotovo je bilo v soboto, ko se je 68 tekmovalcev in tekmovalk iz vse Slovenije preskušalo v oranju in spretostni vožnji, še pred tem pa so pripravili povorko in slovesno otvoritev s kulturnim programom, tako za tekmovalce kot obiskovalce pa je bila zanimiva mladež v maganjarom.

Če bi bila včasih tekmovanja traktoristov paradna slika, s katero je oblast želela zakriti vse slabosti kmetijstva ter z lepimi traktorji dajati vtis o modernosti in naprednosti, danes tega lažnega blišča ni več, je na slovesnosti ob otvoritvi dejal sekretar RK ZSMS Andrej Verlič, ki je dodal, da so mladi za drugačno kmetijstvo. Kmetijstvo je doslej pretrpelo največ ideoloških zablod, zato se mladi zavzemajo za drugačno organiziranost v kmetijstvu, pa tudi za povečanje kmetij. So za kmetijstvo, ki bo temeljilo na družinski kmetiji in ne le na družbeno organizirani velikokombinatski proizvodnji. So za zadržnost nasproti sozdom, so za agrarno reformo, ki naj da zemljo tistim, ki so jo sposobni okolju prijazno obdelovati in živeti od nje. So za kmetijstvo, pestro s kulturami, in ne za sibirsko razsežnost koruze in ne za živalske farme, katerih smrad in gnojnice ogrožata okolje. Mladi so za celosten regionalni razvoj Slovenije, ki ne bo dopuščal, da bi se ljudje stiskali v dolinah in na ravnicah, drugje pa bi ostajali le samotni starci. Zato si prizadevajo, da bi ljudje povsod živeli spodobno življenje. To je program mladih in z njim bodo šli tudi na skupščinske volitve prihodnje leto.

Republiška in občinska zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota sta pod pokroviteljstvom sodna ABC Pomurka uspešno pripeljala h koncu letošnje republiške tekmovanje in s tem ponovno dokazala, da sta kos tudi najzahtevnejšim prireditvam.

Ludvik Kovač

PROIZVODNJA IN PRODUKTIVNOST PADATA, POVEČUJEJO SE IZGUBE

Zaradi sprememb obračunskega sistema, visoke inflacije in sprememb v organiziranosti gospodarskih subjektov primerjava finančnih rezultatov ne daje prave slike o poslovanju pomurskega združenega dela v letošnjem prvem polletju, vendar bi na splošno lahko obveljalo, da z rezultati ne moremo biti zadovoljni. V informaciji, ki so jo pripravili v službi družbenega knjigovodstva v Murski Soboti, zato tudi ni primerjav z enakim lanskim obdobjem in kakršna koli primerjava tudi ne bi bila realna. Pri ugotavljanju prihodkov je namreč prišlo do bistvene spremembe, saj je namesto plačane realizacije poslej uveljavljeno načelo fakturirane realizacije, pa tudi pri odhodkih so nekatere bistvene spremembe.

Še posebej skrb zbujajoče je gibanje industrijske proizvodnje v nekaterih pomurskih organizacijah združenega dela. Negativna gibanja na tem področju so se začela že v lanskem prvem polletju in se nadaljevala vse leto, takšne težnje pa so tudi v letošnjem prvem polletju. Pomurska industrijska proizvodnja je v tem času padla za 0,4 odstotka, v posameznih občinah pa je to gibanje zelo različno, saj je proizvodnja v Ljutomeru občini padla kar za 3,7 odstotka, od 0,3- do 0,8- odstotni padec je tudi v radgonski in soboški občini, medtem ko je v lendavski občini industrijska proizvodnja porasla za 3,7 odstotka. Položaj je še bolj skrb zbujajoč, če dodamo, da se je število zaposlenih (na osnovi delovnih ur) v tem obdobju po-

večalo za pol odstotka in je tako produktivnost padla za približno odstotek.

Poseben problem pomurskega gospodarstva so še naprej izgube. Nove zakonske spremembe so vplivale tudi na izkazovanje izgub, saj po njih organizacije ugotovijo in izkažejo izgubo, če iz prihodka ne nadomestijo celotnih odhodkov, udeležbe drugih v skupnem dohodku ter obračunanih davkov in prispevkov in rezultatov. Tako se dogaja, da ima organizacija hkrati izgubo in dobiček, kar je posledica obračunskega nesmisla, saj v sistem vpeljujemo tržne kategorije zgolj navidezno, vsebinsko pa ostajajo stvari nespremenjene. Skupaj je tako v letošnjem prvem polletju v Pomurju poslovalo z izgubo 22 organizacij združenega dela, ki

so ustvarile blizu 135 milijard dinarjev izgube in je bila tako izguba za skoraj 27-krat večja kot v enakem lanskem obdobju. Veliko teh organizacij je prikazalo izgubo v substanci, saj ta znaša kar 75 milijard dinarjev, med osnovnimi viri za negativne finančne rezultate pa navajajo visoke obresti, manjšo prodajo in revalorizacijo v breme stroškov.

Pri razporeditvi dohodka je moralo pomursko gospodarstvo v letošnjem prvem polletju kar 40,2 odstotka dohodka dati za obveznosti za potrebe družbene skupnosti, za čiste osebnih dohodke in skupno porabo je namenilo 43,3 odstotka dohodka, medtem ko ga je za akumulacijo razporedilo le 16,5 odstotka ali dobre 203 milijarde dinarjev. Ob podatku, da je bila akumulacija ob polletju za 530 odstotkov večja kot v enakem obdobju lani in ob upoštevanju inflacije, lahko ugotovimo, da ostaja pomurskemu gospodarstvu za akumulacijo vedno manj denarja.

Ludvik Kovač

TORKOV RADIJSKI VAL V ŽIVO:

Natočimo si čiste vode!

Nad popek Evrope se zgirja ekološki somrak. V grlo nam teče zasvinjana, zastrupljena, onesnažena voda iz podtalja. Prve posledice že čutijo Ljutomerčani, na Hotizi so poginile ribe, na Hodošu, v Puconcih, Mačkovičih, Lendavi in še marsikje uživajo ljudje oporečno pitno vodo. Kaj storiti? Medtem ko se uradni politiki, oblastniki in voditelji pametujejo po sestankih in t. i. alternativa (nova gibanja, stranke, gibanja, koalicije) spi spanje pravičnega in medtem ko poklicani in zaprišeženi strokovnjaki in poznavalci ne morejo dati celotnega uvida v razsežnosti ogroženosti pomurske podtalnice, murski val soboškega radia ne miruje. V torek, 12. septembra, se bo od zore do mraka v živo ukvarjal z ekološko katastrofo, ki se je z Dravskega preselila na Mursko polje. Pričakujemo vašo pomoč po telefonu 21-232, lahko pa se nam tudi pisno oglasite na naslov uredništva.

Oddajo pripravlja Majda Horvat-Zver in Branko Žunec.

Bili so časi, ko nas je v tromejo ograjeno bivanje utesnjevalo in označevalo kot lokalne medije. Korak za korakom, in vsak je za spoznanje daljši, se svet odpira in nas že prav zaradi lokacije stalno izziva.

Naši mediji (Vestnik, Nepusag, Radio Murska Sobota — slovenski in madžarski program) niso več samo glasila štirih pomurskih občin in pripadnikov madžarske narodnosti v Sloveniji, po čemer so sicer najbolj poznani in spoštovani v skoraj vsaki pomurski družini. Njihova sporočilnost čedalje manj pozna in priznava meje.

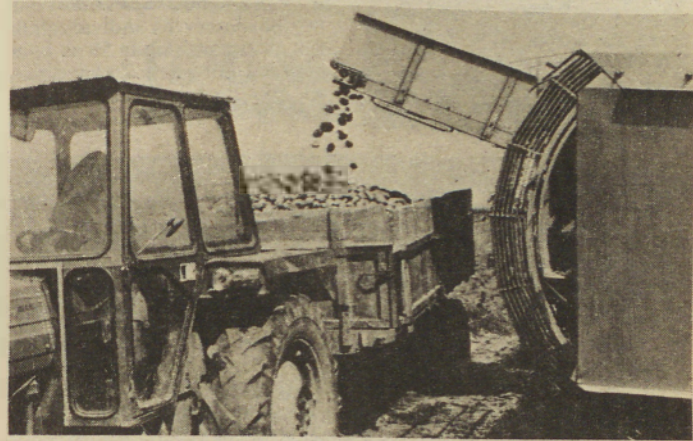
Vestnik tedensko potuje k slovenskim družinam v Porabje na Madžarsko in v avstrijski Radgonski kot, k skoraj tisoč zdomcev v države zahodne Evrope in k številnim izseljencem na vse celine. Nepusag berejo v Zalski in Želzni županiji, pa tudi v drugih madžarskih mestih ga poznajo, čeprav so meddržavne administrativne ovire za svoboden pretok tiska še vedno precejšnje. Do radijskih valov imajo nekaj manj moči, zato lahko spremljajo program Radia Murska Sobota v obeh jezikih delno na ultrakratkovalnem omrežju, zelo daleč in zelo dobro pa na srednjem valu, tja do Budimpešte, Dunaja, Ljubljane in Zagreba. Tako daleč smo slišni in po odmevih sodeč tudi poslušani. Prav to nam je izziv, da s programskim in tehničnim razvojem radia odpravljamo vsakršne ovire za nemoten pretok raznovrstnih za javnost pomembnih informacij z obmejnega prostora treh držav. Še posebej, in to uspešno, se zadnje čase povezujemo s sorodnimi mediji na Madžarskem. Skupaj iščemo vse možne poti sodelovanja, s katerimi bi kljubovali meddržavnemu administriranju in sledili tokovom dogajanja v politiki, še posebej pa v gospodarstvu.

Naši mediji pišejo in govorijo v dveh jezikih. Ob odprti meji in svobodnih informacijskih tokovih je to izredno pomembna prednost, v duhu znane ljudske misli — več jezikov znaš, več veljaš. Gre za bilingvizem posebne vrste, ki podira jezikovne ovire in razširja krog bralcev, predvsem pa poslušalcev. Številke so nam običajno zoprne, ampak če se lahko pohvališ s sto tisoč bralci, pri poslušalcih pa so te številke še večje, jih človek z veseljem zapiše.

Naše bivanje na rodovitni pomurski zemlji nas posebej zavezuje, da imajo na naših straneh in v programskih minutah pomembno besedo kmetje in kmetijska stroka. V zadovoljstvo nam je, da so nas pomurske kmetije sprejele kot pospeševalca, ki je dnevno in tedensko na obisku.

Kaj vse smo še? Predvsem odprt prostor za ustvarjalni dialog vsem, ki imajo dovolj poguma, da svoje zamisli dajo na kritično rešeto oči in ušes javnosti. Na voljo smo tudi vsem, ki stopajo v sodobne tržne tokove, saj smo preverjena pot za uspešno organiziranje prodaje in za še veliko drugih dragocenih odzivov pri snovanju proizvodnje in trženju. Smo še marsikaj drugega, vendar bi naštevaje vzelo preveč dragega prostora. Če nas še ne poznate, nas spoznajte z branjem in poslušanjem, dopisovanjem, s sodelovanjem z nami in z obiskom na prvem specializiranem poslovnem sejmu MARKETING KLUB na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču od 11. do 15. septembra, kjer bomo skupaj s po vsebini dela nam sorodnimi z zahodne meje — Primorskimi novicami, in Radiom Koper. Z zahoda in vzhoda prihajamo z vsem novim!

Irma Benko

Letošnja krompirjeva letina bo boljša od lanske, pravijo strokovnjaki. Lani je dober del pridelka pobrala suša, vendar tudi letošnja moča ni minila brez posledic. V težjih zemljah je krompir že začel gniti, in če se bo deževje nadaljevalo, bo precej krompirja, ki je še ostal v zemlji, zgnilo. Kakovost je precej odvisna tudi od semen in ustrezne zaštite pred boleznijo, zato se je v praksi tokrat ponovno potrdilo, da pri tem ne kaže varčevati. Manj kot z letino pa so pridelovalci letos zadovoljni s ceno. 5 tisoč dinarjev zahtevajo za kilogram, kolikor bodo zanj tudi dobili, pa ostaja vprašanje. Sicer pa več o tem na strani 7.

Foto: A. Abraham.

Deveti vrh neuvrščeni v Beogradu je končan in do novega podobnega plenarnega zasedanja, ki bo čez nekaj let, bo gibanju predsedovala Jugoslavija. Beograjsko srečanje neuvrščeni, ki so se ga udeležili tudi predstavniki mnogih nevtralnih držav, je zbudilo v svetovni javnosti skoraj nepričakovano zanimanje. Morda zaradi utiranja novih poti gibanju. Na posnetku med odmorom.

RAZHAJANJA O TISTEM, ČESAR ŠE NI

Jutri seja CK slovenske partije

Član CK ZK Slovenije France Popit, ki je bil v letih 1968–82 predsednik CK ZKS, je na centralni komite naslovil pismo, v katerem sporoča svoj odstop. V obrazložitvi F. Popit piše, da ni pripravljen nositi soodgovornosti za posledice prenove Zveze komunistov Slovenije, kakršno oblikuje in uresničuje sedanje predsedstvo CK ZKS. Popit trdi, da prenova ne daje nobenih rezultatov, da se najodgovornejši člani predsedstva mimo članov ZK dogovarjajo s posamezniki in skupinami novonastajajočih političnih skupin in organizacij. Popit zamenja predsedstvo ZKS, ker ni zase in za svoje početje potegnili nobenih naukov iz takšnih udarcev, kot so Bavčarjevi zapisi, in pa pojav dveh različnih deklaracij o avtentični volji slovenskega naroda. Dejstvo, ki bi se ga morali sedanji najodgovornejši dejavniki v politiki in gospodarstvu zavedati, je, da jim je v nekaj zadnjih letih uspelo z

vsesplošno grajo vsega, kar je obstajalo, dodobra demontirati funkcionalne sposobnosti gospodarstva in politike. Popit očita, Kučanu in njegovim somišljenikom, da se znotraj partije ne obnašajo pluralistično in pri tem omenja zavrnitev ugotovitev dr. Vojana Rusa v zvezi s partijsko prenovo.

Prvi se je na Popitovo obrazložitve odstopa oglasil Franc Šetinc, ki Popita opozarja, da je njuna generacija politikov družno delala neumnosti, kot Šetincova stališča komentira Mladina. V šestdesetih in sedemdesetih letih so že govorili o uspešnosti podjetij, o delnicah, pa je bilo z odstavitvijo Kavčiča to prekinjeno med Popitovo vladavino. Šetinc daje podporo Kučanu in njegovim političnim zamislim in ukrepom.

V komentarju Borisa Ježa v Delu je zapisano, da ne gre za odstop kogarkoli, »temveč za človeka, s čigar imenom je povezano precej sporno obdobje v slovenski in jugoslovanski politiki.«

Vendar marsikaj govori, da odstop ne pomeni tudi dokončnega odhoda, temveč gre za ostro politično potezo. Popit govori o »skupini levičarsko usmerjenih izobražencev.« Če je tako – ugotavlja Jež – gre za posebno strujo, ki se je glede na polemičnost Popitovega pisma javno legitimirala, celo kot nekakšna notranja opozicija.

Borut Šuklje v Sobotni prilogi

VOLILNI SPORAZUM

Udeleženci tako imenovanih trojnih dogovorov na Madžarskem so dosegli soglasje o ključnih vprašanih prihodnjih volitev. Predstavniki partije, opozicijske »okrogle mize« in družbenih organizacij soglašajo, da bo imel madžarski parlament nekoliko manj poslancev kot doslej, in sicer 350. Od tega bodo volili 150 poslancev na individualnih, 150 na županijskih in 50 na kompenzacijskih listah. Za kandidate na prvomennjenih listah je potrebnih 750 volilcev, ki kandida-

ta predlagajo, na županijskih kandidatnih listah bo potrebna podpora najmanj 25 odstotkov volilcev. Na kompenzacijskih kandidatnih listah se bodo pojavili tisti kandidati, ki jih volivci sicer podpirajo, vendar iz takšnega ali drugega razloga niso mogli priti na prvo ali drugo kandidatno listo.

Dogovorili so se tudi, da na primer sodniki, tožilci, oficirji in miličniki ali ne morejo biti člani nobene stranke ali pa v stranki ne smejo opravljati funkcij.

Odpri pa je ostalo pri tem dogovarjanju vprašanje, ali smejo družbene organizacije, kot so na primer sindikat, Domovinska narodna fronta ali mladinska organizacija, predlagati svoje kandidate. Sporno je določanje imenja, strank, niso pa se mogli dogovoriti tudi o datumu volitev.

ZADRŽANO DO PERESTROJKE

Dve zadevi sta DR Nemčijo vključili v zanimanje in tudi špekuliranje svetovne javnosti: nekoliko zaostren dialog v ZR Nemčiji v zvezi s prebegi vzhodnonemških državljanov prek Madžarske in Avstrije v ZRN ter lastne ocene razmer doma, na Poljskem in Madžarskem.

V NDR trdijo, da nimajo nič pri gosposkarskim in družbenim

Kmetje iz Gordinovcev so želeli imeti v ponedeljek, pred začetkom srečanja neuvrščeni, ponovitev novosaškega mitinga v središču Beograda, kajpak pred skupščino SFRJ, in sicer s toliko udeleženci, da bi izsilili takojšnjo uveljavitev agrarnih zahtev, ki jih je ZIS obljubil za 10. oktober, in napovedali gladovno stavko, če jim odgovorni ne bodo hoteli ustreči. Vse to s pojasnilom, da to ne bo politični miting in da nimajo namena rušiti vlado, česar pa niso mogli izpolniti, ker se je nestrpnost kmalu zahotelo odstopa vlade oziroma Anteja Markovića, ki nikakor ni hotel priti k njim na »spoveda«. Pa tudi vreme zborovalcem ni šlo na roko, saj je v Beogradu prav to popoldne lilo in vso noč in naslednji dan ni prenehalo deževati.

Zborovalcev je bilo le nekaj tisoč, če odštejemo radovedne Beograščane, in v podporo jim je prišel le mladinski funkcionar iz Črne gore, bile pa so tudi posamične odobravajoče brzojavke, saj so se povsod že prej odločili za neudeležbo, celo iz Subotice in Kaniže, kjer so se organizirali v Kmečko zvezo in kjer sodijo, da je ZIS zaenkrat storil, kar je mogel, in da ga v tem prizadevanju zdaj pač ne kaže še ovirati.

Preseneča, kako marsikdo in marsikje še vedno verjame, da Ante Marković lahko dela čudeže in čez noč spreminja desetletja zvoženo in kako to verjamejo tudi nekaterih forumih, saj smo prav tega dne slišali v poročih iz Novega Sada podobne ocene. Tako smo dobili vtis, da pričakovani scenarij za odstavljanje predsednika ZIS vendarle začneja – sicer nekako šepavo – funkcionirati, čeprav se do tega mitinga niti SZDL Vojvodine ni opredelila, kar tudi kaže na zgrešenost pobude in prenatrpanost neke sicer ekonomsko upravičene težnje po korenitih spremembah tudi v kmetijstvu.

ZBOR DELA(?)

»Izhitenost«, kakor tukaj temu pravijo, se pojavlja tudi na drugih področjih, na primer v stališčih za spremembe političnega sistema, ki jim imajo ponekod za Miluševićev »(pred)volilni« govor, ki mu marsikje manjka poglobljenost, prepričljivost in utemeljenost, zlasti pa v zahtevi po uvedbi »zbora dela« v skupščini SFRJ, ki je ostanek prejšnje zahteve, naj bo (tudi) v federaciji, kakršna pač bo, »zbor združenega dela«, ker združeno delo vendarle pomeni organizacije združenega dela, torej ljudi, vsaj zaposlene ljudi, se zdajšnji predlog o »zboru dela« zdi marsikomu, kot slišimo iz odmevov na to pobudo, nesmisel, kajti delo samo po sebi ni nič ideološki pojem, zoperstavljen kapitalu kot nasprotni skrajnosti, in ker je po razlagi tvorca materializma delo »sonce, okrog katerega se vrti vse, kar je človeškega«, je smiselno, če vsa skupščina temelji na filozofiji in ekonomiji dela, kar seveda sodi v preambulo ustave, pravzaprav ustave vseh socialističnih dežel, če naj se vsebina socialistično opredeljenih držav ne uniči, temveč okrepi z resnicami, ki so jih dognali po Marksu.

Združeno delo, ki so ga praktično tudi premnogi politiki preprosto izenačevali z gospodarstvom, praktiki v gospodarstvu pa preprosto imeli za fasado podjetjem, ki tudi v administrativnem obdobju niso bila podjetja, čeprav so se tako imenovala (kot državna na vseh ravneh), je pač v svoji hibridnosti rastle, kot pač rastejo tudi bilke pred očmi znanstvenikov, ki težijo h križanju s plodonosnejšimi, odpornejšimi in koristnejšimi bilkami: neke so rastle (organizacije združenega dela) v visoka stebra brez sadov, neke so se le bilke ostajale presibke v preobilju bogatih, a preredkih sadov, ne da bi znanost prišla do končnih rezultatov, ker jih je pač politika prehitela s prehitro oceno o neplodnosti (združenega dela), saj jih birokracija (če je tako poenostavljeno sploh dovoljeno) sploh ni negovala, če jih ni že naravnost dušila.

Pri tem se velja spomniti nekdanje sodbe dr. Miladina Korača, ki je nekoč v eni televizijskih oddaj, v navzočnosti dr. Zorana Pjanića, zdaj glasnega ekonomista v Srbiji, izjavil, da so, žal, ideologije iz politike prišle v razmišljanjih o ekonomiji prihodnosti dalje, kot ljudje v ekonomski znanosti. Korač je očital tudi znanemu dr. Branku Horvatu samo znanje meščanske ekonomije, samo naučenega, kar zdaj očitajo tudi mnogim drugim ekonomistom, ki namesto v znanosti napredujejo v politiki, a s pripombo, da so znanstveniki ne bi smeli ponizovati pred (dnevno) politiko.

Se bo mar zgodilo, da bomo zvedeli za uporabno ekonomijo dela najprej iz sveta moderne kapitalizma? Vse je mogoče...

Viktor Širec

Strah pred posledicami zmage

Predsednik Slovenske demokratične zveze dr. Hubert Požarnik je v najnovejši številki zveznega časopisa Demokracija svojo zvezo (SDZ) zelo jasno opredelil kot opozicijo Zvezi komunistov in vsem drugim, ki z njo »pakirajo.« Naglasil je, da ima SDZ boljši politični program in ljudi, ki so ga sposobni uresničevati bolj kot Zveza komunistov. SDZ po Požarnikovem ne bo nikogar preganjala, če bo prišla na oblast, kajti njen cilj je preoblikovanje sedanje partijske v moderno pravno državo.

Vse je še pravzaprav odprto, saj bomo komaj konec septembra vedeli, kakšna bo končna verzija ustavnih dopolnil, iz katerih bo izhajala tudi nova volilna zakonodaja. Vendar vse kaže, da se vodstvo SDZ vneto pripravlja na spomladanske skupščinske volitve. Štartni položaj slovenskih demokratov ta trenutek ni zavidljiv, saj šteje SDZ le okoli 2 tisoč aktivnih članov. Še huje je zaradi nezgajene organizacijske mreže v posameznih predelih republike, kajti le navdušenost v krajevnih skupnostih in občinah lahko zagotovi SDZ volilno uspešnost in odpre pot v republiko skupščino.

Druga pomembna zadeva je denar, ki priteka sedaj edino od članarine in daril. To pa seveda ni dovolj niti za tiskanje časopisa, kaj šele za predvolilno propagando. Predsednik SDZ se je pred nedavnim javno obrnil na

Ijubljansko tv s predlogom, da naj ta opozicijski odstopi tv dnevnik na drugem programu in še kakšno uro ali dve preostalega programa. Tako bi ji po njegovem mnenju omogočili kolikor toliko enakopraven predvolilni start. Požarnik se zavzema tudi za denarno pomoč iz proračuna, kot je to pri Socialistični zvezi in Zvezi mladine.

Požarnik očitno ne verjame v volilno zmago opozicije prav zaradi njenega pravnega in šartnega položaja, prav tako pa nad morebitno zmago tudi ni navdušen, saj bi si z njo opozicija naložila kopico problemov, predvsem z državnim aparatom, ki bi želel obdržati svoj monopolni položaj, kot komentira razmere v nastajajoči slovenski opoziciji zagrebška Panorama sobotom.

Kot je to navada pri strankarskih liderjih, ki svojih volilcev ne

reformam v vzhodnoevropskih državah, imajo pa pridržke, zlasti do dogajanj na Poljskem in Madžarskem, kjer so po uradnem mnenju v NDR reforme lahko povezane z velikimi socialnimi, političnimi in mednarodnimi konflikti. Če bi NDR izvedla podobne reforme kot v obeh omenjenih državah, bi s tem ustvarila možnost za priključitev »k rajhu«.

V Vzhodni Nemčiji veliko stavi na lastno gosposkarsko trdnost; stalno rast proizvodnje, socialno varnost, razmeroma dobro založenost, stabilne cene in polno zaposlenost. Toda veliko zanimanje za izselitev na Zahod vendar kaže, da hočejo državljani še kaj več od tega, kar jim daje družba.

globus

DUNAJ – Dnevnik Die Presse v intervjuju s koroškim deželnim glavarjem Jörgom Haiderjem »skoraj povsem« izključuje možnost, da bi v Jugoslaviji prišlo do notranjega, državljanski vojni podobnega konflikta. Ne glede na to pa naj bi bili v Avstriji pripravljeni tudi na takšno možnost. Po Haiderjevih besedah ima vlada natančno zasnovano za sprejem morebitnih beguncev.

VARŠAVA – Ob 50. obletnici začetka druge svetovne vojne so se tu sestali mladi parlamentarci iz evropskih držav, ZDA in Kanade, osrednja prireditelji ob obletnici pa je bila v Gdansk na polotoku Westerplatte, kjer so granate z nemške oklepne ladje Schleswig-Holstein, izstreljene 1. septembra 1939 zjutraj, oznanile začetek enega najbolj krvavih in najbolj tragičnih spopadov v zgodovini človeštva.

WASHINGTON – Petnajst najbolj zadolženih držav v razvoju tudi letos ne bo moglo odplačati obresti. Tako trdijo strokovnjaki skupine vodilnih mednarodnih bank. Znesek obresti za letos je 4,9 milijarde, skupno pa bodo na obrestih te države ob koncu leta dolžne 15,08 milijarde dolarjev. Med najbolj zadolžene države spada tudi naša.

BUDIMPEŠTA – Madžarska vlada je vladi ČSSR poslala noto, v kateri protestira zaradi postopka proti dvema madžarskima državljanoma, aretiranim v času demonstracij v Pragi 21. avgusta.

MOSKVA – CK sovjetske partije je obsodil negativne pojave in tendence v Estoniji, Latviji in Litvi. V izjavi CK je med drugim rečeno, da nacionalistični voditelji potiskajo prebivalstvo v nevarnost, ki bi lahko imela katastrofalne posledice.

BUDIMPEŠTA – Po anketi državnega inštituta za raziskavo javnega mnenja je predsednik ministrskega sveta M. Nemeš trenutno najbolj priljubljena politična osebnost na Madžarskem. Na drugem mestu je državni minister I. Pozsgay, potem pa predsednik partije R. Nyers in generalni sekretar partije K. Grosz.

NEW YORK – Povprečna ameriška farma meri 184 hektarjev, skupno pa jih je dva milijona 170 tisoč. Lani se je zmanjšalo število majhnih, povečalo pa število velikih farm. Več kot polovico ameriških kmetijskih zemljišč drži v rokah borih 15 odstotkov farmerjev.

globus

Slovo od drobiža

Svet guvernerjev Narodne banke Jugoslavije je sklenil, da bodo od 15. septembra do konca leta jemali iz obtoka bankovce za 10, 20 in 50 dinarjev. Če do novega leta ne bo nič z brisanjem dveh ali treh ničel, potem bo v začetku novega leta najnižje plačilno sredstvo 100-dinarski bankovec in kovanec. Zagrebški Vjesnik je objavil trditve nekega dopisnika, da je potrebno za kilogram žbljever žicnikov »odšteti« kar 34 kilogramov novcev.

Tako bodo do konca leta umaknili iz prometa 13 različnih bankovcev in kovancev, toliko različnih izdaj namreč obstaja pri deset- dvajset- in petdesetdinarskem denarju. Po novem letu bodo ta denar zamenjevali samo še na banki in to do konca marca 1990.

K PRIMERU MUŽEVIČ

Proti Borisu Muževiču je zaradi prometnega prekrška (prehitra vožnja brez voznškega dovoljenja) vložen kazenski zahtevek pri pristojnem beograjskem sodniku za prekrške, miličnika Petkra Gavrića so prijavili javnemu tožilcu, proti njemu pa je uveden tudi disciplinski postopek, ker je zlorabil svoja službena pooblastila.

Kakšen mora biti britanski policaj po nekaj navodilih iz leta 1829. Biti mora fizično odporen, mentalno buden, imeti mora sloves poštenja in pravičnosti, odlikovati ga morata takt in ljubeznivost, imeti pa mora tudi smisel za humor.

In kakšen mora biti miličnik v naši samoupravni družbi? Zagrebški novinar Tijanić pravi, da mora biti dostojanstven kot kakšen kardinal, taktičen kot ambasador, optimist kot šef propagande in debelokožen kot nosorog.

Jo še to: v časopisju smo lahko prebrali »beograjski miličniki, srbski miličniki«. Je potrebno, da obsojamo tako pavšalno?

Milan Kučan o pismu

Na pogovoru s političnimi delavci, gospodarstveniki in novinarji v Novi Gorici je predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan dejal, da Popitovega pisma ne bo komentiral, ker bo o njem prihodnji teden (jutri) razpravljala Centralni komite. Dejal pa je tudi, da smo s prenovitvijo naše zavesti prišli tako daleč, da tega dejanja ne bomo razumeli drugače, kot legitimno pravico člana CK ZKS, da opozori na nekatere stvari, ki zaslužijo razpravo in s katerimi naj se CK sooči. CK naj po razpravi pove, ali bo ostal pri svojih stališčih in usmeritvah ter presodi tudi o svojem izvršnem organu. Slabo bi bilo, če bi privolili v nekdanjo tako imenovano boljševiško prakso, razumeli to kot spur in menili, da mora imeti prav le eden, je dejal Kučan.

Ponovno v skupščino

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Mitrović je v zvezi z zahtevami dela javnosti po sprejemu protinflacijskega programa dejal, da bo Zis vztrajal pri uresničevanju svojega tržno usmerjenega programa, ki je v celoti tudi protinflacijski.

Med novimi ukrepi, ki jih bo zvezna vlada te dni poslala v skupščino, bodo tudi tisti, ki jih je skupščina enkrat že zavrnila. To je na primer predlog, naj bi imela poravnava obveznosti do dobaviteljev prednost pred izplačevanjem osebnih dohodkov in pa predlog o samo enkratnem izplačilu osebnih dohodkov. Če ti ukrepi tudi tokrat ne bodo sprejeti, jih bo Zis znova predlagal skupščini v sprejetje.

Septembra se bodo nadaljevala tudi pogajanja z Mednarodnim denarnim skladom in Svetovno banko. Po Mitrovićevih besedah mednarodni sklad odločno podpira naš koncept gospodarske politike in obziranja inflacije, zanima pa ga, ali bo ta koncept skupščina SFRJ v celoti sprejela in če ga bodo dosledno uresničevali v vsej državi.

AVSTRIJSKA RADGONA

Medalja obvezuje

V avstrijski Radgoni skrbijo za podobo svojega mesta. Pred desetimi leti so prejeli zlato evropsko medaljo za ohranjanje zgodovinskih spomenikov. Od takrat se kaže mesto kot središče zgodovinsko zanimivih posebnosti.

Slikar Johannes von Aquila je okrog leta 1400 poslikal stene gosposke hiše, tako imenovane Pistorkaserne. Freske prikazujejo obhajanje mesta in lov. To so najstarejše ohranjene freske na Štajerskem (avstrijskem).

Drugi znani Radgončan je bil frater Andreas Walsperger, bolj znan pod imenom Pater Carpentarius. Leta 1448 je naredil karto sveta v obliki globusa. V njenem središču je radgonski oče označil Jeruzalem in levo od njega paradiž.

Tudi znana štorska meščanka Katharina Freifrau von Galler oziroma zlobna Liesl, ki je zgrajena grad Riegersburg v današnji obliki, je bila rojena v Radgoni. Rojstna hiša na Langgasse ima gotoski portal in družinski grb Wechslerjevih (1516). Od leta 1848 je v stavbi okrajno sodišče.

Pred kratkim so lepo obnovili mestno cerkev. Na njeni zunanji steni so nagrobni kamni. Toda zob časa je že načel to mojstrovino in nagrobne plošče odpadajo in se kršijo. Nekaj bo treba narediti za njihovo varnost.

Tudi Frauenkirche so lani obnovili. Tako se eden od mestnih draguljev žari v polnem sijaju. Zelo dobro je ohranjena tudi radgonska trdnjava. Deloma so vidni še mestni jarek, šest utrd in stolpčiči. Sicer pa so obzidje opustili že leta 1773.

Radgončani torej skrbijo za videz svojega mesta, za ohranitev zgodovinskih spomenikov. Stari portali, vrata, tlakovane ulice tu niso v nevarnosti, da bi jih uničili. Plačilo za vzorno ureditev kraja je bilo zato tudi zlata evropska medalja.

K. Z.

V Ljutomeru so se okužili z vodo

KRONOLOGIJA

V torek, 29. 8., popoldne je iskalo v Ljutomeru zdravstvenem domu zdravniško pomoč okoli trideset bolnikov, ki so imeli krče, drisko in so bruhal. Čeprav so bolniki s podobnimi bolezenskimi znaki prihajali že nekaj dni, pa so v torek posumili, da gre za skupno okužbo. O tem so obvestili Zavod za socialno medicino in higieno. Ker so oboleli prihajali iz Ljutomera, Križevca, Veržaja in Cezanjevca, tako odrasli kot otroci, torej iz tistih krajev, ki imajo vodo iz vodnega zajetja v Lukavcih, so posumili, da bi voda lahko bila skupni dejavnik črevesne okužbe. Vzeli so vzorce vode v zajetju in vodovodnem omrežju ter jo takoj klorirali. Kemijska analiza, ki jo so opravili v Mariboru, je pokazala, da je voda kemijsko neoporečna. To so vedeli že v četrtek, v petek pa so v laboratoriju Zavoda za socialno medicino in higieno ugotovili, da je voda bakteriološko oporečna in da je okužena z Escherichiacoli, klico, ki je v človeških in živalskih iztrebkih. Zato so v petek sprejeli posebne ukrepe o prekuhavanju vode. Sicer pa so vodo vse dni klorirali in sproti opravljali analize. Slednja je pokazala, da je voda dobra, zato so v ponedeljek preklicali veljavnost posebnih ukrepov.

Do ponedeljka je bilo na Zavodu za socialno medicino in higieno prijavljenih 140 primerov, okuženih pa je bilo prav gotovo več, vendar vsi niso iskali zdravniške pomoči. Enega bolnika pa so morali poslati v bolnišnico. V

soboto in nedeljo je bilo osem novih primerov, v ponedeljek pa le še dva, ki sta se verjetno okužila na drug način in ne neposredno z vodo.

KONEC, KI SE TU NE SME KONČATI

Tu pike ne smemo postaviti, ne mi ne odgovorni, še najmanj pa bi na to pristali tisti, ki so se okužili, saj je okužba z vodo pustila grenak priokus. Pri vsej zadevi se namreč sama po sebi postavljajo vprašanja, zakaj vodno zajetje do sedaj ni bilo klorirano, zakaj vodnjaka ob sumu okužbe niso zaprli, zakaj je vanj lahko prišla voda, okužena z bakterijo s površja, zakaj so ukrepe sprejeli šele v petek. Da bi dobili odgovore na ta vprašanja, smo spraševali na štirih koncih, odgovarjali pa so na izvršnem svetu, inšpekcijskih službah in Zavodu za socialno medicino in higieno, izjave pa ni dal direktor Komrada, ki je samo razložil, zakaj je prišlo do razpoke na vodnjaku, kjer bi lahko prišlo do okužbe.

Izvršni svet je spremljal potek ukrepov in v ponedeljek so sprejeli dogovor, da se poostri nadzor nad drugimi vodnimi zajetji in da so potrebni pogostejši sanitarni ukrepi. Komrad pa mora izdelati sanitacijski program, da se več ne bi ponovila taka okužba, ki se je v tem vodnem zajetju pojavila prvič po dvajsetih letih.

Inšpekcijske službe so že v sredo obvestile otroške vrte, da je voda lahko vzrok okužbe in jo morajo prekuhavati, pregledale preostala zajetja in poslale ope-

zorila krajevnim skupnostim, ki imajo vaška vodna zajetja. Na vprašanje, zakaj vode niso že prej klorirali, je vodja inšpekcijskih služb Nace Žunič dejal, da so bili odvzeti vzorci že dvajset let neoporečni in ni bilo potrebe po kloriranju (po zakonu le to ni obvezno!). Ogled vodnjaka pa je pokazal, da je prišlo v njem zaradi ugrezanja do razpoke, skozi katero je lahko prišla okužena voda s površja. O tem pa bo rešla svoje posebna strokovna komisija. O tem, zakaj vodnjaka ob sumu okužbe niso takoj zaprli, pa je dejal, da za to niso imeli nobene osnove. Strokovna navodila namreč predvidevajo, da se v takih primerih voda samo klorira. Direktorico Zavoda za socialno medicino in higieno pa smo vprašali, zakaj so šele tako pozno znani rezultati analize in s tem sprejeti posebni ukrepi. Direktorica Zorica Levačič-Turk je povedala, da se kemijska analiza lahko naredi v nekaj urah, bakterije pa je treba gojiti vsaj dan, da lahko povedo, ali je voda čista ali so v njej bakterije. Tako so v četrtek že vedeli, da v vzorcu vode nekaj raste, šele v petek pa so lahko izločili bakterijo, ki je v vodni prav gotovo prišla s površinsko vodo, saj podtalnica ni bila okužena in so bili vzorci preostalih zajetij (v Lukavcih je več vodnjakov, vendar se voda meša in šele nato gre v vodno omrežje) tudi bakteriološko neoporečni.

Ob vsem povedanem je torej ostalo odprto vprašanje tehnične neoporečnosti vodnjaka, ki ga bodo zaprli in popravili do konca oktobra. In kdo naj bi bil torej kriv? To smo spraševali tudi mi, vendar so bili vsi odgovori: To, kdo naj bi bil kriv, je težko reči. Vendar na to, da bi okužili le naravo in nalive, ne smemo pristati.

Majda Horvat

KDOR HITRO DA, DVAKRAT DA!

Pod tem geslom vodstvo slovenskih sindikatov poziva člane delavske organizacije in druge, da z dodatnimi aktivnostmi solidarnostno pomagajo prizadetim območjem v naši republiki po nedavnih neurjih. Ugotavljajo, da so razmere tako kritične, da bo za odpravo posledic naravne ujme in zagotovitev normalnega življenja in dela ljudi v številnih krajih severovzhodne Slovenije nujna pomoč širše družbene skupnosti. Polet uporabe sredstev iz sklada solidarnosti za pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih območij in pokrajin ter odpisa davčnih in drugih obveznosti, pa tudi zagotavljanja ugodnejših posojilnih pogojev, se vodstvo Zveze sindikatov Slovenije zavzema še za vrsto drugih akcij. Ker menijo, da je solidarnostna pomoč neprecenljive vrednosti in so prepričani o pripravljenosti posameznikov in družbe, so za čim bolj učinkovito ublažitev posledic neurij spodbudili nekaj konkretnih aktivnosti.

Predlagajo, da bi že septembra zaposleni v vsej Sloveniji namenili enodnevni zaslužek za odpravljanje posledic neurij v občinah Laško, Šentjur pri Celju, Ptuj in Slovenska Bistrica. Poleg tega naj bi v delovnih organizacijah in med članstvom sindikata organizirali nadaljnje zbiranje sredstev in pomoči v materialu, kot so pohištvo, oprema, gradbeni material in drugo, ker so nekateri ljudje ostali brez vsega. Šole, izobraževalne skupnosti, založbe in druge ustanove lahko organizirajo učinkovito pomoč z zbiranjem šolskih potrebščin, dijakom pa naj bi priskrbeli primerne štipendije. Vodstvo slovenskih sindikatov tudi spodbuja aktivnosti za ohranitev staleža živine, usposobitev kmetijskih zemljišč za obdelavo, pri čemer omenjajo zbiranje krme, poljskih pridevkov in podobnega. To obliko pomoči pričakujejo zlasti od kmetov ter njihovih organizacij in združenj. Prepričani so, da se bo javnost širše odzvala na te pobude in da najbolj prizadeti v tej naravni nesreči tudi tokrat ne bodo ostali sami!

Milan Jerše

Da nesklepčnost ne bo »nalezljiva«?

Po daljšem poletnem premoru bi morala biti v Murski Soboti seja občinskega komiteja Zveze komunistov, na kateri bi obravnavali več pomembnih točk. Najprej o osnutku poročila o delu občinske partijske organizacije, nadzorne in statutarne komisije ter tovariškega razsodišča za obdobje od marca 1988 do letošnjega avgusta. Nato bi morali pregledati rezultate evidentiranja za organe občinske organizacije ZK, naposled pa bi sprejeli še sklep o sklicu konference za 25. oktober, ko bi pretresali aktualne družbene razmere v občini in prenovi Zveze komunistov ter volili organe in delegate za republiški in zvezni partijski kongres.

Pa ni bilo od tega ničesar, saj je bila seja nesklepčna. Od 30 članov OK ZKS Murska Sobota je bilo navzočih le 16, od 14 odsotnih pa sta se opravičila le dva. Zato se je upravičeno postavilo vprašanje njihove odgovornosti in zavesti, ko so sprejemali to

SOBOTA ZAPRTA ZA JAVNOST — DO 11. SEPTEMBRA

BO VELIKO BABIC IN KILAVO DETE?

Pred tednom so vodilni soboški sindikalisti dali na tapeto nekdanji Sobotin toz Tapetništvo, zdaj podjetje Sobota, ki se je znašlo malone pred stečajem oz. likvidacijo. Pod povečevalom se je znašla še stavka v SGP Pomurje sredi avgusta ter napovedi opozorilnih stavk v dejavnostih zdravstva, šolstva, gostinstva in turizma na Slovenskem. Sindikalisti so tudi sklenili, da namenijo denarno pomoč za odpravo posledic po ujmah v občini Laško.

Kako starki narediti otroka? Dokaj cinično zvenelo prispevilo, zadevajočo 59 delavcev pod streho Sobote, smo slišali na soboški Medobčinski gospodarski zbornici tek pred besedovanjem zborničnih svetnikov, občinskih izvršnikov, vodstvom do grla zadolžene firme in ekonomista z Živonorejsko-veterinarskega zavoda, ki je predložil gradivo Dopolnitev temeljnih podatkov in analize za sprejem ukrepov izboljšanja poslovanja podjetja Sobota. Prav tako tik pred sestankovanjem je eden od zborničnih svetnikov po telefonu klical podjetje v Slovenj Gradec, ki se ukvarja z izdelavo oblazinjenega pohištva in ki mu direktorije Prekmurec, če morda ne bi imel kakšnega posla za tako rekoč finančno skrahirano gospodarsko enoto. Po debelih dveh urah so navzoči sklenili, naj izrečeno ostane neke vrste skrivnost oz. se domenili za zaporo informacij do 11. septembra, ko naj bi posebna zbornična komisija dala na svetlo strokovno utemeljeno podobo razmer z domišljajnimi ukrepi v Soboti. Žargonsko bi se temu reklo, da so nas dali na čevlji.

Ljudski glas se kajpada ne meni za te/take vrste prepovedi ali zapovedi, marveč pridno obira in ugiba, ali se podjetju napleta stečaj, likvidacija (delna oz. popolna), sanacija ali kaj!? Izraz sanacija so tudi dosledno uporabljali vplivni soboški sindikalisti med četrtkovno izmenjavo mnenj, ki se je žal ni mogel udeležiti prvi človek Sobote Zvonko Kajdič. Imel je poslovni pogovor s partnerji iz Lesnine, in ko smo ga poklicali, da pozvemo, kako so kaj opravili, je ponovil tisto o zapori, sicer pa pripomnil: »Kratkoročno se nismo nič zmenili, dolgoročno pa bom še vedel!« Mi si seveda tovrstnega ezopovskega jezika ne moremo privoščiti, kajti podatki so dovolj zgornji: ob polletju milijarda izgube in približno šest milijard primanjkljaja poslovnih sredstev, plačilna sposobnost pod ničlo, o plačah da ne moremo govoriti, s kadri so na psu.

Soboški sindikalisti so rekli, naj bo vzorec reševanja socialne in gnotne varnosti 59 zaposlenih štiriplasten: nadomestne zaposlitve, dokvalifikacije oz. prekvalifikacije, dokup delovne dobe ali enkratno nadomestilo v obliki odpravnine. Na druge različice sindikat ne pristaja, so približili. Sicer pa smo slišali, da bo imela tudi vodilna garnitura sindikalistov posebno delovno telo — podobno kot jo že ima zbornica — ki naj bi se ukvarjalo s spremljanjem razmer v Soboti. Zdaj lahko čakamo na to, da se po sorodni churchilovski maniri — torej čim več komisij, samo da se nič ne spremeni — obnaša lokalna vlada. Mogoče še kdo. Vsiljuje se tista: veliko babic, kilavo dete, ne pa toliko cinično vprašanje, kako starki narediti otroka. Zna biti, da gre za še kaj drugega. Recimo za premislek o tem, zakaj ne bi moglo biti Tapetništvo oz. Sobota zasebna firma!?

Branko Žunec

pomembno funkcijo. Brez ustrezne discipline in odgovornosti ter reda pa bo težko spremeniti zadeve tudi v občinskem vrhu ZK, katerega člani so vendarle dobili potrebno podporo v os-

novnih organizacijah. Tudi tam bo poslej nujen tehtnejši premislek, koga v prihodnje izvoliti v vodstvo občinske organizacije Zveze komunistov.

M. Jerše

Kje je glas OO ZK?

S kadrovskimi pripravami na evidentiranje novih možnih kandidatov v razne organe občinske organizacije Zveze komunistov v Murski Soboti so za zdaj le delno zadovoljni. Ob večjem številu evidentiranih komunistov namreč ugotavljajo, da se še vedno pojavlja premalo novih imen, predvsem mladih in sposobnih ljudi za najodgovornejše funkcije v Zvezi komunistov. Že podatek, da je do predvidenega roka opravilo programsko-volilne seje le 37 od 136 osnovnih organizacij v soboški občini, je dovolj zgoren. Pa še večina sej je bila zgolj formalnih, brez kakšnega vsebinskega pristopa do zahtev po prenovi ZK. In to navzlic dejstvu, da je večinsko mnenje članstva o nujnosti prenove ZK, ki je v tem političnem trenutku gotovo prava zadeva.

Zato je težko razumeti takšen odnos v osnovnih organizacijah, kjer očitno manjka ustrezne aktivnosti članstva. Slej ali prej pa bo treba odpraviti njihovo premajhno angažiranost in motiviranost za izvajanje sklepov višjih partijskih organov. Sicer bodo tudi naslednje akcije ZK zvodenale.

M. Jerše

PRILAGODITEV NOVEMU

TIPU SOCIALIZMA

Soboško gospodarstvo se mora končno osamosvojiti tudi v slabem in ne le v dobrem ter se dolbesedno vključiti v najnovejšo zakonodajo in koncept življenja. To pa bo najbolj odvisno od odločitve samostojnih gospodarskih subjektov, ki se bodo znali prilagoditi novemu tipu socializma, ki ga zagovarja Markovičeva vlada. Dokaz več, da bo v prihodnje najzahtevnejša povezava med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, kajti ob sedanjih težavnih razmerah poslovanja je iluzorno pričakovati, da se bo nezavirljivo stanje popravilo čez noč. Zato bo nujna tudi skrajna racionalizacija na vseh področjih, predvsem pa pri zagotovljenih programih in naložbah. Kljub vsem težavam, ki so se pojavljale med letom, pa odgovorni predstavniki soboške občine poudarjajo, da so bili dokaj uspešni in celo uspešnejši kot marsikje drugje.

Taka je bila rešba nit razprave na torkovi seji izvršnega sveta v Murski Soboti, na kateri so obravnavali poročila o izvajanju programa ukrepov gospodarske politike za uresničevanje družbenega načrta soboške občine v prvi polovici letošnjega leta.

M. JERŠE

Najamemo ključavničarje in varilce. Delovno mesto je v avstrijskem Wiesu, okraj Deutschladsberg.

Zagotavljamo najmanj 6 mesecev delovne dobe. Kandidati naj se prijavijo FIRMI KORNER, 8551 WIES (nasproti železniške postaje). Telefon: 03465/2513

OB IZVOZNEM ZEMLJEVIDU RADENSKINE TPO

Kdor ne misli na prihodnost, ta nima prihodnosti. (Kitajska modrost)

V polčasu med 31. avgustom in 7. septembrom nam pride v roke Umetnost zagotavljanja kakovosti. Pisec še ene od svetovnih uspešnic (naslovljena je Kakovost je zastoj) Philip B. Crosby, ki je končno izšla tudi v slovenščini (pri ČGP Delo, tozdr Gospodarski vestnik, Ljubljana, naklada tisoč izvodov) zatrjuje, da »kakovost morda ni tisto, kar vi mislite, da je.« Bere se duhovito in promisljivo: »Kakovost je balet, ne bokej... ima veliko skupnega s seksom. Vsi so zanj (ob določenih pogojih, seveda). Vsakdo misli, da se razume nanj (celo če tega ne bi hotel posebej razlagati). Vsakdo misli, da je izvedba samo sledenje naravnim nagajenjem (koniec koncev se nekako vedno najdemo).«

V tem tednu spoznamo dr. Mileno Horvat, prekmursko rojakinjo z Gornje Bistrice, raziskovalko na odseku za jedrsko kemijo na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani, izvedenko za ugotavljanje vsebnosti živega srebra v bioloških materialih oz. v katerihkoli vzorcih iz okolja. Potolazi nas, da smo lahko v deželi ob Muri v tem pogledu tako rekoč brez skrbi. »Edina nevarnost bi bila, če bi imeli manjše, zaprte bazene, kamor bi v preteklosti... ko so v kmetijstvu, zlasti poljedel-

Prvi mož Radenske TPO Ludvik Rajbar ne skriva ambicij.

stvu, še smeli uporabljati živosrebrne pesticide in fungicide — odlagali večje količine tovrstnih odpadnih snovi. Sodim, da živega srebra v vodni prebri, predvsem v ribah, v Pomurju ni, kar so tudi potrdile nekatere analize.« Vzporedno s knjižnim delom o kakovosti segamo po najnovejši študiji kremenitega in ustvarjalnega Slovenca, znamenitega Radgončana dr. Antona Trstenjaka Skozi prizmo besede. Dogovarjamo se za srečanje s še enim od članov t. i. tretje slovenske univerze (beg mozanov!), dipl. inženirjem elektrotehniki Jurijem Gyergyekom iz Murske Sobotice, ki svoja znanja in sposobnosti razdaja za svetovno znano računalniško firmo IBM blizu avstrijske prestolnice Dunaja.

KOVANJE UGLEDA NA 120-LETNI TRADICIJI

Pred nekaj tedni smo bili pri prvem človeku Radenske Tozame polnilne opreme Ludviku Rajbaru, prvem možu firme, ki je zdaj večji izdelovalec polnilne opreme na YU tržišču: pri sposobnem, okretnem in urejenem poslovetju, ki veliko da na 120-letno tradicijo Radenske, ki je hkrati vodilni strateg in taktik omenjene Radenske Tozame. »Ne gre samo za polnilne mineralnih vod in brezalkoholnih pijač, ampak tudi za polnjenje piva, žganih pijač, olja in vina,« pove Rajbar, poudarjajoč, da TPO iz leta v leto povečuje produktivnost in izvoz. Ob zelo dobrih referencah se ne bojijo porajajoče se nove konkurence, najmanj na YU sceni, ki so ji dobrega prepirali obisi. »Po izvedenskih mnenjih, izdelanih v drugih republikah, bi morala Jugoslavija letno kupiti 20 polnilnih linij. Polnilna oprema v državi je zastarela in večkrat ni primerna za izvoz pijač,« vzemo, nakar sledi TPO-jevski kontrast: »Izdelujemo tehnološko zelo intenzivno opremo. Živimo od izvoza, kar pomeni kosati se s sto in več let stariimi firmami. Zahodnoevropski izdelovalci so pravi loma tudi zelo veliki izvozniki. Vzeti jim posel, pomeni biti najmanj enak dober.«

TPO ZA TRETJE TISOČLETJE

Se več: »TPO je treba postaviti v 21. stoletje ali pa tovarna dolgoročno ne more obstajati,« ne skriva ambicij sobesednik ob pojasnilu, da jim je uspelo v dobri meri izpeljati zelo natančen program. Razkrije recept: »Skrbeli smo za znanje in za sodobno opremo: šele ravnotežje med njima namreč da sodoben konkurenčen izdelek. Seveda ima sleherno tržišče določene posebnosti, predvsem tehnično-tehnološke, ki se jim prilagajamo. Zlasti se moramo prilagajati kakovosti reprodukcijskega materiala, ki je na zahodnoevropskem tržišču malone idealna, medtem ko v Jugoslaviji in vzhodnoevropskih deželah ter na Kitajskem niha, je vprašljiva.« Opozori: »Marsikdo v Jugoslaviji je kupil zelo sodoben stroj v tujini, potem pa bil vezan na uvoz reprodukcijskega materiala. saj jugoslovanski reprodukcijski material enostavno ni bil uporaben pri tem stroju. Taki primeri so tudi v Radenski.« Na raven tretjega tisočletja gotovo sodi t. i. YU projekt Radenske oz. njeno TPO, pri čemer so dobili denar iz posebnega zveznega sklada. »Gre za razvoj najsoodnejših strojev, ki jih moremo postaviti ob bok zahodnoevropskim izdelovalcem,« doda direktor.

Izvoz TPO v Svet:

- Francija, ZR Nemčija, Avstrija, Finska,
- ZSSR,
- Kitajska,
- Španija,
- Slonokoščena obala.

PRIMERNA RAZVOJNA STRATEGIJA

Firma je projektno-matrično organizirana s profiliranim možganskim središčem, ki lahko sorazmerno suvereno obvladuje organizacijo. Deset odstotkov vseh zaposlenih ima visoko izobrazbo. Živijo v znamenju projekta. Zajemajo znanja iz Radenskega razvojnega sektorja, Mineralne vode (osredotočenost znanj iz kemije, mikrobiologije, živilske tehnologije), iz strojništva. Zavedajo se, da šele integracija vsega navedenega da primerjalno prednost pred sorodnimi tovarnami po Jugoslaviji in tujini: treba ga je, skratka, združevati in usmerjati za doseganje določenega cilja. V izvedbi je projekt kakovosti (računalniško podprt), ki že daje prve rezultate. Za pridelano kakovostjo vselej stoji ime in ime in ime. Imajo projekt upajanja računalniškega risanja, projektiranja, konstruiranja. Omenili smo YU projekt, omenimo še SEV-ovega, ki je silno obsežen in zahteven. »Izohlikovali smo lastno razvojno strategijo, ki temelji na treh proizvodnjah: v ZR Nemčiji, Jugoslaviji in na Vzhodu. V nobenem primeru ne želimo širiti naših proizvodnih zmogljivosti na zdajnji lokaciji, ampak obvladovati zahodnoevropske, jugoslovanske in vzhodnoevropske tržnice na osnovi koncepta teh treh proizvodenj,« razlaga Ludvik Rajbar z več pomembnimi vložki. Recimo: »V Radenski smo se odločili za projekt SEV in ne za projekt Sovjetske zveze ali Poljske ali katere druge države. Spoznali smo pač, da je treba razširiti tržišče, da nismo ekskluzivno odvisni od enega samega ali samo nekaj tržišč.«

KAKO ZLESTI IZ ANONIMNOSTI?

Vzorec, kako zlesti iz anonimnosti, je izviran, TPO-jevski. »Dejstvo je, da Vzhodna Evropa nima ne ustrezne kakovosti polnilne opreme ne dovolj velikih proizvodnih zmogljivosti. Je zelo velik uvoznik polnilne tehnike, predvsem v Zahoda, zlasti to gre za nalivanje kakovostnejših napitkov. Najprej smo se povezali z grupacijo SEV-a in podpisali sporazum, da skupaj s Sovjeti razvijamo polnilne linije za olje in kis za potrebe celotne SEV-ove grupacije. Ko smo se med sabo nekoliko spoznali, smo sodelovanje razširili praktično na vse medije. Naša največja težava je bila v tem, da smo morali zlasti iz anonimnosti. Radensko resda pozna ves svet, vendar vanj gotovo ne sodijo tudi države SEV. Radensko poznajo ljudje predvsem po treh stih in po tovrstnih izdelkih, medtem ko nas kot izdelovalca polnilne tehnike zelo dobro poznajo po Jugoslaviji in Zahodni Evropi. Poznaajo nas tudi za voljo konkurence. SEV-ovi vlagatelji pa nas do nedavna sploh niso poznali.«

Branko Žunec

POMURJE

NAJ BO OKRAJ/OKROŽJE S PARLAMENTOM, UPRAVO IN PARTNERJI OBLASTI

»Če imajo lahko Avstriji in Nemci »becirke«, Švicarji kantone, Francozi departmaje, čemu ne bi Slovenci uvedli okrajev ali okrožij?« preudarja svetnik Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje v Murski Soboti, doktor znanosti s področja organizacijskih ved, ki nam je po lanski uspešni obrambi doktorske teze (Modeliranje v inovacije in poslovnost usmerjene organiziranosti velikih poslovnih sistemov) na mariborskem Vekšu izpovedal, da je »vselej za rušenje starega, preživelega in da bo ostal v Pomurju, vendar ne za ceno intelektualnega propada.« Tako se mi je pač izšlo! dodaja k svojemu »izvirnemu« podjetniškemu scenariju mož, ki je v času zborniškega službovanja od 1. marca lani že mnogokaj »vrgel na papir«, žal (pre)večkrat brez pravega odziva. Pred dnevi je končal besedilo Potrebe in možnosti za razvoj podjetništva v Pomurju, ki ga sicer namerava v referatni obliki predstaviti na letošnjih okroglo desetih prireditvah ob dveh inovatorjev konec septembra v Mariboru, ki pa se nam zdi v tolikšni meri izzivalno zaokroženo in smiselno urejeno, da ga je vredno vsaj v daljšem povzetku razgrniti javnosti.

MILIJARDA NEMŠKIH MARK ZA HIŠE IN STROJE

Kar ni v vrsticah, je med vrsticami — bi pripomnili k na videz klasičnemu uvodu — saj veste: Pomurje kot najmanj razvito, izrazito agrarno prenaseljeno območje in vir cenene delovne sile za razvitejša dele Slovenije, Evrope in Severne Amerike, zlasti v Prekmurju, na levem bregu Mure, vedno premalo dela in preveč ljudi, in podobno — iz katerega luščimo pomenljiv namig: »Upravno in oblastno je razdeljeno v štiri občine, medtem ko politično-organizacijsko oz. nadoblastno tvori enotno vplivno območje.« Sledijo splošno znana, spoznavamo, da vse bolj moteča, boleča dejstva: »Eksistenčne probleme so Pomurci v prvih dveh desetletjih po drugi svetovni vojni reševali zlasti z množičnim izseljevanjem v Severno Ameriko, po letu 1965 pa z odhajanjem na t. i. začasno delo v tujino, predvsem v Avstrijo in ZR Nemčijo. To »začasno delo« v tujini za okoli pet tisoč Pomurcev traja že več kot dvajset let. V prejšnjem desetletju, ko so možnosti zaposlovanja v tujini postopno usihale, se je po Pomurju razširila ekstenzivna industrializacija. Podjetja z razvitejših delov Slovenije so dislocirala v Pomurje veliko standardnih, delovno intenzivnih, proizvodnih programov, ki so v večini primerov dobili organizacijsko obliko tozda, močno pa se je razširila domicilna, delovno intenzivna industrija. V tem desetletju se je stopnja rasti industrializacije približala ničli, zmanjšale pa so se tudi naložbe v kmetijstvo in turizem.«

Posledice so očitne. Po dr. Špilaku »prevladuje delovno intenzivna industrija, ki proizvaja standardne proizvode z malim vložkom znanja, delež kmetijstva v družbenem proizvodu je zelo visok, storitvene dejavnosti so slabo razvite, stopnja očitne in latentne nezaposlenosti je skrb zbujajoče visoka, stopnja inovativnosti in podjetniške dinamike je zelo nizka. Skratka, gre za stagnacijo/zastoj, zato »je nujno poseči v tok dogodkov z drugačnim pristopom h gospodarskemu udejstvovanju, kot je sedanjosti, to pa je lahko le podjetništvo z inoviranjem,« pripija avtor. Po tem je na vrsti branje lekcije (abecede) iz podjetništva in inoviranja z bolj ali manj znanim sklepom, da »je podjetništvo ena najbolj pomembnih intelektualnih razvojnih infrastruktur, inoviranje pa neposredno uresničevanje razvoja«. In kako je s potrebami za razmah podjetništva v murski pokrajini? »Pomursko prebivalstvo je po

Letna rasti števila zaposlenih prebivalcev v Pomurju, ki je v letu 1986 znašala še 1,8 odstotka, je v letu 1988 zdrknila na 0,1 odstotka, medtem ko se je število iskalcev zaposlitve — pred tremi leti jih je bilo 2336 — lani povečalo na 2692. Ob koncu 1989. jih utegne biti okrog tri tisoč. Sodim, da je najmanj toliko ljudi premislo zaposlenih na kmetijah in da je od zaposlenih najmanj tisoč delavcev brez dela. Skupno bi se torej dalo v Pomurju produktivno zaposliti okoli sedem tisoč ljudi, vendar v podjetjih zanje ni dela; oz. zdaj, niti ga ne bo v prihodnje. Potemtakem lahko potrebe po razvoju podjetništva z vidika zaposlovanja obravnavamo kot socialno arijnost.

drugi svetovni vojni dobršen del zadovoljevanja svojih potreb financiralo z denarjem, ki ga je dobilo od drugod. V obdobju 1950–1965 so največ denarja pošiljali izseljenci, v obdobju po letu 1966 pa zdomci. Po letu 1980 se precej ostareli ljudje preživljajo s rentami, ki jih dobivajo iz Francije. Te rente so se pojavile v času, ko so nakazila izseljenec začela usihati in so nekako amortizirale njihov izpad. Največ denarja se je v preteklosti nabralo od zdomcev. Ocenjujemo, da so leti v zadnjih 25 letih porabili v Pomurju najmanj milijardo nemških mark, največ za gradnjo stanovanjskih hiš in nakup kmetijske mehanizacije. Obe vrsti naložb sta imeli multiplikacijski učinek na dohodke pomurskega prebivalstva. Neposreden priliv zasebne akumulacije iz tujine in njen multiplikacijski učinek na dohodke je bil vsaj tako velik, kot plače 10 tisoč pomurskih delavcev v zadnjih 25 letih. Tu di naložbe (in dodatno varčevanje) zdomcev v zadnjih letih usihajo in se bodo verjetno v nekaj letih znižale na 10 odstotkov dolgoletnega povprečja, zato v prihodnosti — če ne bomo razvili podjetništva — ni mogoče računati na večje prilive denarja od njih. V naslednjem desetletju bodo usahnile tudi rente iz Francije, kajti ljudje, ki jih prejemajo, so stari čez 70 let, zato je odstotek njihove smrtnosti zelo visok. Potrebe po razvoju podjetništva v Pomurju so torej že z vidika zadrževanja dosežene življenjske ravni in prihodnje zelo velike,« domneva dr. Špilak.

LAHKO BI PRODUKTIVNO ZAPOSILILI SEDEM TISOČ LUDI

Podjetniški sestav v pokrajini je podoben jugoslovanskemu: v zadnjih 10 letih se ni spreminjal. Novoustavljene gospodarskih

»Izviren« podjetniški scenarij dr. Štefana Špilaka

Dr. Štefan Špilak

vriranega ali naloženega v obliki hranilnih vlog doma, zdomci pa tudi v tujini. Ta kapital je v naših bankah angažiran bolj socialno kot ekonomsko, ali je imobiliziran v hišnih blaginjah. Z razvojem podjetništva bi se ga dalo neposredno angažirati v podjetniških dejavnostih,« razmišlja pisec, nakar se zadrž pri pogojih za podjetništvo, ki »so približno enaki na državni, republiški in območni ravni. V bistvu se razlikujejo le po vrsti in obsegu pristojnosti oblastnih in upravnih organov na posamezni ravni ter po načinu uresničevanja hierarhije v njihovih odnosih. Prav slednje omogoča območnim organom velik manevrski prostor pri zagotavljanju ali oviranju uresničevanja pogojev za podjetništvo.« Med najpomembnejše dr. Štefan Špilak uvršča: svobodno gospodarstvo, tržni mehanizem urejanja gospodarskih odnosov, pospešeno vključevanje v mednarodne gospodarske tokove, podjetništvo je vrednota in podjetniki so cenjene osebnosti, oblast predpisuje le take pravne norme, ki ščitijo udeležence v podjetniških dejavnostih pred medsebojnim neutemeljenim izkoriščanjem, demokratizacija vseh oblik družbenega življenja, kakovostna ekonomska in pravična socialna politika. Avtor zatrjuje, da nobeden od navedenih pogojev na nobeni ravni še ni dovolj izpolnjen.

POGLAVITNI VIRI OZ. ZALOGE ZA RAZCVET PODJETNIŠTVA

Na prvem mestu naj bi bilo kakih sedem tisoč ljudi, ki bi se jih dalo produktivno zaposliti. Največja kakovost tega vira oz. zaloge je po dr. Špilaku tradicionalna pridnost, največja hiba pa pomanjkanje znanja (večina brez poklica). Na drugem mestu so naravni viri: zemlja (lahko bi jo izkoriščali za pridelovanje donosnejših rastlin, glina za keramične izdelke, kamnine), kmetijski izdelki (mogli bi jih znatneje predelovati) in pokrajinske značilnosti (relief, vodovje, rastlinstvo, živalstvo in druge); slednja dva vira sta ustrezna za razširjanje turizma. Na tretjem mestu gre za t. i. »umetne« vire oz. zaloge, kot so predvsem kapital, znanje in poslovne zveze zdomcev in izseljencev, teza viran kapital prebivalstva, precej zapuščenih stavb, ki bi jih bilo smiselno preurediti v proizvodne prostore, in sorazmerno dobra komunalna opremljenost večjih vasi, kamor bi mogli umestiti manjša podjetja.

KAJ STORITI? ŠTIRI KORAKE NAPREJ

Besedilo Potrebe in možnosti za razvoj podjetništva v Pomurju se končno ukvarja s prekrivanjem potreb po podjetništvu z možnostmi zanj. Dobesedno: »Potreba po zaposlitvi sedem tisoč ljudi se v veliki meri prekriva z možnostjo, da se nova podjetja preskrbijo z delovno silo, vse potrebe se delno prekrivajo z možnostmi v obliki naravnih in »umetnih« virov oz. zalog, v okviru slednjih pa se najbolj prekriva možnost uporabe razpoložljivega kapitala s potrebo po njegovem produktivnem angažiranju.«

Ob vsem tem svetnik Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje sodi, da »bo nujno skokovito povečevati kvalifikacijsko sestavo zaposlenih in nezaposlenih Pomurcev, zlasti pa za nekajkrat povečati štipendiranje študentov na visokih šolah in fakultetah. S približno 700 delavci z visoko izobrazbo, kolikor jih zdaj dela v pomurskem gospodar-

stvu, ne bo možno zadovoljevati nobene od potreb za razvoj podjetništva. Da bi lahko povečali življenjsko raven kakih 33 tisoč zaposlenih delavcev v pomurskem gospodarstvu, sedem tisoč ljudi, ki so brez produktivnega dela, spremenili proizvodno in podjetniško sestavo ter bolj produktivno angažirali kapital, bi morali število delavcev z visoko izobrazbo v nekaj letih potrojiti.«

PRVI KORAK: organiziranje Pomurja kot oblastnega in upravnega območja — okraj, okrožje (glej okvir!).

DRUGI KORAK: oblikovanje območne politike v smislu demokratičnega opredeljevanja ciljev in ukrepov ter sredstev za njihovo doseganje. Ob trajnih ciljih zasnovati še strateške razvojne cilje območja za določena obdobja.

TRETI KORAK: uresničevanje območne politike v smislu zagotavljanja sredstev in njihova umna uporaba pri izvajanju ukrepov, potrebnih za doseganje ciljev.

ČETRTI KORAK: neskončno se ponavljajo — evolucija ciljev, ukrepov in sredstev.

Med temeljne ukrepe za razmah pomurskega podjetništva je pisec uvrstil naslednje:

- demokratično kandidiranje in svobodne volitve v vse oblastne organe na ravni območja,
- zagotavljanje najvišje možne stopnje prostosti gospodarskih osebkov, ki jo dopušča pravne norme na ravni federacije in republike,
- zagotavljanje sredstev, ki so potrebna za uresničevanje strateških razvojnih ciljev,
- preprečevanje lokalnih monopolov s spodbujanjem konkurenčne ponudbe na lokalnem tržišču,
- propagiranje podjetništva in nagrajevanje uspešnih podjetnikov,
- organiziranje strokovnega izobraževanja vsega prebivalstva in še posebej kontinuiranega izobraževanja podjetnikov,
- favoriziranje podjetnikov, vendar tudi preprečevanje izkoriščanja delavcev, ropanja naravnih bogastev in onesnaževanja naravnega okolja,
- davčne olajšave za nova podjetja in tuje vlagatelje ter premiranje vključevanja v mednarodno menjavo,
- graditev in vzdrževanje primerne lokalne gospodarske, socialne in zdravstvene infrastrukture,
- zagotavljanje intelektualnega servisa potencialnim podjetnikom pri iskanju podjetniških priložnosti in gradnji podjetij,
- zagotavljanje socialne varnosti prebivalcem, ki ne morejo delati.

S kakšnimi sredstvi zagotoviti navedeno? Dr. Špilak se najprej ustavi pri mehanizmi in postopkih ter navede: trg na področju gospodarstva, plan na področju socialne, demokratični volilni postopki, mehanizem nadzora javnosti nad oblastjo in le-te nad upravo, natančni upravni postopki, sodoben strokoven mehanizem območje ekonomske in socialne politike in drugi. Med institucije pa uvrsti: OBMOČNI PARLAMENT KOT VROVNA OBLAST, OBMOČNE GOSPODARSKE ZVEZE PODJETNIKOV IN DELAVCEV KOT PARTNER OBLASTI, OBMOČNO UPRAVO, KI BO ORGANIZIRALA KOT SERVIS GOSPODARSTVA TER VARUH OSEBNOSTI IN OKOLJA, SOCIALNE USTANOVE, RAZNOVRSTNE FINANČNE INSTITUCIJE, OBMOČNE PODJETNIŠKE IN TEHNOLOŠKE CENTRE IN PODOBNE. Slednjič omeni še kapital — javni, zasebni, domači, tuji.

Prvi korak na poti k razmahu podjetništva je organiziranje Pomurja kot oblastnega in upravnega območja (okraj, okrožje), kajti oblastna in upravna razdelitev na občine ter njihova neposredna naveza na republiko ne moreta zagotoviti možnosti za vznik in razmah podjetniškega duha na ravni območja, ki ima svoje izrazite posebnosti. S tega vidika so občine premajhne, republika pa preveč heterogena.

ROKAVICA JE VRŽENA — KDO IN KAKO SE MORE IN MORA ODZVATI?

Kljub bojazni, da bo tudi to Špilakovo besedilo doživelo podobno usodo kot večina prejšnjih, se drzno mo izražati o zalučani rokavici in obraz uradnim območnim politikom, oblastnikom, voditeljem. Gre seveda za bolj ali manj okviren scenarij, ki bi ga kazalo doobraz razčleniti in vestransko dopolniti — z različnih strokovnih vidikov, ravni in področij. Pri tem nikakor ni zanemarljiv avtorjev poudarek, »da so možnosti za razvoj podjetništva v Pomurju v veliki meri odvisne tudi od okvirmih pogojev, ki jih morata zagotoviti jugoslovanska federacija in slovenska republika. Le-ti so po vsebini enaki ali vsaj zelo podobni tistim, ki jih je potrebno zagotoviti na ravni Pomurja, vendar imajo drugačne razsežnosti in pojave oblike.« Morda bi bilo smiselno predloženo besedilo preveč izvedenci za posamezne stroke (sociologi, pravniki, ekonomisti, tehnologi, politologi in drugi) z obih slovenskih univerz, republiških, upravnih in skupščinskih ustanov, gospodarske zbornice in političnih vodstev. Možnosti je ničkoliko in zdi se nam koristno, če bi uspeli — tudi ali zlasti v okviru ustavne, gospodarske in politične prenove — sprožiti razpravo o tem, če naj bo Pomurje okraj/okrožje s parlamentom, upravo in partnerji oblasti.

Branko ŽUNEC

PRISLI SMO PET METROV DO VRHA TRIGLAVA — IN TO JE NAŠA NEVROZA, SAJ HOČEMO NA VRH

— Skorajda na vsakem koraku občutimo določeno nestrpnost in napetost v ljudeh, v njihovem ravnanju. Ali bi lahko tako spoznanje potrdili kot strokovnjak, psihiater?

Ne samo pri mojem vsakdanjem psihiatričnem delu, tudi sicer v življenju, ob gibanju med ljudmi na ulici, po trgovini, uradih, avtobusih, povsod, kjer kažemo svojo osebnost, kjer se moramo uskladiti z drugimi ljudmi, vidimo, da s komunikacijo in masko človeka nekaj ni v redu. Vsak človek ima masko in jo praviloma nerad snema. Maska je na eni strani obrambni mehanizem organizma oziroma psihičnega delovanja pred prodorom zunanjosti v globino, po drugi pa jo zlorablja, oziroma si jo prav rad načeva, tako pa postaja vedno manj pristen. Človek vedno manj komunicira z lastno notranjostjo, da bi potem sintetično (združujoč v celoto), kot osebek, torej maska in notranjost, nastopil navzven. Tudi če že z masko nekaj ni v redu, to še ni tako problematično, kot pa tisto v ozadju, ko je načeta človekova notranjost.

Moja, psihiatrica želja je umiriti človekovo življenje. Temu naj bi se umiril, saj smo zbežljivi, se sprostili v svoji ekspanziji (osvajalnosti). Tu pa je tudi problem prestižnosti. Na ta način smo postali, gledano površno in navzven, egocentrični, hočemo videti sami sebe, medtem ko pozabljamo na tista klasična pravila komuniciranja. Če pa to že naredimo, pričakujemo veliko hvaležnost od tistega, ki smo mu odstopili sedež, vrsto.

— Kako silovit, hiter je ta naš tempo razvoja?

Jaz ga povežem s kontinuiranim (nepretrganim) procesom človeštva v širšem smislu. To je ene vrste »zapadizacija«, »amerikanizacija«. Kratkotrajno, gre za usmerjanje po vrednotah, simbol, vrednota ameriškega pa je: nekaj videti navzven. Skratka, vreden si toliko, kolikor lahko proizvede, in sicer v vidnem, materialnem smislu. To je ekstravertirani (navzven usmerjen) materializem. Naša psihična energija, struktura se potem temu primerno usmerja, razvija. Torej: trošimo preveč energije za te vrednote, na primer dva traktorja, hiša, nekaj hiš, lep avto, saj nam ni vseeno, kaj v službi mislijo o nas. Simbol vrednosti je postal zahod, in mi smo se usmerili v to vrednotenje življenja, ko so se odprle meje za naše zdomstvo, ko so ljudje začeli odhajati na Zahod in tam videli, kako se živi.

— Ali ni v naših ljudeh toliko več napetosti, ker vidijo, da morajo, posebno še v sedanjem času, za materialne dobrine potrošiti veliko energije, dela in zasluzka?

Razvoj je brutalna stvar in se ne da preskočiti. Za naše pojme smo si zadeli idealne želje, vendar smo premalo pozorni, da se dialektika ne da preskočiti, ima svoje krute zakone razvoja in ni katastrofa, če sama dialektika kliče po tem določenem koraku nazaj. Dialektika, to so tisti najbrutalnejši zakoni narave, preneseni na človeštvo. In na to pozabljamo. Pri nas se je nekaj zastavilo, seveda v luči svetovne krize. Tudi v zahodni civilizaciji se je ustavilo, vendar so ti narodi v svojem razvoju že dosegli določeno raven v materialno-psihičnem smislu. Ekonomija se namreč ne more razvijati, če ni sospremiljave psihičnega doživljanja razvoja, da se osebek s tem sprizajni, za tem zastri.

Kadar se ustavlja celotna svetovna ekonomija, se ustavlja tudi naša — in pomembno je, kje je kdo obstal v razvoju. Kadar opazujem moje ljudi, pravim, prisli smo pet metrov do vrha Triglava — in to je naša nevroza, saj hočemo na vrh. In teh petih metrov enostavno ne moremo premagati, čeprav vlagamo v to veliko naporov. To nas dela razvrne, situacijsko nevrotične, življenjsko utrjene. Ne moremo reči, da je sedaj več duševno bolnih. To so

ljudje, ki so duševno razbiti, razrahljane osebnosti, ki bi potrebovale določen življenjski odmor in pogovor, da bi se umirili na tisti ravni, kjer so.

— Koga imate v mislih? Predvsem Pomurce, čeprav so značilnosti iste v Sloveniji ali Jugoslaviji.

— In vendar nam socialna patologija, alkoholizem, samomorji, pa tudi nekateri strokovnjaki govorijo o drugačnosti Pomurcev?

Ravno ta razvojni preskok je bil pri nas zelo hiter. Osebnost, emocionalnost, čustvenost, pa se ne da tako hitro razvijati, kot se razvija materialni svet. Mislim, da je bil ta ekonomski razvoj prehitel, ljudje pa se temu primerno intrapsihično (notranje) čutijo nerazumevane. Drugič: med sabo se tudi več ne znamo pogovarjati. Človek je izgubil smisel življenja v vsakdanjih vrednotah in po drugi strani vidi, da mu ob tem blagostanju vsiha jo življenjske moči. Kolikokrat moram slišati: umrl bom! Naši ljudje pa se tudi dosti ukvarjajo s smrtjo. Kar pa se tiče samomorilnosti — mene zanimajo rodovniki. Opazam namreč, da obstaja določena rodovna povezanost.

— Družina, dom se spreminja. Koliko človek spreminja družino in spremenjena družina človeka?

Moje osnovno spoznanje o naših družinah je, da se ne znamo pogovarjati in ne popuščati. Naša družina je na preprihu slovenskega in tudi germanskega dejavnika. Nekoč so v slavnatih hišah živele tri generacije in prepričan sem, da tudi takrat ni bilo razumevanja med generacijami. Vendar je bilo že dejstvo, prišel sem za zeta, prišla sem za snaho, osebni dovolj, da je prenašala trpljenje. Kratkotrajno, o vsaki družini je v vasi neki duh. Če omeniš te, potem veš, ti so bogati, škrti, ali ti so dobri, skromni. In kadar se je kdo odločil, da bo šel k tej hiši, se je moral konfrontirati s hišno etiketo, kar seveda ni bilo vedno enostavno. Odprtje, ekonomski razvoj, je ta starinski odnos razrušilo in nastopila je germanizacija, germansko načelo, da ima vsaka družina svojo hišo ali stanovanje. Vendar se zopet pojavlja nujnost združevanja generacij, kar je dobro. Mi smo se razšli in se bomo spet morali navajati na skupno življenje. Gotovo tudi to ustvarja nevrotične, depresivne dimenzije. In še nekaj.

Psihologija lepo trdi, da je agresivnost meddružinskega komuniciranja nekaj naravnega, nekaj samo po sebi razumljivega. Agresivnostna energija se nekje mora razelektirati, kajti ko pride mo v delovni kolektiv, imamo vedenjske norme, ki jih zahteva ustanova in predvsem agresivnost mora biti modulirana. Zato pa toliko bolj pride do izraza v domačem okolju. Vendar to še ni konec sveta, katastrofa, če pride do takih razelektiranih trenutkov.

— Na delovnih mestih je veliko napetosti in zahtev po uspešnem delu. Koliko tega, kar se dogaja na delovnem mestu, nosimo domov v družino?

Dosti. Vsak tretji mi pove: doma sem nemogoč, prepričam se v zvezi z delovnim mestom. Jasnno je, da sta dva, mož in žena. In toliko težje eden posluša težave drugega — in obratno; to so vsebine, ki doma niso rešljive. To pa so tudi osebnosti, krniso ravno srečne na delovnem mestu, to so ljudje, ki so po naravi produktivni, ki jim ni vseeno, kako teče delovni proces, ki ne hodijo samo v službo, ampak želijo tudi ustvariti. Skratka, to so ljudje, ki so rojeni podjetniki, če bi bili v pravem trenutku na pravem mestu, tam, kjer bi se lahko individualno uveljavili. To so ljudje z veliko energije, ki je ne morejo izživeti, za kar so pravzaprav rojeni.

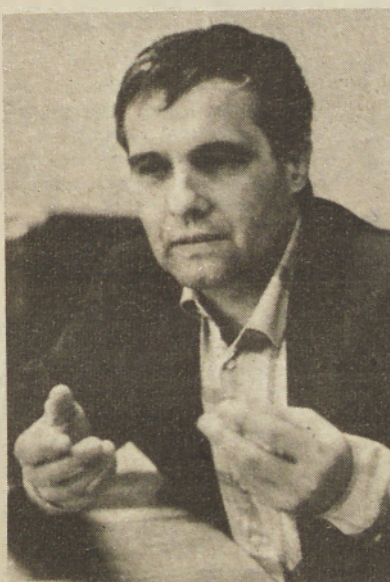
Naslednje, kar moram povedati: Koliko ljudi je po blokkih, ki se ne morejo razelektirati. Pridejo domov, ostanejo v stanovanju in ta mišična napetost po psihični poti ostane. Pred leti sem opazoval kolega in videlo se je, kje kdo stane, še posebno v ponedeljek. Tisti, ki so živeli v stanovanju, so bili bolj nespočiti.

In koliko tistih, ki so v blokkih na Lendavski (v Murski Soboti) je prevaranih glede dediščine. To so katastrofalni soki, kadar neko iz vasi po določenem času zapusti svojo rojstno hišo, kjer je

imel sobico. In dva človeka ali trije pridejo na Lendavsko v enoimposobno stanovanje. To so ljudje, ki ne bodo mogli nikoli več doživeti raja. To je izgnanstvo iz raja z vsemi psihičnimi šoki zavedanja, da je nemogoče, da bi se kdaj živeli v hiši, v zelenem okolju. To je ta prevaranost naših delavcev v širšem smislu besede, ki so zapustili svoje hiše, domove in sedaj živijo po stanovanjih. Ta psihični šok, o katerem se malo govori, je tudi vreden omembe. Ob tem pa se moramo še vprašati, kaj daje mesto Soboti v popoldanskem času. V večjih mestih so razne oblike rekreacije, tu pa so zgodaj popoldne ulice prazne.

— Kdo najpogosteje prihaja v psihiatrično ambulanto?

Najpogosteje ljudje srednjih let. Zakaj ravno ti? Ti so zaostali v svojih ekonomskih in osebnostnih ciljih, so neke na sredini. Ta

Doktor Jože Magdič, šestinsitridesetletnik, je leta 1971 postal nevropsihiater v Zagrebu, že leta 1975 pa je v Zürichu končal Jungovo psihoanalizo. Doktoriral je na univerzi v Tübingenu 1979., 1983. pa se je z družino vrnil v Rakican in si naredil hišo. Doma je delal na Pohorskem dvoru, v Ormožu in sedaj v Zdravstvenem domu v Murski Soboti. Poleg tega opravlja še konzilijarno službo za bolnico v Murski Soboti in sodeluje z bolnišnico v Ormožu.

naša gospodarsko-psihična kriza je pravzaprav kriza srednje generacije. Na podlagi mojih medicinskih izkušenj so to tudi dokaj bolni ljudje, vendar ustvarjajo, seveda z veliko večjimi težavami. Ne samo da je osebek razvnan in že temu primerno težko funkcionira. Njemu je težko predeletati tudi telesno bolezen. Tisto, kar so nas učili še pred dvajsetimi leti, krepitev zdravja ljudi, podaljševanje življenjske dobe danes več ne drži. Vedno več ljudi je telesno bolnih in psihično načetih, vendar ne duševno bolnih.

— Želimo si v Evropo. Ali ni pri tem človek ostal v ozadju?

Trdim, da je človeška psihično-telesna energija omejena. In kaj je družba? Skupen te individualnih energij, zato vsega ne moremo doseči naenkrat. Če gledamo zahodnega človeka, ki ga dokaj dobro poznam, je človek, ki ima za seboj divji razvoj, v katerem smo sedaj mi. In vedno bolj se začne posvečati sebi. Trdim, da še vedno velja tisto staro pravilo, najprej živeti, šele nato filozofirati. Prevedeno v sedanji čas — mi se bomo lahko posvečali sebi, ko bomo imeli blagostanje, ki bo ustrezalo položaju sedanjega evropskega človeka. Mi kot Evropejci moramo v ekonomskem smislu iti samo naprej, vse naenkrat pa se ne da.

— Ali bo človek moral prestati vso brutalnost razvoja, da bo uvidel sebe, se ukvarjal s sabo?

Ekonomski razvoj je edina pot, da človek najde samega sebe, seveda pa je pomembna tudi raven razmišljanja o samem sebi. Mi smo Evropejci in ne smemo se ravnati po na primer azijskih vrednotah. Korak je samo naprej. Evropa je naša parola.

ZAKAJ ZDRAVSTVENEMU DELAVCU NE BI DALI TEGA, ČESAR MARIKDO NOČE. TO JE NEGOTOVOST, SAMOSTOJNOST, USTVARJALNA BORBA.

— Delati ste v zahodnem zdravstvenem sistemu, v zahodnih državah, sedaj pa doma. Zato lahko primerjate!

Osnovna ugotovitev je, da zdravstveno varstvo tako v Švici

kot Nemčiji zame ni bil noben problem. Vse je že delovalo, in to zelo dinamično. Ampak meni kot zdravniku se s tem ni bilo treba ne intelektualno, predvsem pa ne čustveno ali celostno osebnostno ukvarjati. Zato želim, da bi do dinamike prišlo tudi pri nas. Vendar moram zopet povedati, da so, ko se zgledujemo po zahodnih oblikah, oni že na drugi strani brega.

V Sloveniji je živ gospodarski in politični pluralizem. V zdravstvu pa tega ne vidim. Še vedno se ravnamo po monotonu enotnih unitarističnih načelih, ki nas dušijo v ekspanzionistični (osvajalnostni) ustvarjalnosti. Nisem pa za skok čez noč.

— Menite, da je treba imeti najprej politični in gospodarski pluralizem in šele nato naj bi sledile družbene dejavnosti, zdravstveni sistem?

Naš človek pa teži po domačem zdravniku, ki bi poznal celo družino, generacijo, ki bi se vključil v družinsko življenje. Pa nese denar zasebnemu bioenergetiku — in denar niti ni tako veliko vprašanje, kot je pomembno to, da je nekje sprejet. Pravim, morda je to tendenciozno rečeno, da bomo morali razumeti klic našega človeka po individualnem posvečanju zdravniku nje mu in njegovi družini.

Kar se tiče alternativne medicine, moramo razlikovati. Akupunktura in akupresura imata svoje biopsihično osnovo in delujeta na načelu biokemikalij, kar je tudi medicinsko dokazljivo. Drugo pa je zelo težko poglavje. Obstajajo bioenergija in razni človeški valovi, ki jih poznamo le nekaj vrst. Zato vsega pri bioenergetiki ne kaže metati v en koš, vendar pa je drugo problem zlorabe tega. Tudi sam sem si zadal za življenjsko nalogo, da se bom, ko bom imel status upokojenca, s to problematiko ukvarjal iz studioznega vidika. V Zürichu sem namreč končal celo Jungovo psihoanalizo, ki temelji na dinamični energiji. Misli, da je lahko sinteza, da se je treba več ukvarjati s problematiko energije. Če se sedaj vrnem bioenergetiki in simboliki. V času, ko ljudem zmanjkuje fizične, življenjske, ekonomske energije, potem nekaj pomeni iti k bioenergetiku, ki ti to energijo da. Čeprav so se potem nekateri moji pacienti spraševali: če ta bioenergetik daje energijo, potem jo lahko tudi jemlje. Poglavje je vsakokrat zmanjko. Sicer pa se sedaj ljudje vračajo in moram povedati, da je bilo ravno pri psihiatričnih bolnikih najhujše veliko škodo, ko so šli k bioenergetiku in prenehali jemati medikamente ter zato morali iti v bolnišnico.

Tudi na Zahodu javno zdravstvo ni odsotno in ne moreš misliti: javno zdravstvo nasvidenje. Gre za ustvarjalno sodelovanje. Moram pa reči, da je v našem zdravstvu veliko mentalno higienске pomanjkljivosti. Na enem delovnem mestu se je nabralo veliko ljudi, vendar se pri zaposlovanju ni nihče vprašal, ali ti ljudje spadajo skupaj, ni timskega skupinskega oblikovanja, saj bi se s takim delom dalo kaj narediti.

Menim, da je tudi v zdravstvu napočil čas za pluralizem, ne kot nekaj destruktivnega (razdiralnega). Zakaj ne bi zdravstveni delavci, ko dobijo diplomu, pokazali, kaj zmorejo. Zakaj mora iti v neki delovni kolektiv, ki mu odreja določene norme, kar potem zdravstvene delavce pasivizira (postavi v nedejavnost). Zakaj se zdravstvenemu delavcu ne bi dalo to, česar marsikdo noče, česar se marsikdo boji. To je negotovost, samostojnost, tista ustvarjalna bomba, ki v zdravstvu pri naša produktivnost.

— Zakaj si bioenergetik ne postavi ordinacije sredi Ljubljane?

— Kaj bi rekli o tako imenovani alternativni medicini? Vprašal bi se tako: zakaj bio-

energetiki uspevajo prav v Prekmurju. To ima prav gotovo svojo realno osnovo. Ob delu sem spoznal, da so ljudje povsem zdravstveno nerazsvetljeni, saj nekateri niti ne vedo, kje imajo želodec, jetra, da ne govorim o drugih delih telesa. O tem, kako je prišlo do tega, bi se tudi dalo kaj povedati, saj je veliko institucij in osebkov za zdravstveno vzgojo odpovedalo. Vsaka zdravstvena nerazsvetljenost pa potem ustvarja mistiko magičnosti v odnosu do lastnega telesa. Drugo pa je problematika zdravstva. V zdravstvu smo ustvarjali nova delovna mesta, vendar nismo upoštevali psihologije delovnih mest, nismo se vprašali, koliko ti ljudje delajo, ali so ustvarjalni, ali imajo radi delo, človeka, s katerim delajo. V obeh naših ljudi smo diskvalificirani (razglašeni za nezmožnega). In na to pride bioenergetik, ki nima čakalne dobe, sprejme vsakega in prijazno nastopi. Problem pa je tudi v tem — vsaj po mojih spoznanjih — da niso bili nadzirani. Pravim: zakaj ta bioenergetik ne gre na primer v Ljubljano in si postavi ordinacije sredi Ljubljane. Odgovor je jase. Tam bi stvari v pravno-medicinskem smislu potekale povsem drugače. In tudi razsvetljenost, zdravstvena raven je tam veliko višja iz različnih razlogov.

Naš človek pa teži po domačem zdravniku, ki bi poznal celo družino, generacijo, ki bi se vključil v družinsko življenje. Pa nese denar zasebnemu bioenergetiku — in denar niti ni tako veliko vprašanje, kot je pomembno to, da je nekje sprejet. Pravim, morda je to tendenciozno rečeno, da bomo morali razumeti klic našega človeka po individualnem posvečanju zdravniku nje mu in njegovi družini.

Kar se tiče alternativne medicine, moramo razlikovati. Akupunktura in akupresura imata svoje biopsihično osnovo in delujeta na načelu biokemikalij, kar je tudi medicinsko dokazljivo. Drugo pa je zelo težko poglavje. Obstajajo bioenergija in razni človeški valovi, ki jih poznamo le nekaj vrst. Zato vsega pri bioenergetiki ne kaže metati v en koš, vendar pa je drugo problem zlorabe tega. Tudi sam sem si zadal za življenjsko nalogo, da se bom, ko bom imel status upokojenca, s to problematiko ukvarjal iz studioznega vidika. V Zürichu sem namreč končal celo Jungovo psihoanalizo, ki temelji na dinamični energiji. Misli, da je lahko sinteza, da se je treba več ukvarjati s problematiko energije. Če se sedaj vrnem bioenergetiki in simboliki. V času, ko ljudem zmanjkuje fizične, življenjske, ekonomske energije, potem nekaj pomeni iti k bioenergetiku, ki ti to energijo da. Čeprav so se potem nekateri moji pacienti spraševali: če ta bioenergetik daje energijo, potem jo lahko tudi jemlje. Poglavje je vsakokrat zmanjko. Sicer pa se sedaj ljudje vračajo in moram povedati, da je bilo ravno pri psihiatričnih bolnikih najhujše veliko škodo, ko so šli k bioenergetiku in prenehali jemati medikamente ter zato morali iti v bolnišnico.

Tudi na Zahodu javno zdravstvo ni odsotno in ne moreš misliti: javno zdravstvo nasvidenje. Gre za ustvarjalno sodelovanje. Moram pa reči, da je v našem zdravstvu veliko mentalno higienске pomanjkljivosti. Na enem delovnem mestu se je nabralo veliko ljudi, vendar se pri zaposlovanju ni nihče vprašal, ali ti ljudje spadajo skupaj, ni timskega skupinskega oblikovanja, saj bi se s takim delom dalo kaj narediti.

Menim, da je tudi v zdravstvu napočil čas za pluralizem, ne kot nekaj destruktivnega (razdiralnega). Zakaj ne bi zdravstveni delavci, ko dobijo diplomu, pokazali, kaj zmorejo. Zakaj mora iti v neki delovni kolektiv, ki mu odreja določene norme, kar potem zdravstvene delavce pasivizira (postavi v nedejavnost). Zakaj se zdravstvenemu delavcu ne bi dalo to, česar marsikdo noče, česar se marsikdo boji. To je negotovost, samostojnost, tista ustvarjalna bomba, ki v zdravstvu pri naša produktivnost.

— Zakaj ste se vrnili domov, ko je tužina mikavna in daje možnost strokovnega vzpona? Že ko sem odhajal v tujino, sem se odločil, da se bom vrnil. S tem sem tudi šel študirat. Končal sem nevropsihiatrijo in leta 1971 v Zagrebu postal specialist. Bil sem samski mladenič in želel še nekaj študirati. Sem pa tudi Prekmurec in ne morem, niti nočem, stopiti iz lastne kože. Mislim, da je to velika realna lastnost Prekmurca, ta velika nostalgija, ki je potem mene pripeljala nazaj v Prekmurje, čeprav sem imel možnosti v evropskem, morda tudi večjem krogu. Ne smemo pozabiti, da so te možnosti tudi v slovenskem krogu. Ampak, kot psihiater se zavedam, da so neke meje tako imenovanega napredka. Moraš razlikovati, kaj je napredek in kaj je »napredek«.

— Bil sem izredno iskan izvedenec na področju psihiatrije, z dokajšnjim abstraktnim mišljenjem, ki je vlivalo strah marsikateremu

psihiatru, ki je sedel z mano v sodni dvorani. Seveda, ko je prišlo to abstraktno mišljenje do absurdnega izraza, kadar je šlo, kdo bo formalno zmagal. Te formalne zmage me niso osrečevale.

Skratka, eno je tista absurdna, abstraktna kariera v smislu ravno tega, kar drugi mislijo o tebi, ogledalo, druga pa je tista kariera, za katero sam stojš.

Ko sem se vračal, mi je bil to smisel in zavedal sem se, da se vracam v ekonomsko neugodnejše čase, v razmere, ki niso tako prijetne, kot sem jih imel tam.

Kratkotrajno, jaz sem Prekmurec in za tem stojim. Je pa tudi določen strokovni interes. Malo sem začel s problematiko rodovnikov, svoje psihološko znanje pa prenašam na človeka, s katerim sem rasel, ali na človeka, ki sem ga videl še kot dojenčka. Ugotavljanje njegovega stanja mi je v prijeten strokovni užitek.

— Koliko vam javni mediji lahko služijo pri uveljavljanju?

V Nemčiji je znan fenomen »aussteigerjev«, izstopnikov. To je na primer direktor banke, ki tam neke pri petdesetih spozna, da vsi računalniki, pa vse direktorstvo in briljantni nastopi nimajo tistega šarma, smisla, kot si ga je predstavljal — in vse skupaj enostavno pusti. Jaz seveda ne spadam v kategorijo teh izstopnikov in poudarjam, da sem psihiater in da si primarno želim svojega notranjepsihičnega miru, potem družinskega miru. Skratka, tukaj mi pride najbolj pravi Prešernova O, Vrba, srečna draga vas domača.

Niso mi najpomembnejše velike nastopne akcije. Moja soba mi je najljubša. In delo v njej. Takrat sem tudi najbolj srecen.

Jasno pa se zavedam tudi svoje ga dolga do Pomurcev, Slovencev, vem, to so naši ljudje in me želijo, potrebujejo.

Tudi srečevanje z mediji je v tem smislu. Še nikoli se nisem odklonilno vedel do njih, ker menim, da je sodelovanje moj prijeten dolg in mediji mi omogočajo, da grem v javnost, vendar poudarjam, nikakor lažno, ampak s takšnim korakom, kot ga potem tudi z veseljem in dobre volje, a brez slabe vesti in krivde, tudi zmorem.

— Govorite o dolgu. Kaj lahko naredite, da se za človeka stvari spremenijo?

Osnovno je psihiatrično delo, ki se mu ne moreš izogniti, ostalo pa je potem delo v prostem času, to je delo za narod, delo za več ljudi. Mislim, da je pomembno to, da ljudje vidijo, da si kot intelektualci v istem čolnu. Ne gre za to, da neke samo govorijo, delajo iluzorne karistične seanse pred javnostjo. Dosti je, da si tukaj, čeprav vsi vedo, da bi ti lahko bilo drugje lepše. Naš človek rabi navzočnost, ne samo mene kot intelektualca, ampak vsakega, ki hodi pokonci z našim človekom. In če sva pri medijih, ne smeva pozabiti, da človek dolguje tudi zdravstveno vzgojo. Ne bi rad, da bi tudi na mene padel očitek, moji ljudje niso razsvetljeni na zdravstvenopsihičnem področju. In če bodo mediji za skupno razsvetljevanje ljudi, bom rekel, tukaj sem.

— Kako usklajujete znanstveno delo z družino, ali vas družina ne ovira pri strokovnem delu?

Črtam marsikaj, kar ne spada v mojo zunanost. Moram priznati, da nimam nobenih konjicov, skratka, kot psiholog, psihiater se zavedam, da je tudi moja družina ljudi. Hočem imeti tiho mirno vest. Odločno črtam vse tiste stvari, ki bi me po nepotrebnem odpeljale od družine, doma, še manj zaradi nekega narcisnega samozaverevanega hobija. Res sem obremenjen, ampak vsak trenutek izkoristim za družino. Zaradi nje smo se tudi preselili domov. Družina mora biti tudi za psihiatra prva stvar.

Problemi pa so tudi pri nas, vendar se jih lotavam z »drugačnega« vidika.

NEKAJ JE »V OGNJU«

Zdi se, da je gospodarski razvoj pokrajine ob Muri skoraj zastal, da je nastopila stagnacija. Žal lep čas namreč ni slišati o kakšnem pomembnejšem razvojnem programu, ki bi ga uresničevali, oziroma da bi kje gradili večjo tovarno. Ali bomo torej stopicali na mestu ali pa si lahko vendarle kaj obetamo? S tem osnovnim vprašanjem smo se napotili na Medobčinsko gospodarsko zbornico za Pomurje in se pogovarjali z njenim predsednikom Kolomanom Cigutom.

»Res je, da je Pomurje v zadnjih letih razvojno stagniralo. To se je dogajalo tudi v drugih predelih, a na žalost pri nas še toliko bolj. Na medobčinski gospodarski zbornici smo si v sodelovanju z delovnimi organizacijami, predvsem pa z njihovimi strokovnjaki prizadevali, da bi vendarle prišli na površje nekateri novi programi. Iskali smo tudi možnosti v drugih, razvitejših predelih Slovenije, da bi torej od tam kaj »prinesli« v Pomurje. Nasploh smo si prizadevali, da bi vsaj sprožili potrebo po razvoju in da bi proizvodnjo tudi strukturno popravili. Naposled imamo »v ognju« nekaj programov. Ne moremo govoriti o velikih obetih, toda tudi z majhnimi koraki se da napredovati.

Zdaj že lahko govorimo o programu za izdelovanje umetnega kamna in sploh izkoriščanje kamnoloma pri Sotini na Goričkem. Tam so delavci Cestnega podjetja Murska Sobotična že razstrelili prvih 7 tisoč ton kamna. Lahko ga bodo uporabljali za oblaganje vodo- tokov in pri gradnjah cest. Proizvodno-gradbeno podjetje Ljutomer pa za izdelavo umetnega kamna. Teče tudi dogovarjanje za program ljubljanskega Teola in Mure za izdelovanje gumbov; obstaja zamisel o oskrbnem centru za drobnogospodarstvo v Murski Soboti

(Merkur iz Kranja), protektiranja gum (tovarnih pri ČP M. Sobotična in za osebna vozila pri Servisu motornih vozil v Ljutomeru), o izdelovanju inovativne igrače oziroma učila tovarnišice Babičeve v DO Platana v Murski Soboti ter o skupnem programu Ine Naftne Lendava in DO Imgrad Ljutomer.

— Kaj pa pospeševanje razvoja s sredstvi zdomcevin in v sodelovanju s sosednjimi deželami? Te možnosti prav gotovo niso dovolj izkoriščene.

»Rezultatov je res še premalo. Moram pa povedati, da smo pred nedavnim navezali stike s slovenskim društvom Triglav v Gradcu in se dogovorili o konkretnih možnostih sodelovanja pri kopici projektov v pomurskih občinah. Društvo je tudi samo videlo, da je poleg delovanja na kulturnem področju potrebno razvijati tudi gospodarsko sodelovanje. To spoznanje bomo skušali prenesti tudi na druga naša društva, torej naše delavce, ki so zaposleni v tujini. Nekaj pa moramo ta namen postoriti tudi doma, predvsem sprejeti takšno zakonodajo, da bo zdomcem ali tujcem vedel, za kaj in koliko bo obdavčen; da bo torej videl svoj račun, če bo vlagal pri nas.

Veliko truda pa je vloženo v sodelovanje z obmejnimi deželami, predvsem s Štajersko in Avstrijo. Posredovali smo infor-

macije o poslovnih interesih naših delovnih organizacij in pri nekaterih tujih partnerjih zbudili vsaj zanimanje za sodelovanje. Seznanili smo jih tudi z dejstvom, da imamo toliko in toliko presežka kvalificirane delovne sile in da bližnja meja omogoča dnevno oziroma tedensko migracijo. Lahko omenim firmo Steyer-Puch v Gradcu, kjer so najavili potrebo po takšni delovni sili. Potrebno pa bo še veliko truda in dogovarjanja.

Svojčas je bil govor o ustanovitvi tako imenovane organizacije za inženiring, ki bi pospeševala razvoj podjetništva oziroma drobnega gospodarstva. Kako je zdaj s tem?

»Da, okrog tega smo se najprej dogovarjali s soddrom ABC Pomurka, da bi pri njih ustanovili takšno organizacijo. Zataknilo pa se je pri sredstvih in konkretnem nosilcu. Medtem smo se z Gospodarsko zbornico Slovenije dogovorili, da bo ta organizacija delovala pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Gre predvsem za svetovanje pri odpiranju novih podjetij, spodbujanju in izrizenju inovacij ter izobraževanje bodočih podjetnikov. Na tem področju smo v sodelovanju z izobraževalnim centrom na Brdu pravzaprav že precej storili. Osnutek elaborata o novi organizaciji za inženiring je pripravljen in upamo, da bo oktobra prišlo tudi do njene ustanovitve.« Jože Graj

Kako je s statuti podjetij?

Spremembe zakona o podjetjih so prinesle med drugim tudi to, da se morajo gospodarski subjekti do 31. decembra letos organizirati kot podjetja, kar pomeni, da morajo v tem času sprejeti tudi statute podjetij in prilagoditi svoje akte novi zakonodaji. Opredeliti so, da se v teh primerih sindikat pojavlja kot partner v novonastajajočih podjetjih in se mu omogoči opravljanje njegove osnovne vloge. Doslej je že nekaj dobrih in slabih zgledov pri sprejemanju teh samoopravnih aktov, pri čemer jih čaka veliko aktivnosti ravno v tem jesenskem obdobju. Zato bodo v pomurskih sindikatih širšo aktivnost, da bi bili delavci dobro seznanjeni s spremembami. Odprto pa ostaja vprašanje t. i. samouprave v teh podjetjih, kar je bilo v preteklosti precej prepričljivo delavcem, ki so te zadeve urejali z akti. Tu skušajo dati določene usmeritve delavcem, vendar bo čas pokazal, kako se bodo odločili v posameznih podjetjih.

Vsekakor pa je treba biti pri teh zadevah buden, kajti po eni strani prenašamo velika pooblastila poslovnemu organom, po drugi pa bodo delavci osnovne pravice opredelili v vseh aktih.

M. Jerše

Ohranjati le produktivna delovna mesta

Odnos pomurskih sindikatov do gospodarjenja se je v zadnjem obdobju nekoliko spremenil, po drugi strani pa inflacija in stalno spreminjanje predpisov popolnoma zamegljuje pregled nad uspešnostjo poslovanja posameznih delovnih organizacij. Menijo namreč, da je sprito sedanjih predpisov možno povsem prirediti rezultate gospodarjenja, zato zdajšnji številni podatki niso dejanski odsev stanja v združenem delu. Konkretne zgled je vprašanje revalorizacije, kjer je močno izbirati več poti. Najbolj uporabljiva sta kazalca o fizičnem obsegu proizvodnje in osebnih dohodkih; pa še tu so možna določena odstopanja.

Osnovni problem, o katerem so v pomurskih sindikatih zadnje čase veliko govorili, je razbremenjevanje gospodarstva, vendar s konkretnimi rezultati niso zadovoljni. Čutiti je vedno večji »pritisek« delavcev, ki menijo, da se jim prevelik del dohodka, ki ga ustvarijo, odvzema, pri čemer imajo tudi preveliko vpliva na to, da bi lahko sami odločili o njegovi razdelitvi. Prav tako so skrb zbujajoči podatki o izplačanih osebnih dohodkih, saj že precej časa zaostajajo za povprečno izplačanimi osebnimi dohodki v republiki. Žal se te škatle celo širijo. Tako, denimo, v Ljutomeru obični osebni dohodki zaostajajo že za 20 odstotkov za slovenskim povprečjem, v radgonski, kjer je ta zaostanek najnižji, pa 9 odstotkov.

Prav tem vprašanju bo pomurski sindikat tudi v prihodnje namenjal posebno pozornost, ker postajajo omenjene razlike očitno prevelike. Dokaj aktualno pa je gotovo tudi področje tehnoloških in ekonomskih presež-

kov v pokrajini ob Muri. Kot kaže, bo manjši problem tehnoloških presežkov, ki bodo posledica posodobitve proizvodnje in večjih vlaganj. Težje rešljivi bodo problemi ekonomskih presežkov delavcev. »V sindikatih se vedno bolj zavedamo problema presežkov delavcev, s katerim se bomo neizogibno srečevali v prihodnje. Že lani smo temu vprašanju namenili sejo republiškega sindikata, ko so nas nekateri čudno gledali, kot da smo mi tiisti, ki iščemo presežke. Šlo pa je v bistvu za to, da imamo v sindikatih pravočasno odnos do reševanja teh vprašanj. Pri tem ostajamo pri osnovnem cilju, da je treba ohranjati le produktivna delovna mesta, ker se zavedamo, da je to edina prava pot. Zato je treba ugotovljenim presežkom delavcev z vsemi ukrepi v družbi, predvsem pa v podjetjih, zagotavljati odpiranje novih delovnih mest in s tem produktivno zaposlovanje. Vsem pa morajo biti zagotovljene materialna in socialna varnost ter druge pravice, ki jim gredo iz dela,« poudarja predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Pomurje Milan Uroša.

V pomurskih sindikatih bodo vztrajali pri uresničevanju omenjenih nalog, čemur so prilagojene tudi vse aktivnosti in odnos do spreminjanja zakonodaje o delovnih razmerjih. Pričakujejo, da bo še ta mesec sprejet nov zakon na zvezni ravni, ki bo podrobneje urejal to problematiko. Takrat bo seveda lažje urejevati marsikatera za zdaj še premalo razjasnjena vprašanja, ki močno zanimajo zaposlene delavce.

Milan Jerše

Sindikalna lista odigrala svojo vlogo

Brez dvoma ostaja v ospredju angažiranosti delavske organizacije dosledno uresničevanje določil iz sindikalne liste. Le-ta je že doslej odigrala svojo vlogo, saj so jo navsezadnje sprejeli delavci v organizacijah združenega dela, na ugoden odmev pa je naletela tudi drugje. Postala je dokument, ki po eni strani določa minimalne zneske na osnovi gibanj življenjskih stroškov; tako pravice delavcev iz dela in go-

spodarjenja, nadomestilo osebnih dohodkov, prejemke skupne porabe, materialne stroške in še nekatere druge pravice delavcev, članov Zveze sindikatov.

Sicer pa je zaradi visoke stopnje inflacije danes težje spremljati višino najnižjih in zamenljivih osebnih dohodkov. Če pogledamo stanje v Pomurju, potem lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da večina organizacij sledi osnovnim usmeritvam iz sindi-

kalne liste, problemi pa se pojavljajo v slabših organizacijah. Kljub temu pa je sindikalna lista pripomogla k enotnemu pristopu pri določanju prejemkov skupne porabe in nekaterih nadomestil, ki so bila prej dokaj različno urejena. Prav to pa je vneseno tudi v samoupravne splošne akte organizacij združenega dela.

M. Jerše

TOVARNA LOGISTIČNE OPREME LENDAVA

Novi izdelavni programi

Retiravali bi, ko bi trdili, da je zdaj, ko ni rdečih števk, v lendavski Tovarni logistične opreme vse dobro. Še so težave, vendar je polletje zelo spodbudno, saj so imeli ob koncu lanskega leta za več kot 4 milijarde dinarjev izgube. Sredi letošnjega leta tli upanje, da bo kolektiv, v katerem združuje delo nekaj čez 400 delavcev, vendarle splaval.

Direktor, dipl. inž. Jože Balaško, nam je povedal, da so imeli v prvi polovici leta motnje pri izdelavi. Bila so obdobja, ko ni bilo dovolj dela, zato so tedaj delavce poslali na »dopust«. Pa nasprotno: dobili so več naročil za izdelavo viličarjev in skladiščne opreme, kot pa so zmogli v rednem delovnem času, zato je bilo treba delati v podaljšanem delovnem času. Njihovi izdelki pač niso »potrošno blago«, ampak izdelki, ki jih kupci ne kupujejo vsak dan; tedaj, ko imajo denar za nakup osnovnih sredstev. Često pa jih onemogočajo tudi predpisi. Zdaj gredo viličarji dobro v prodajo, kupujejo pa jih številne trgovinske organizacije, ki jih prodajajo končnim kupcem, pa tudi sami imajo kar nekaj takih kupcev. S svojimi izdelki pa se vključujejo tudi v tako imenovani inženiring oziroma celotno ponudbo za izpeljavo določene naložbe, na primer prek ljubljanskega Smelta. V TLO, kar je kratica za Tovarno logistične (skladiščne) opreme, so se v glavnem sami zopet postavili na noge, čeprav so jim obljubljali pomoč na več mestih, recimo »na občinah«. Finančne injekcije torej ni bilo, razen nekaj malega iz ljubljanske banke.

Polletni uspehi (tudi to je uspeh, če nimas izgube) pa bi bili najbrž še boljši, ko bi imeli več lastnih obratnih sredstev. V omenjenem obdobju so plačali za obresti na posojila za nemoteno poslovanje precej več, kot so dali za osebne dohodke. Tako so na lastni koži občutili, da sposojeni denar ni poceni. V zadnjem času so nekoliko popravili tudi osebne dohodke. S tem se je vrnila delovna

morala, kaže pa, da bodo pridobili še več strokovnega kadra. Ta pa je nujen, saj v tehnologiji ne smejo zastati, ampak iti v korak s konkurenco ali pred njo. Zdaj je tudi dognano, da sedanji izdelavni program ne bo mogel polno zaposliti vseh delavcev, zato ga je potrebno razširiti na izdelavo reduktorjev za viličarje. V ta namen pripravljajo tehnični elaborat. Čim več sestavnih delov izdelati doma, pa ni to njihov cilj samo zato, da bi imeli čim več dela, ampak tudi zato, da bi temeljna dejavnost (viličarji) potekala nemoteno. Zdaj imajo namreč kar nekaj motenj pri dobavi reduktorjev.

»Strokovnjaki pa so nam potrebni tudi zaradi sodelovanja s partnerji iz Madžarske,« je na koncu pogovora povedal direktor Balaško. »Z našimi sosedi se

dogovarjamo o sodelovanju pri izdelavi računalniško vodenih viličarjev. Izdelali pa smo tudi prototip transporterja, ki je zdaj na preskušanju v hotelu Adriatik v Opatiji. Obeta se sklenitev dolgoročne pogodbe s firmo PSB iz Primesene v Zvezni republiki Nemčiji.«

Slovenska, pa tako tudi pomurska kovinskopredelovalna industrija je bila v velikih težavah, spomnimo se samo Tehnostroja, Panonije in seveda Primata, katerega dediščino zdaj nosi TLO. Če so se drugi izvlekli, se bodo prav gotovo tudi v tem kolektivu. Prav bi bilo, ko se od zunaj ne bi preveč vmešavali v njihove notranje (poslovne) zadeve, kot menda to počno zdaj, saj bi to utegnile demoralizirati sedanje mlado vodstvo, ki se z nekaj uspehi že lahko pohvali.

Š. Sobočan

20 let zaščitne znamke slovenskih vin

V Radencih je bila v petek, 25. avgusta 1989, tiskovna konferenca, ki jo je organizirala Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije Celje—Maribor—Nova Gorica. Junija 1969 so namreč v pruski kleti napolnili prve steklenice haloškega sauvignona letnik 1968 z imenom rimljan anno 69, ki so bile opremljene z zaščitno znamko slovenskih vin. Letos praznujemo torej 20-letnico te označitve kakovosti in prav na Ptuju bodo osrednje prireditve, saj mesto praznuje tudi (po nekaterih podatkih) 1920-letnico obstoja in 750-letnico kletarstva.

Označevanje kakovosti slovenskih vin se je začelo iz nuje, je dejal direktor Pruske kleti Jani Gonc, saj smo se konec petdesetih let močno približali povprečju namiznih vin z vsega jugoslovanskega območja. Ker znamka pomeni zaščito vinogradnikov, so bili proti taki, ki v svoji organizaciji niso imeli vinarstva (so ga le prodajali). Vendar se je znamka, ki jamči poreklo in kakovost vina, obdržala do danes in omogočila, da so tudi nepoznavalci vin lahko spoznavali kakovostna vina, poleg tega pa pomagala širiti vinsko kulturo.

Največji vlogi je pri tem opravil Kmetijski zavod Maribor, ki spremlja vsako serijo polnitve — vino v steklenici z zaščitno znamko ima svojo številko in je bilo trikrat pregledano, preden so ga postavili na trgovske police. Pred tremi leti so se vrsti štajerskih vin pridružila tudi primorska, z zakonskimi spremembami pa naj bi v kratkem ocenjevali tudi zasebna vina.

Strokovna prireditve in posebna pokašnja vin bo 29. septembra na pruski gradu in v minoritskem samostanu.

bbp

MURSKA SOBOTA

Čez 64 milijard izgube v 12 organizacijah

V prvem polletju letošnjega leta je v soboški občini poslovalo z izgubo 12 organizacij združenega dela. Le-ta je znašala 64 milijard 882 milijonov 880 tisoč dinarjev. Največji primanjkljaj so imeli v soboškem Elektriku, in sicer več kot 35,5 milijarde dinarjev, sledita pa Panonija z blizu 7,5 milijarde in Intes Mlinopek z več kot 6,6 milijarde dinarjev. Druge organizacije, kot so Sobotična, temeljni zadrugi organizaciji Panonke v Murski Soboti in Beltincih, Živinorejsko-veterinarski zavod, LTV Rogašovci, Zvezda, Beltinka, tozdr Kartonaža Pomurskega tiska in Urarstvo pa so imele nižje izgube.

Zanimivo je, da je ob polletju največji »kronični bolnik«, to je lesna industrija Platana iz Murske Sobotice, brez izgube, kar je nedvomno spodbuden podatek. V isti sapi pa je treba povedati, da bodo v večini omenjenih organizacij združenega dela v naslednjih mesecih izgubo pokrili.

M. Jerše

Józsefu Szabu v spomin

József Szabo, diplomirani inženir rudarstva, je bil rojen 16. 3. 1927 v Kapci kot prvi otrok kmečkih staršev. Rudarsko fakulteto je končal v Ljubljani. Po končani soli se je kot mladi rudarski inženir zaposlil v rudniku Pečovnik. Domače in poklicne belega rudarja pa sta bila močnejša od vpliva okolja, v katerem je delal; zato se je preselil v Lendavo, k takratni Proizvodni nafti. Takrat je bila namreč rudarska dejavnost edina v sedanji Ini Nafti. Razporejen je bil na delovno mesto obratnega inženirja v obratu Proizvodnje. Aktivno se je vključil v delo in strokovno usposabljanje v naftnem rudarstvu. V tistih časih je bilo naftno rudarstvo Jugoslavije čele v povoj. József je bil eden od pionirjev prenašanja znanja iz razvitih in z nafto bogatih držav. Ni mu bilo lahko, saj je moral iz izropanega naftnega polja Petikove pridobiti čim več, da bi pokrili stroške dejavnosti. V ta namen je uveljavil metodo vodnega tiskanja. Proizvodnja je padala in ni mogla pokrivati nastajajočih stroškov; zato je prišlo do prestrukturiranja in preusmeritve iz rudarstva na kemijo in strojništvo. Tako se je moral tudi József preusmeriti in je dobil delo strokovnega sodelavca in nato direktorja petrokemije. Razvoj DO je zahteval od njega nove naloge, opravljal je še dela referenta za naložbe, strokovnega sodelavca in tehničnega vodje rudarskega obrata. Po ustanovitvi DO za raziskave nafte in plina je dobil naloge strokovnega sodelavca I pri RNP in po ustanovitvi tozdr RPNP delovne naloge naftni rudar I.

Rudarsko dejavnost mu je prekinila bolezen; ki je bila tako huda, da je bil leta 1985 invalidno upokojen. V času po upokojitvi smo ga videli, kako se je trudil, kako je telovadil, hodil. Ta volja

do življenja je pripomogla, da je kar dobro okrevaj; prihajal je tudi med svoje sodelavce v sektorju. Opravljal je celo določene strokovne naloge, kar mu je bilo v veselje in zadovoljstvo. Vendar je življenje pač tako, polno presenečenj in neznanj. Naglo se mu je poslabšalo zdravje in v noči med 27. in 28. avgustom organizem ni vzdržal. József se je za vedno poslovil od nas.

József Szabo je bil eden od vzornih in priznanih rudarskih inženirjev. Tudi takrat, ko je rudarski dejavnosti v Lendavi grozila likvidacija, ni odnehal. Uspešno mu je zainteresirati slovensko vodstvo za obnovitev raziskav nafte in plina, ker je računsko prikazoval, kaj skriva zemlja v svoji globini. Lahko mu izrečemo zahvalo, da spet raziskujemo, in prav tako za izboljšanje stanja v DO. Prav tako je njegova zasluga odkritje večjih zalog premoga v Benici in kremenčevega peska na območju Lendavskih gor.

Poleg strokovnega dela v DO se je aktivno vključeval tudi v politično življenje. Bil je aktiven v društvi inženirjev in tehnikov, poslanec v skupščini SRB, opravljal je razne funkcije na občinski in republiški ravni.

József je bil dober delavec, tovaris, mož in oče, za vse njegove zasluge mu najlepša hvala.

Stefan Hari, dipl. inž.

PREDVSEM KAKOVOST IN INOVATIVNOST

Za avgust in september bi lahko dejali, da sta sejemska meseca, saj so v tem času številne sejemске prireditve. Ko se en sejem še ne konča, se že začenja drugi in tako se vrsti sejem za sejemom. Jugoslavija gotovo sodi med države z največjim številom sejemskih prireditev, saj skorajda ni večjega mesta, ki se ne bi ponasalo vsaj z enim sejemom. Večina jih sicer ostaja na lokalni ravni, so pa tudi sejm, ki se ponasajo z mednarodno udeležbo. Toda, ali so ti sejm resnično to, kar bi morali biti? Pravo predstavilo o tem dobi človek šele takrat, ko obišče in si ogleda podobne tovrstne sejm v tujini. Pa ni treba iti daleč, le do sosedov je treba stopiti in že si lahko ustvarimo svoje mnenje. Jugoslavija se ponasja z dvema velikima kmetijskima sejmoma, s spomladan-

ski sejem v Riedu, ki je bil v tem mestu od 26. avgusta do 3. septembra.

Riedski sejem se ponasja z najdaljšo sejemsko tradicijo v Avstriji, saj segajo njegovi začetki v leto 1867, danes pa je to največja sejemška prireditev v srednji Evropi in eden največjih tovrstnih sejmov v svetu. Razvil se je iz nekdanje obrtno-kmetijske razstave, ki so jo sprva vsako leto pripravljali v tem mestu, zdaj pa lahko vsako drugo leto v Riedu vidimo najnovejše svetovne dosežke na področju kmetijstva. Na več kot 184.000 kvadratnih metrih razstavnih prostorov s 34 halami se je letos predstavilo 1963 razstavljalcev, od tega kar 758 in 35 tujih držav. Pomen in razsežnosti tega sejma pa nazadnje potrjuje obisk, saj ga vsakokrat obišče več kot milijon obi-

deli na prejšnjih sejmih. V razvitem svetu se tehnologija tudi v kmetijstvu izredno hitro razvija, izboljšave so nenehne in kar malce neugoden občutek smo dobili, saj na sejmju skorajda nismo zasledili izdelkov jugoslovanskih izdelovalcev. Med množico kmetijske mehanizacije najbolj znanih svetovnih izdelovalcev smo tako opazili le gorski traktor gums iz šempetrskega Sipa in tri traktorje torpedo z Reke, vsi pa so se na sejmju predstavili po-

Ker obišče sejem več kot milijon obiskovalcev, je 20 odstotkov razstavnih prostorov namenjenih splošnemu blagovnemu sejmju, kjer je mogoče kupiti najrazličnejše izdelke, izredno pestra je razstava pohištva in druge opreme za stanovanja, pa tudi za razvedrilo in dobro počutje je poskrbljeno.

Pa še nekaj, česar nismo navedli — ferguson se je na sejmju predstavil z najnovejšim programom traktorjev, po ugodnih cenah.

Na tem sejmju je kar polovica novih ali izpopolnjenih strojev.

sredno, prek avstrijskih trgovskih organizacij. Častna izjema pri tem je morda le Gorenje, ki pa ne sodi v kmetijski del sejma, pač pa se s svojimi kuhinjami predstavilo na prostoru, kjer so razstavljali pohištvo in opremo za stanovanja.

Iz kmetijskega dela sejma omenimo še bogato in kakovostno razstavo plemenske govede (več o tem v prihodnji številki), konj, svinj in perutnine, ter mednarodno strokovno razstavo semen, kjer so prikazani najnovejši dosežki na področju semenarstva. 30 odstotkov razstavnih prostorov riedskega sejma je namenjenih gradbeništvu, in sicer gradnjam v kmetijstvu. Prikazani so sodobni hlevi s hlevsko opremo in gradbeni materiali, ki jih pri tem uporabljajo, posebno pozornost pa so namenili tudi opremi kmečkih domov.

jeni na naših sejmih, se mi je posebej vtisnilo v spomin. To je izredno urejena infrastruktura, saj na sejemskem prostoru ni kvadratnega metra neasfaltiranih površin, razstavljalci pa nameenjajo posebno skrb slehernemu obiskovalcu, ki se zanima za njihove izdelke. Na voljo so številni strokovnjaki, ki so takoj pripravljeni pojasniti sleherni podrobnost in tudi svetovati pri nakupu.

Sicer pa tudi nasploh organizatorji riedskega sejma namenjajo posebno skrb kakovostni rasti te sejemске prireditve. Čeprav vodstvo sejma šteje le šest stalno zaposlenih delavcev, mu s sodobno računalniško opremo uspeva obvladovati zahtevne naloge, tudi spremljevalne strokovne prireditve. Med letošnjim sejmom so pripravili kar 34 takšnih prireditev in zanje porabili več kot 6 milijonov šilingov.

Med razstavljenimi izdelki smo lahko zasledili tudi Sipov gorski traktor gums. Tekst in fotografija: Ludvik Kovač

Sejem v Riedu je največji tovrstni sejem v srednji Evropi.

skim kmetijskim v Novem Sadu in z mednarodnim kmetijskim v Gornji Radgoni. Pri sosedih sta tema sejmoma podobna sejma v italijanski Veroni in avstrijskem Riedu. Toda le po vsebini, nikakor pa ne po kakovosti, saj na tem področju oba prekašata naše, od njih pa bi se lahko tudi mi veliko naučili. V tem zapisu bomo skušali v besedi in sliki predstaviti nekaj pogledov na kmetij-

skovalcev.

Čeprav je na tem sejmju le dobra polovica vseh razstavnih prostorov namenjena kmetijstvu, se lahko obiskovalci tu resnično seznanijo z najnovejšimi dosežki na tem področju. Po zagotovilih organizatorjev riedskega sejma je med razstavljenimi kmetijsko mehanizacijo kar polovica novih ali izpopolnjenih izdelkov in le redki so, ki smo jih že lahko vi-

Riedski sejem obišče vsakokrat več kot milijon obiskovalcev.

POMURCI PONOVO MED NAJBOLJŠIMI

Na letošnjem republiškem tekmovanju traktoristov-oračev so se pomurci tekmovalci ponovno dobro odrezali, saj so posegli po najvišjih republiških naslovih, kar štirje Pomurci pa bodo zastopali barve Slovenije na zveznem tekmovanju, ki bo v Donjem Miholjcu na Hrvaškem.

V kategoriji mlajših traktoristov, ki so tekmovali z dvobrazdnimi plugi, je bil najboljši Franc Kotnik iz celjske regije, pred Rudijem Pirceem iz Posavja in Aleksandrom Smodišem iz ABC Pomurke, ekipno pa je zmagalo Posavje. Med ženskami se je najbolje odrezala Blanka Bukvič iz ekipe Pomurja, pred Amco Znidaršič iz Dolenjske in Jazico Horvat iz Pomurja.

Tekmovalci iz Pomurja, ki so tudi letos posegli po najvišjih republiških naslovih. Foto: Vlado Smodiš.

pomurska ekipa pa je v tej konkurenci osvojila tudi prvo mesto. Tudi v kategoriji lahkih traktorjev z dvobrazdnimi plugi je zmagala ekipa Pomurja, najboljši pa je bil Pomurec Bela Berglez, ki je zmagal pred Mirom Mustafom iz Podravja in Stanetom Klemenčičem, pravtako iz Podravja. V kategoriji težkih traktorjev s tribrazdnimi plugi je prav tako zmagal Pomurec Ivo Zilavec, pred kolegom iz ekipe Jožetom Granfolom in Brankom Čebularjem iz Podravja. Še vrstni red najboljših oračev: 1. Bela Berglez, 2. Ivo Zilavec in 3. Jože Granfol (vsi iz Pomurja). Ekipa Pomurja je postala tudi skupni zmagovalci in je tako osvojila prehodni pokal v trajno last.

L. Kovač

CENA KROMPIRJA NI SPODBUDNA ZA PRIDELOVALCE

Začelo se je spravilo krompirja. Letošnji pridelek naj bi bil po prvih ocenah srednji, vendar boljši od lanskega, ko je bila velika suša. Kmetje pa se bojijo, da bo pridelek krompirja na nekaterih območjih bistveno manjši zaradi zadnjega deževja. Pridelovalci tudi še ne vedo, po kakšni ceni bodo lahko prodali svoj pridelek. Sedanja cena 3.000 dinarjev za kg namreč ni sprejemljiva, nova pa še ni določena. Kmetje namreč zahtevajo, da bi cena krompirja morala biti vsaj okrog 5.000 dinarjev za kg. To so tudi predlagali poslovni skupnosti na Kmetijsko-živilskem sejmju v Gornji Radgoni, vendar predlog ni bil sprejet. O odkupni ceni naj bi se te dni dogovorili na zvezni ravni v Novem Sadu. Sicer pa smo se o letošnjem pridelku krompirja, odkupu in ceni pogovarjali z nekaterimi anketiranci.

AVGUST NOVAK iz Beltincev: »S pridelavo krompirja se ukvarjamo že okrog osem let. Letos ga imamo 5,5 hektarja, od tega 1,5 hektarja semenskega. Sicer pa se letna pridelava giblje od 3 do 5 hektarjev. Menim, da bo letošnja letina povprečna. S pravilom krompirja smo že začeli, vendar nas ovira deževje, ki bo tudi vplivalo na pridelek, saj bo nekaj krompirja segnilo. Odkup krompirja imam zagotovljen prek Kmetijske zadruge Panonka, s katero sodelujem že več let. Žal pa še ne vemo, kakšna bo odkupna cena. Na seji poslovne skupnosti smo se zavzemali za ceno 5.000 dinarjev za kg, vendar pa še ni določena v zveznem merilu. S to ceno bi bili kmetje zadovoljni.

ŠTEFAN VINKOVIČ iz Gančan: »Krompir pridelujemo že več kot trideset let. V začetku je bila pridelava majhna, ker ni bilo kmetijskih strojev. Iz leta v leto smo jo povečevali in letos imamo krompir na sedmih hektarjih. Od tega imamo nekaj semenskega, ki pa gre zaradi nizke cene 3.000 dinarjev slabo v prodajo. Za preostali krompir pa cene še ne vemo. Sicer pa ni to pri nas nič novega, saj tudi cen za druge kmetijske pridelke nikoli ne zvemo pravočasno. Po mojem mišljenju bi morala biti cena krompirja 5.000 dinarjev za kg, sicer se ga ne splača pridelovati. Krompir bi lahko bil cenejši, če bi bila cenejša tudi gnojila in zaščitna sredstva.«

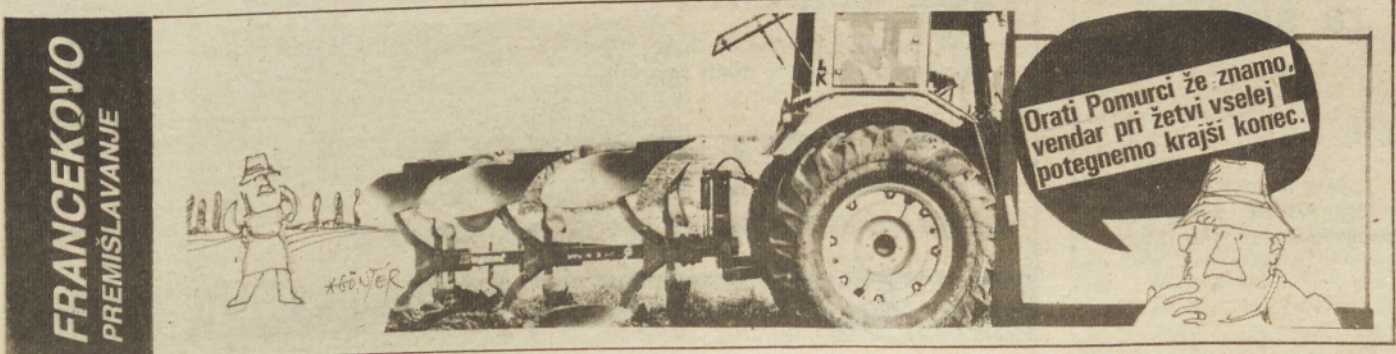
JOŽE BOJNEC iz KZ Panonka: »Letošnji pridelek krompirja bo odvisen od zdravega semena, zaščitne in obdelave. Pričakujemo, da bo to ena povprečnih letin in da bomo na območju TZO Beltinci pridelali okrog pet do šest tisoč ton krompirja, če zadnje deževje ne bo vplivalo na pridelek zaradi gnilobe. Naši kooperanti imajo zagotovljen odkup krompirja, žal pa imamo pri tem težave, ker želijo trgovci preveč zaslužiti, saj zahtevajo 30 do 40 odstotkov marže, kar pa ni sprejemljivo. Nekaj krompirja bo šlo v industrijo, nekaj pa v potrošniške centre. Sedanja cena krompirja ni spodbudna in bi morala biti 5.000 dinarjev za kg. Ta bo dogovorjena na zvezni ravni. Sicer pa se bo tržna cena različno gibala, saj je znano, da na nekaterih območjih ne bo krompirja.«

ŠTEFAN ZADRAVEC iz Lipa: »Za pridelavo krompirja v večjem obsegu smo se odločili že pred desetimi leti v sodelovanju s KZ Panonka — TZO Beltinci, ki nam tudi preskrbi seme, reprodukcijski material in organizira odkup. Letošnji pridelek krompirja bo odvisen od dobrega semena, gnojil in zaščitnih sredstev. Kdor je več vložil, bo več dobil. S trenutno ceno se kmetje ne strinjamo in bi bili zadovoljni s ceno okrog 5.000 dinarjev za kg. Ugotavljamo namreč, da nam precej dohodka jemlje prevoz in trgovina, zato se v okviru sozda ABC Pomurka dogovarjamo, da bi zgradili predelovalni obrat krompirja. Sicer pa sem z letošnjim pridelkom krompirja na štirih hektarjih zadovoljen.«

DRAGO JAKOB iz Lipovec: »Letos smo imeli krompir na dveh hektarjih. S pridelkom sem zadovoljen, čeprav je na eni parceli boljši, na drugi slabši. Zlasti je bil dober pridelek ranega krompirja, ki smo ga že prodali po 3.000 dinarjev za kg in smo s prihodkom zadovoljni. Seveda pa se ne moremo strinjati s to ceno za poznejši krompir in to zaradi velike inflacije. Cena bi morala biti nekje okrog 5.000 dinarjev za kg, kajti pri tem je potrebno tudi upoštevati vlaganja pridelovalcev krompirja. Znano je namreč, da so cene gnojil in zaščitnih sredstev v zadnjem obdobju zelo porasle, tako da njihovim podražitvam komajda sledimo.«

Feri Maučec

PRI NAS SE ZAČNE DAN PREJ

MEDIJI SEVERO-VZHODA

- izdajanje časopisov in oddajanje radijskega programa v slovenskem in madžarskem jeziku
- oblikovanje časopisnih in radijskih sporočil v slovenskem, nemškem in madžarskem jeziku
- objavljane in predvajanje sporočil v lastnih medijih posredovanje časopisnih in radijskih sporočil v druge medije doma in v tujini
- izdajanje občasnih publikacij in tematskih prilog
- organiziranje javnih prireditev, srečanj, izletov...
- lektoriranje in tehnično urejanje časopisov in internih glasil
- fotoreporterske storitve

VESTNIK & RADIO
NÉPÜJSÁG
&
RÁDIO
MURSKA
SOBOTA—
LENDAVA

Vsak ČETRTEK
ali vsak DAN,
kakor
vam drago!

V letu 1960 je bil odgovorni urednik Pomurskega vestnika Štefan Balazic, direktor pa Jože Vild. V četrti številki (28. januarja) so vpeljali rubriko Naša akcija pod naslovom Kako skrbimo za kmetijske stroje. Preberimo uvod: »Kmetijska zadruga v našem okraju imajo že več kot za pol milijarde dinarjev vrednosti v traktorjih in drugih kmetijskih strojih. Najmanj takšno vrednost pa imajo tudi družbena kmetijska in vinogradniška posestva. Lani so kmetijske zadruga in kmetijska gospodarstva kupila poleg natečajev za nabavo kmetijskih strojev in opreme še 28 traktorjev, 166 priključkov, 3 kombajne in še nekatere druge stroje za okrog 132 milijonov dinarjev. Še bolj zgovorno pa je v tem pogledu dejstvo, da naj bi po perspektivnem planu kupile zadruga gospodarske organizacije 241 traktorjev s 1200 priključki. Konec novembra lani je bil ta plan kmetijske mehanizacije že realiziran z okrog 90 odst., izkušnje pa so pokazale, da bo potrebno kupiti poleg omenjenih še okrog 100 traktorjev, če hočemo zadovoljiti vsem potrebam po sodobnejši obdelavi zemlje. Vzporedno s tem se razvijata tudi obe agroservisni delavnici v okraju. Pri soboškem Agroservisu bodo letos porabili 50 milijonov dinarjev za gradnjo in opremo novih delavnic, ki bodo opremljene tudi z večjimi brusilnimi stroji, tako da bo podjetje v prihodnjih letih sposobno opravljati vsa popravila kmetijskih strojev na svojem območju.

Kako kmetijske zadruga skrbijo za stroje sedaj čez zimo, tako rekoč po sezoni, je zanimalo naše reporterje, zato so obiskali devet kmetijskih zadrug, in sicer: Tišina, Radgona, Apače, Ivanjci, Videm, Krizevci pri Ljutomeru, Veržej, Gornja Bistrica in Lipa. Beležnice so se napolnile z mnogimi ugotovitvami, med njimi so tudi take, na katere nismo računali, ki pa še prav posebej kažejo na pestrost problematike kmetijske mehanizacije, in naša kamera je posnela marsikateri prizor, ki ni potreben daljšega komentiranja.

Se nekaj značilnejših naslovov iz tega letnika: Le močne kmetijske zadruga lahko dosežejo uspeh, Socialistična zveza vedno bliže življenja, Zakaj premajhna aktivnost žena?, Predvsem v industriji so pogoji za nagajevanje po enoti proizvoda, Izhod iz ulice sanj (Pozitivne želje filmskega občinstva terjajo še eno kinodvorano v Murski

Soboti). Več kot četrtnina za elektrifikacijo (7,4 milijona dinarjev posojila za nakup avtomobilov), Meja ni ovira za osebnostne stike (Koliko Pomurcev in v katere države največ potujejo), Iz leta v leto več potovanj v inozemstvo — Zakaj nekateri »potujejo«?, Široka obzorja v Slatini Radeucih, Novo središče civilske industrije, Postajamo razvita industrijsko-kmetijska občina, Pomurje postaja žarišče napredne živinoreje za vso Jugoslavijo, Kuzma bo elektrifici-

VESTNIK

rana, Prispevek k razpravi o reviji Svet ob Muri in revialnem tisku v Pomurju, Investicijski program za steklarstvo v Beltin- cih pripravljeno — Letno 30 milijonov steklenic, Narodnoosvobodilno vojno v Pomurju moramo pravilno oceniti, Med perečimi družbenimi problemi — učenci brez učiteljev, Vodna skupnost za melioracijo Prekmurja — Na vrsti je Goričko, Začetek melioracije Ščaviške doline. Pa še kratek pogled v leto 1961! Tedaj je bilo treba za izvod našega tednika odšteti 15 din. Preveč rok in premalo strojev — je naslov članka na prvi strani v 4. številki (26. januarja). Za kaj gre? »Kako povečati proizvodnjo, je vprašanje, o katerem v vseh podjetjih ob sprejemanju novega proizvodnega plana za leto 1961 največ razpravljajo. Ponekod so že izkoriščene vse kapacitete. Tretjo delovno izmeno bi lahko uvedli le, če bi imeli dovolj strojev.

V gradbeništvu edina ovira pomajkanje nekvalificiranih delavcev. Predvsem ta mesec delavski svet v pomurskih podjetjih največ razpravljajo o letošnji proizvodnji. Skoraj povsod predvidevajo, da bodo proizvodnjo povečali, vendar večinoma na račun večjega števila zaposlenih. Nekaj drobcev iz tedanjega naslova: Čez pet let 100 tisoč glav goveje živine, Nad čem se državljanji pritožujejo, Prvi koraki pomurskega turizma, Proizvajalčeva velika matura v komunih, Glavna težina — subjektivne sile, Rimski nagrobnik vrnjen. Kako so nekdanji odpirali opekarniške obrate? V Lukavcih recimo z recitacijo pesmi, ki se začne takole: »Iz črnih ruševin in siv-vega pepela je tovarna nova vstala...«

(B. Ž.)

ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAV-
NOST MURSKA SOBOTA

RAZPISUJE

— 1 štipendijo za študij
na FSPN
smer novinarstvo

Kandidati naj pošljejo pisne vloge do 22. septembra 1989 na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1.

IVANJSKI MLADINCI SO LE ENI

V Spodnjih Ivanjcih nimajo osnovne šole, zato pa je sredi vasi eno najbolj prometnih križišč. Seveda je slabo označeno, zato so informatorji naključnih popotnikov, ki so na zemljevidu videli označeno cesto proti Lenartu, Ptuj ali Gradišcu, tamkajšnji občani. Otroci iz krajevne skupnosti Spodnji Ivanjci (vanjo spada kar precej okoliških vasi) obiskujejo osnovne šole na Kapeli, pri Negovi, v Vidmu, Cerkvenjaku in celo v Gornji Radgoni, srednje šole pa v Mariboru in Murski Soboti. Verjetno pa je ravno eden od razlogov, da so ivanjski mladinci tako složni, to, da nimajo v vsaki vasi svoje mladinske organizacije, ampak se dobivajo vsak petek, pogosto pa tudi v soboto, v gasilskem domu v Spodnjih Ivanjcih.

Marica Fleisinger, predsednica OO ZSMS Spodnji Ivanjci, je dejala, da so tako radi skupaj, da praznujejo v istem krogu tudi rojstne dneve. In kjer je složnost in razumevanje, so tudi rezultati dela. Mladinci se lahko pohvalijo, da so najbolj aktivna družbenopolitična organizacija v kraju. Skoraj nobena prireditev ne mine brez njihove pomoči, pa najsi gre za kulturno prireditev ali veselico. Poprimajo tudi za fizično delo. Tako so pomagali pri izsu-

ševalnih delih starejšim občanom in pri dveh domačijah izkopali odvodne jarkove, njihove roke pa so prišle prav tudi pri zidavi pošte.

Glede članstva in aktivnosti je tako kot v drugih organizacijah

Marica Fleisinger si želi, da bi ostali mladinci Spodnjih Ivanjec še naprej složni in delavni.

— od skupno 75 članov je aktivnih 20. V glavnem so dijaki, nekaj pa je tudi mladih kmetovalcev in uslužbencev, starih od 15 do 19 let. Pred leti so še imeli probleme z gasilskim društvom, toda sedaj kar dobro sodelujejo, smo izvedeli. Nimajo sicer svoje

sobe in posebnega ključa, toda kljub temu nekako gre. Stroške elektrike, ki jo porabijo, plačajo sami. V sobi v gasilskem domu imajo dve mizi za namizni tenis in vsak konec tedna je eden od mladincev dežuren, da lahko preostali za razvedrilo igrajo namizni tenis.

Vse njihove prireditve so obiskane. Tako je bilo tudi na šaljivih vaških igrah v začetku avgusta. Marica Fleisinger je o tem dejala: »Sodelovalo je pet ekip, tekmovali pa so v vlečenju vrvi, hoji s hoduljami, zdravi prehrani (pojesti so morali jabolko in hrenovko), postiljanju stare kmečke postelje ter teku v hlačah za dve osebi. Pozimi pa pripravimo razne druge prireditve, kot so Pokazi kaj znaš, Novoletni ples in med počitnicami Ples cvekarjev.

Tudi pri nas smo pripravili program za Vesele počitnice, jeseni pa Veseli večer. Občani zelo radi hodijo na predstave, ki jih pripravi naša amaterska dramska skupina, in mislim, da so na nas kar ponosni.«

Seveda bi radi bili še naprej tako dejavni, njihova največja želja pa je dobiti prostor za igranje. Obljubljeno jim je bilo, toda kaj, ko pa nekateri tako radi pozabijo. Bernarda B. Peček

Zaradi vlažnih sten zaprli lekarno v Turnišču

Čeprav so v lendavskem zdravstvenem domu v prvem polletju opravili za deset odstotkov več dela kot v istem obdobju lani, pa so imeli ob polletju 879 milijonov dinarjev izgube in niso oblikovali nobenih skladov. To je zaradi novega zakona o računovodstvu in nizkih priznanih cen zdravstvenih storitev, ki jih določa republiška zdravstvena skupnost.

V temeljni organizaciji pripravljajo program za odpravo izgube, čeprav vedo, da je kaj malo v njihovih rokah. Najprej bodo poskušali doseči dogovor z republiško skupnostjo o povišanju cen storitev, da bi lahko plačali materialne stroške in osebne dohodke. Zmanjšali naj bi materialne stroške ter dosledneje izterjevali soudeležbo uporabnikov. Še naprej bodo sodelovali z občinsko zdravstveno skupnostjo, da bi se rešili iz denarnih težav ter kupili nujno potrebno medicinsko opremo.

Imajo pa še velik problem, to je plačevanje pripravnikov. V cenah zdravstvenih storitev nimajo upoštevano delo pripravnikov s srednjo, višjo in visoko šolo, zato se bodo s skupnostjo za zaposlovanje dogovarjali, da bi plačala njihovo delo in bi diplomanti zdravstvenih šol lahko opravili vsaj pripravništvo. Zaposeliti pa jih itak ne morejo, vsaj do leta 1990, ker nimajo odobrenih novih zaposlitev. Potrebovali pa bi jih, da bi lahko organizirali zdravstveno nego in zdravljenje na domu ter imeli več zdravnikov, saj je v lendavski občini še vedno en zdravnik za 1600 ljudi. Tako pa začno prihajati mladi zdravniki, ki so študirali na Madžarskem in tudi študenti Pomurskega zdravstvenega centra, a nimajo delovnih mest.

V zdravstvenem domu pa so letos dobili nove prostore di-

spanzerja za medicinske dela in športa, saj so nadzidali še eno nadstropje, seveda z novo streho, saj je bila prej ravna. Za to so plačali 390 milijonov, in to iz prostih amortizacijskih sredstev in skupnega denarja Pomurskega zdravstvenega centra. Prostorski problem posebne vrste pa se je pojavil v zdravstveni postaji v Turnišču. V zgradbi, ki je mlajša od deset let, so zidovi začeli postajati vlažni. Pravijo, da verjet-

no zaradi slabe vodne izolacije. Sicer pa so sestavili posebno strokovno komisijo, ki bo pregledala zgradbo, ugotovila vzrok in krivca. Lahko da je to Gradbenik iz Lendave. Zaradi vlažnih sten in vlaženja prostorov so morali zapreti lekarno, ambulantna splošnega zdravnika in zobozdravstva pa še lahko dela, vlažni so namreč tudi zidovi čakalnice.

Majda Horvat

Za Puconce urbanistični načrt

V Puconcih pravijo, da so eno samo gradbišče, največje v soboški občini, verjetno pa tudi v Prekmurju. Podolgem in počez so razkopani zaradi občinskega vodovoda, Panonka gradi novo hladilnico, še vedno polagajo zemeljske in zračne telefonske kable, začeli pa so tudi z ureditvijo odlagališča za odpadke, s katerim se krajani še vedno ne strinjajo. Krajevni hiši so naredili novo streho in jo tudi znotraj temeljito popravili.

Tudi v drugih naseljih krajevne skupnosti ne držijo križem rok, saj so pred kratkim asfaltirali cesto Murska Sobota—Markišavci in ob njej uredili avtobusno postajališče. V Dolini urejajo zvoni in pokopalnice, v Goricah pa črpališče vaškega vodovoda. Da se v krajevni skupnosti veliko dela, govori tudi podatek o tako imenovanem finančnem prometu, ki je bil skoraj do konca avgusta kar 300 milijonov dinarjev.

V petletnem programu niso načrtovali prispevka za občinski vodovod, vendar pa se bo nanj priključilo 140 gospodinjstev, krajevna skupnost pa je v marcu za en priključek plačala dva milijona dinarjev. Že lani so plačali svoj delež pri asfaltiranju ceste Sobota—Markišavci in Puconci—Gorica, vendar slednja še nima nove prevleke. V načrtu za obnovo pa je tudi cesta Markišavci—Puconci, za katero bodo odšteli 15 milijonov dinarjev.

Telefon pa si v celoti plačujejo novi naročniki, seveda sproti, kot omrežje napeljujejo. Tako jih je doslej stal v Puconcih 3,5 milijona na naročnika, v Bokračih 8, Dolini 7, najmanj pa v Goricah, milijon in pol. Telefon naj bi dobili konec leta, vse pa je še v zraku, saj so krajani nezadovoljni ker pošta plačala dva milijona dinarjev. Zaskrbljeni so tudi zaradi govorice, da občinski vodovod ne bodo naredili tako, kot je bilo najprej načrtovano, ampak bodo nekatere stvari spremenili, seveda pocenili. Na to ne bodo pristali in terjajo, da se dela opravi tako, kot je bilo načrtovano.

Konec leta pa bodo v puconski krajevni skupnosti pripravljali naslednji referendumski program. V njem bodo našle mesto vse lokalne neasfaltirane ceste, za Puconce pa bodo zahtevali urbanistični načrt.

Majda Horvat

PRI NAKUPU STAVBNEGA POHIŠTVA IN PREGRADNIH STEN DAJEMO:

- 10% popust za plačilo z gotovino
- 10% popust za nakup na potrošniško posojilo (možnost 3-oz. 6-mesečnega odplačevanja)

PRI NAKUPU MONTAŽNE HIŠE DAJEMO:

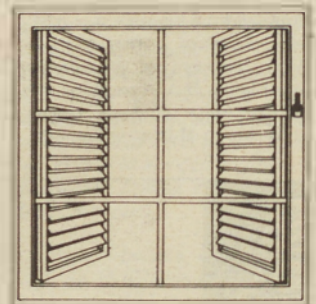
- 15% popust za plačilo z gotovino
- možnost plačila v dveh obrokih

JELOVICA

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, tel. (069) 22 921

OBIŠČITE NAS NA MEDNARODNEM SEJMU OBRTI V CELJU
OD 7. do 17. SEPTEMBRA — HALA D

OGROŽENI JEŽI

Bili so že sodobniki dimozavrov. So naravni sovražniki kač in strupenih žuželk, vendar so zdaj ogroženi sami: ježi postajajo žrtve pesticidov, prometa in spremembe okolja, ki jih povzroča neusmiljeno onesnaževanje, čeprav jim ne more do živga strupenjača, katere strup je tako močan, da en gram ubije 250 ljudi. Ježi so proti strupom od 25- do 700-krat bolj odporni kot mi. Tudi prilagodljivi so, drugače njihova vrsta ne bi zdržala toliko tisoletij. Kako jih more potem ogroziti sodobna kemija? Požrešni ježi, razlagajo strokovnjaki, pogoltnejo toliko žuželk, zastrupljenih s pesticidi, da je še zadnje prebudo. Postanejo žrtve strupov. Avtomobili jih povozijo nič koliko, ljudje pa hkrati uničujejo naravno okolje ježev, ko sekajo gozdove in po-

drastje in pripravljajo velike površine za strojno obdelovanje zemlje.

Seveda tudi ljubezen ježev ni kar tako. Ljudje za šalo in biologi zares so se dolgo spraševali, kakšna le more biti ljubezenska igra bodočega para. S trebihom proti trebihu, je domneval Aristotel. Toda ne! Ni dolgo od tega, kar so uganko razvozlati. Z mnogo truda so namreč pobliže spremljali spolni akt ježa in ježevke in angleška fotografinja Liz Bomford se lahko pohvali, da je to ujela tudi na film: jež dolgo, cele ure ali celo dneve, pleše okoli ježevke; ta se končno odloči, »zloži« bodice, razpre čeznje rep in ženinu napravi na svojem hrbtu mehko ležišče. Ko je stvar opravljena, je jež tako navdušen, da sicer molčeča žival-

ca, ki jo lahko slišimo kvečjemu cviliti, zatuli z mogočnim baritonom.

SO NA FOBOSU OSTANKI VODE?

Je v notranjosti majhne Marsove lune Fobosa zmrznjena voda? Znanstveniki imajo precej razlogov za domnevo, da je bila nekoč na Fobosu voda, trdita Fraser Fanale in James Salvail, sodelavca Havajske univerze v Honoluluju. Prepričana sta, da je nekaj še ostalo.

Spektralno je Fobos podoben razredu asteroidov, ki so videti podobni skupini meteoritov z imenom ogljikovi kondriti. Med njihovimi sestavinami so tudi različne količine vode in nekateri kažejo znamenja precejšnjih sprememb, ki so jih povzročile tekočine. Fanale in Salvail sta iz približno ugotovljenih količin vode med nastajanjem Fobosa in toplote, ki jo je satelit prejel v svoji preteklosti, izračunala, koliko vode je morda še ostalo. Skušala sta tudi ugotoviti, kako globoko pod površjem leži voda (verjetno v obliki ledu) in kako široko je razprostranjena.

Ker so razpoke v skalah na Fobosu različno velike, znanstveniki sklepajo, da sega vrhnja plast ledu od nekaj deset do nekaj sto metrov globoko in da je razširjena skoraj po vsem Marsovem spremljevalcu. Na sredini med ekvatorjem in obema satelitoma tečajema, torej na 45 stopinjah severne in južne širine, je temperatura na površju trajno zmrznjena plasti ledu okoli 225 stopinj Kelvina. V ekvatorialnem pasu vrhnja plast ledu verjetno ne leži globlje od enega kilometra. Čisto ob ekvatorju pa verjetno ni ostalo nič vode, ker je zaradi različnih toplotnih virov izhlapela. To seveda drži le, če je bilo vode prvotno manj od ene petine celotne Fobosove mase.

Fanale je eden od ameriških znanstvenikov, ki so jih povabili k sodelovanju pri sovjetski odpravi na Fobos, ki naj bi med drugim iz krožnice z elektromagnetnimi valovi izmerila globino satelita. Sovjetski znanstveniki so izgubili zvez z vesoljskim vozilom Fobos 2, še preden so lahko sonde pristale na satelitu površini. Kmalu pa bodo morda objavili podatke, ki so jih zbrali, še preden je vozilo utihnilo. Spektri, ki jih je vozilo zbralo med kroženjem, nam bodo morda odkrili, ali je na Fobosu voda.

ZLATA KUPOLA

Dom invalidov, eden velikih pariških spomenikov, se spet blešči v svojem sijaju. Za dvesto obletnico velike francoske revolucije so oblekli njegovo kupolo, pod katero je Napoleonov grob, z zlatimi lističi, za katere so porabili 12,65 kilograma zlata. Tokrat so jo pozlatili četrtič, odkar stoji (Dom invalidov so zgradili leta 1708).

KAKO JE S SRCEM V LETALU?

Šestdesetletni potnik je sedel nekoliko čudno. Sklonjen je bil naprej, glavo je tiščal v naslonjalo sedeža pred seboj. Precej neprijeten položaj, si je mislila stewardesa in ga nagovorila. Odgovora ni dobila. Potnik je bil mrtev. Med poletom na dopust mu je odpovedalo srce.

Samo pri nemški čarterski družbi Condor je v zadnjih petih letih na krovu »počitniških« letal umrlo 16 ljudi.

Ali je vsak daljši polet tvegan? Vodja medicinske službe Lufthanse, 47-letni dr. Lutz Bergau, pravi o tem problemu tole: »Čeprav vlada v letalih umetno vzpostavljen zračni tlak, ni tak kot na tleh, ampak prilagojen nadmorski višini 1660 do 2400 metrov. To v resnici lahko vpliva na nekatere bolezni.«

Za vse bolnike, ki imajo težave s srcem in krvnim obtokom, velja železno pravilo: kdor nima pri mirovanju na tleh nobenih težav, mu tudi ni treba računati s težavami na krovu letala. Kateri pacienti pa naj nikdar ne letijo?

Bolniki z arteriosklerozo (poapnenjem koronark), z vnetjem srčne mišice, z izjemno visokim krvnim tlakom, ki ga nevarno poveča še strah pred letenjem. Vsi, ki sta jih prizadela pljučni emfizem (napihnjenost pljuč) ali pljučna fibroza. Taki nimajo dovolj zdravega pljučnega tkiva, da bi preskrbeli srce dovolj kisika v spremenjenih razmerah.

Kdor ima za seboj »manjši« srčni infarkt, ne sme na letalo vsaj šest tednov. Za paciente z operacijami na želodcu ali črevesu velja: leteti šele tedaj, ko je rana že dobro zaceljena.

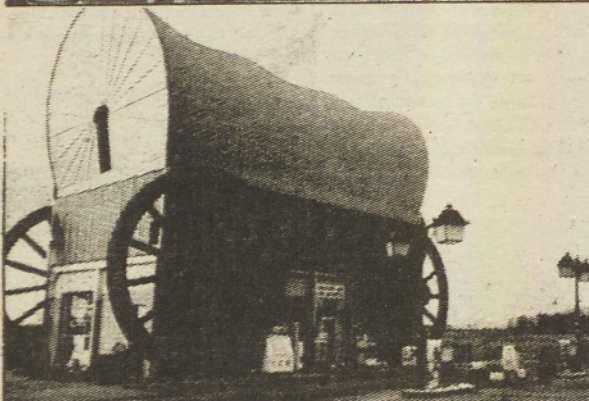
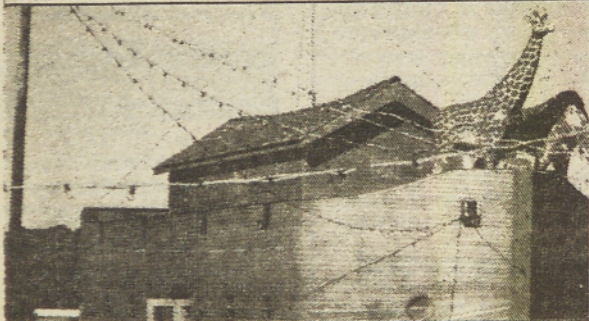
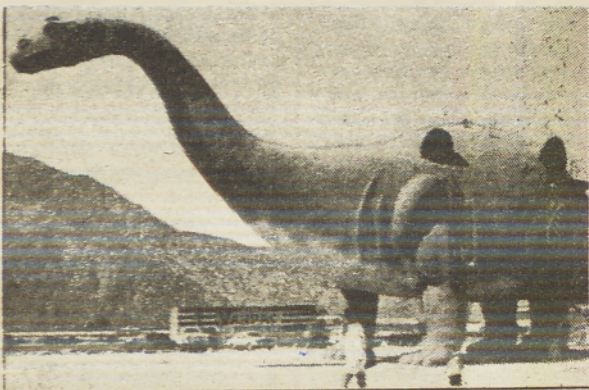
Zelo neprijeten lahko postane med poletom tudi čisto navaden nahod: pritisk na območju nosa in ušes je včasih neznosen. Dr. Bergau svetuje: »Nos zatisniti, usta zapreti in močno iztisniti zrak proti ušesom.« Če to ponavljamo vsakih nekaj minut, nam pomaga tudi proti pritisku v ušesih med pristajanjem.

Pacienti, ki imajo težave z venami, naj imajo med poletom elastične nogavice. Med sedenjem naj napejajo mišice na nogah: s tem bodo preprečili morebitno embolijo. To velja tudi za ženske, ki jemljejo kontracepcijske tablete. Estrogen v njih velja prav tako za rizični faktor pri trombozi.

Zasebni detektivi v SZ

Sovjetski državljani bodo v prihodnje za svoje osebne potrebe lahko najeli detektive. Časopis Sovjetska kultura poroča, da so v Leningradu ustanovili detektivsko agencijo, prvo te vrste v Sovjetski zvezi. Uslužbenci agencije so nekdanji agenti komiteja državne varnosti (ki je bolj znan po kratki KGB), državnega tožilstva in ministrstva za notranje zadeve. Agencija bo svojim strankam dajala pravne nasvete, iskala pogrešane osebe in podobno. Članek ne navaja, ali bodo detektivi zasledovali tudi nezveste zakonce, kar je glavno opravilo in vir dohodkov podobnih agencij na Zahodu.

NAJBOLJ NENAVADNE HIŠE NA SVETU

Najbolj nenavadna prebivališča, pravzaprav bi jim človek le stežka rekel hiše, imajo v Ameriki. Predstavljamo vam nekaj teh čudes. Prva slika oponaša prazgodovinskega brutozavra, druga posnema Noetovo barko in tretja spominja na slavne čase osvajanja Divjega zahoda. Seveda lastniki teh hiš premorejo kar debele denarice.

Priročnik za srečo

Susan Page je 44-letna luteranska duhovnica na univerzi Berkeley v ZDA. Je drugič poročena, pravi, da srečno, in ima hčerko. Po ločitvi od prvega moža je okusila grenkost samote, pa tudi njeni varovanči, berkeleyški študentje, so ji v letih službovanja naspeli toliko žalostnih o samskem stanju, da je zdaj sklenila izdati knjigo na to temo. Naslov je dolg, a po svoje zabaven: »Zakaj smo še vedno sami, ko pa smo tako izjemni?«

Vsebina je vse prej kot zabavna, vsekakor pa je poučna in za marsikoga tudi uporabna. Zato se knjiga zelo dobro prodaja, te dni pa bo izšla tudi v Franciji, Italiji in ZR Nemčiji. V njej Susan Page deli samce na tiste, ki jim to stanje resnično prija, in na one, ki so sami (ali same, teh je še več) ostali po sili. Daje jim napotke, kako si poiskati ustreznega partnerja, zahteva pa, da človek najprej izpraša samega sebe, kaj si resnično želi. Priporoča tudi listek in svinčnik — napisati je treba, kaj od partnerja pričakujemo, in sicer pet »nujnih« lastnosti in vsaj še pet »želenih« lastnosti. Opozarja pa tudi, da je treba reči »ne«, če zveza ni prava, in da se je treba za božjo voljo ogibati rekla »Boljši slab mož kot noben«.

MEROSLOVJE NA SLOVENSKEM

Meroslovje ali metrologija je veda o merjenju. Meroslovje združuje vrsto zelo pomembnih dejavnosti. Ukvarja se z merami in merskimi enotami in razvija vedno bolj zanesljive postopke merjenja. Pravilno in točno merjenje ima velik in odločilen vpliv na kakovost vseh vrst izdelkov, javnih storitev in sploh vsega življenja družbe.

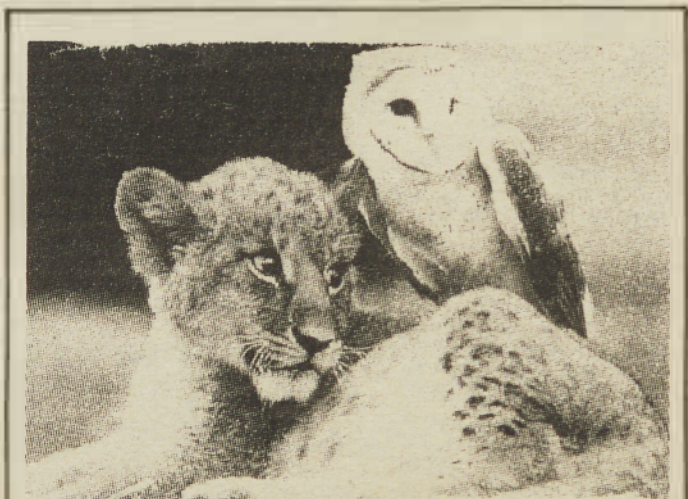
V razvitih državah delujejo državne meroslovne institucije, ki jih država vzdržuje, neguje in zavzeto razvija; zaveda se namreč njihovega vsestranskega pomena.

V Jugoslaviji ureja meroslovje Zvezni zavod za mere in plemenite kovine, le da je zavzetost naše vlade za vzdrževanje in razvoj tega zavoda komajda opazna in v celoti nezadostna. V okviru tega zavoda delujeta na slovenskih tleh dve enoti, in sicer kontrole meril in plemenitih kovin v Ljubljani in Celju. Letos poteka splošnih sedemdeset let od ustanovitve slovenskega nacionalnega meroslovja; 21. novembra 1918 je bil namreč v Uradnem listu nove, pravkar ustanovljene države Slovenec, Hrvatov in Srbov objavljen odlok o tem, da se v Ljubljani ustanovi Meroizkusni urad. Sicer pa je bilo na slovenskih tleh predpisano in organizirano »meroizkusstvo« v času avstro-ogrške vladavine že od leta 1777, ko je cesarica Marija Terezija objavila in uveljavila prvi meroslovni zakonik. Od takrat je preteklo več kot 200, torej 211 let.

NE MAČKA NE LEOPARD

Zdolgočasnim ameriškim bogatinom, ki imajo radi nenavadne stvari, je na voljo nov hišni ljubimec — mini leopard. V bengalskem mačku, kakor se imenuje nova pasma, se križata zver-ska lepota in mehak zračaj. Kalifornijska rejka Joan Mill se že dvajset let ukvarja s križanjem domače mačke in azijskega leoparda. Slednjemu namreč grozi, da bo izumrl. Po številnih poskusih se je, kakor kaže, vendarle posrečilo. Na letošnji razstavi mačk v New Yorku so bili salonski leopardi z rumenimi zver-skimi očmi, črno-rumenimi kožuhki in mišičastimi telesci absolutna uspešnica. Nova domača žival, ki je po videzu kakor zver, je seveda ena najdražjih pasemskih mačk. Za mladička je treba odšteti kar 2000 dolarjev.

PRIJATELJSTVO

»Čuden par«, upravičeno zamrmrate, če ju srečate. Levček Trudy in sova Ollly sta sklenila dosmrtno prijateljstvo v parku West Midlands Safari v Arizoni. Pravzaprav je še bolj ganljivo: sova je posinila siroto levčka, ki je v rosnih tednih ostal brez mame. Ne le da sta neločljiva, Ollly je novemu sinu na ljubo obrnila na glavo celo nekatere svoje ukoreninjenave navade. Zdaj ponoči spi in podnevi bedi; Trudy namreč sodi, da je obratno zanj dosti prenaporno.

MAJHNA ZAMUDA

Pisano, ki ga je v letalsko pošto pred štiriindvajsetimi leti iz današnjega Džibutija pisal neki francoski vojak, je prišlo čisto pred bratke. Vojak, ki je služil v domovini, nekdanji francoski koloniji, je 28. oktobra pisal v Francijo svoji takrat sedemnajletni sestri. Pisano je dobila čisto sedaj, ko ima že štiri otroke.

Vulica Generala Chaistra s di. Foboti je pred leti začela gračivati likenja v asfalti. Sigdar nekda je bila pa sigdar bole nevarna. Tak je v o mello, kak č bi kabii vrag pod asfaltom zemlo zvor. Stanovaleci so pa gor prišli, ka je voda zemlo od naitala v kanalizacijo. Siera je mef bila dobro napravljen. Tou so komaj do povedali pristojnoj firmi, siera je po velkoj muki tou kanalizacijo popravila, liki prišla je se vekio likenja, v siera tibej prijelati asfalt. Tak duzo ga vozijo, ka bi ga že davno z japonske a baligami prijelati. Gda je deženo se lefko v guali ito ftopij, gda je pa sijo, te pa čaka jo č i si sto mozoj siera. Hoče je pa ena firma za kanal, drujga za souden, tretja za asfalt. Ne veimo. Likenji je pa eice puno pa mefamo v asfalti. Džouzi.

NEKAJ NASVETOV O NEGI USNJA

USNJE JE LEPO IN DRAGO, PA TUDI OBČUTLJIVO

Začetek nege je temeljita impregnacija usnja. Ne smemo odlašati, usnje moramo zavaruovati že takoj prve dni, da mu ne prideta do živega voda in nesnaga. Za različne vrste usnja so na prodajni pripravi, usnje napo pa v specializiranih čistilnicah obdelajo s posebno kremo.

Nikakor ne uporabite mila in vode, da bi spravili madež iz usnja, saj usnje ni blago. Pogosto zadostuje že gumijasta radirka za čiščenje usnja — madež preprosto zdrgnemo s površine. Vodne kapljice odstranimo

z robčkom, medtem ko z velurja izginijo, če ga zdrgnemo s posebnim kamnom, gobico in žičnato ščetko. Masten madež posujemo s suho kredo ali magnezijem, pustimo čez noč in nato skrtamo. Velur se rad obdraga in zamasti. Zdrgnemo ga s fino zrnatim smrkovim papirjem. Robove, ki jih na usnju pustijo znoj, speremo z destilirano vodo ali z vodo, ki ji prilijemo kanček kisa. Vedeti moramo, da je usnje naravna snov in da mora dihati. Nikdar ga ne smemo hraniti v plastičnih vrečkah, rajši si sešijmo vrečo iz stare rjube. Če

nas v usnjenem oblačilu ujame dež, obesimo oblačilo na dovolj širok obešalnik in ga posušimo pri sobni temperaturi. Ne smemo pa ga izpostavljati soncu in vročini, ne sušiti v bližini peči. Čevlji in rokavice glede nege niso tako zahtevni. Robove, ki jih na usnju pustijo dež in snežna brozga, odstranimo tako, da jih zribamo s prerezoano čebulo in zloščimo z mehko krpo. Nadležni so robovi, ki jih pustijo na čevljih ali škornjih sol za posipanje cest. Izginejo, če jih obrišemo z raztopino enakih delov kisa in vode.

RDEČA PESA

Rdeča pesa je eno najučinkovitejših domačih zdravil. Vsebuje veliko sladkorja, veliko kalija, natrija, magnezija pa rabidij in cezij. V rdeči pesi so tudi dragocene snovi za gradnjo beljakovin, silicijeva kislina in kompleks vitamina B. Domači zdravilci rdečo pesa že od nekdaj priporočajo slabokrvnim, saj povečuje številno rdečih krvničk v telesu.

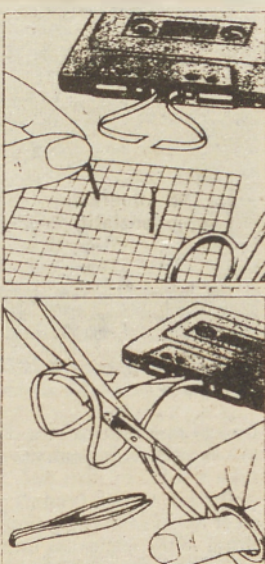
Rdeča pesa zmanjšuje motnje v krvnem obtoku, zato jo priporočajo bolnikom s srčnimi tegobami. Prav tako uravnava krvni tlak. Priporočajo jo ljudem, ki imajo zaradi premalo kalcija v organizmu težave s kostmi, zobmi itd. Tudi bolnim na jetrih in ljudem, ki imajo težave z žolcem, priporočajo kuro z rdečo pesa. Domači zdravilci priporočajo rdečo pesa tudi za preventivo, saj ta povzroča povečanje odpornosti organizma proti raznim infekcijam, še posebno infekcijam dihal.

Zadnja leta strokovnjaki po svetu dokazujejo, da rdeča pesa pomaga tudi pri zdravljenju raka in levkemije. Bolnik z rakavim obolenjem naj bi spil na dan 100 do 200 gramov pesnega soka. Mnogi slabo prenašajo tak sok, zato strokovnjaki priporočajo, naj ga zmešajo z limoninim sokom s sodo ali mineralno vodo.

SLINA ZA DIAGNOZO

Znano je, da se ekološki sokovi pri človeku in pri živalih kemično spreminjajo, če se v organizmu pojavi odklon od normale. Poskusi so pokazali, da ti sokovi, če jih posušimo, oblikujejo kristale. Oblika kristalov pa je odvisna od motenj v organizmu. Najbolj dostopna in zgovorna je slina. Strokovnjaki so naredili okoli pet tisoč poskusov s slino, ki so jo odvzeli zdravim ljudem, in s slino, ki so jo odvzeli različnim bolnikom. Uspeli so ugotoviti značilne oblike kristalov.

KAKO POPRAVIMO TRAK NA KASETI?

Rado se zgodi, da se magnetni trak v kaseti zaplete, zmečka ali raztrga. Pomaga samo odločen ukrep — izrežemo poškodovani del, nato pa konca zlepi-mo.

Trak najprej potegnemo iz ohišja za toliko, da lahko nemoteno delamo. Del, na katerem je okvara, izrežemo tako, da uničimo čim manj traku. Konca položimo drugega čez drugega in oba prerežemo z ostrimi škarijami, tako da je rez poševen. Pomagamo si lahko tudi z britvico. Nato pritrdimo 3 cm dolg trak lepilnega traku na papir z okenci — lepljiva stran naj gleda navzgor — na obeh straneh z bucikami. Del traku z nepravilno stranjo navzdol primerimo k črti na papirju in ga nalepimo na lepilni trak. Nato nalepimo še drugi del traku tesno zraven. Na koncu odrežemo lepilni trak, kar ga je preveč. Trak navijemo nazaj.

Kuhajte z nami

KVAŠENA SIROVA PITA

Kvašena sirova pita je pecivo, ki se rado »posreči« tudi gospodinjam s skromnimi pekovskimi izkušnjami. Masa zadošča za srednje velik pekač. Pecivo lahko ponudimo toplo ali hladno.

Za testo potrebujemo: 40 dag moke, 25 dag margarine, 1 jajce, 1 rumenjak, 1,5 dcl mleka, 3 dag kvasa, 2 žlički sladkorja za kvas in sol.

Z vzhajanim kvasom in drugimi sestavinami zamesimo gladko testo, ki ga razdelimo na dva dela. Hlebečki testa naj pokriti počivajo 20 minut. Nato razvaljamo prvi hlebec in z njim obložimo dno pomaščenega pekača. Ob dnu pekača zavijamo testo za 1 do 2 cm navzgor, da nadev ne bo uhaljal pod testo. Na to ploščo vlijemo nadev, ki ga pokrijemo z drugim delom razvaljanega testa.

Nadev: 1/2 kg dobre, ne preveč mokre skute naribamo ali pretlačimo. Dodamo 10 dag sladkorja, 1 vanili, ščepec soli, naribano lupino limone, 2 stepeni jajci, 2 dcl kisle smetane in 3 žlice pšeničnega zdroba. Vse sestavine dobro premešamo. Obe testeni plošči ob steni pekača stisnemo. Zgornjo plast testa pred peko večkrat prebodemo z zobobcem. Pečeno po želji sladkamo in narežemo na kocke.

Gobe niso rekreacija

Sprehod po gozdu, uživanje čistega zraka in miru je prijetna rekreacija, rekreacija pa niso gobe. So predvsem okras narave, užitne in strupene, in popestritev jedilnika. Le popestritev. Žal je gobarje zadnja leta obsedlo: jeseni je ob robovih gozdov množica avtomobilov, ljudje se podijo od drevesa do drevesa, pobirajo, kar menijo, da je za v lonec, skrinjo ali kis, vse drugo pa pomendraj. Cele tedne se hranijo z gobami in trpinčijo svoje telo. Zares bi bilo dobro, če bi smeli gobarji v gozd le z opravljenim gobarskim izpitom, menijo nekateri zdravniki.

Nasvet ljudem, ki jih mikajo gobe, je bil že velikokrat zapisan, pa tudi zdaj ne bo odveč. Nabiraj gobe, ki jih poznaš, kar pomeni, da veš, kakšen je njihov videz, vonj, okus, kje in kdaj rastejo, kako se imenujejo in po kakšnih značilnostih se ločijo od drugih podobnih gob. Z gobjim priročnikom ni mogoče razpoznavati gob, le izkušen gobar vam lahko pojasni značilnosti gob, in to v naravi, kjer rastejo. Zelene mušnice in podobnih strupenjač

se po navadi naješ samo enkrat. Prvič in zadnjič. Zelena mušnica je najbolj strupena goba pri nas. Najdemo jo do pozne jeseni, predvsem v nižinskih listnatih gozdovih, lahko pa tudi drugod. Naj vam bo vsem jasno: zelena mušnica pomeni skoraj zanesljivo smrt. Že leta 1842 je Anton Martin Slomšek zapisal: nabirajmo gobe, ki jih zares poznamo, in tudi teh ne pojemo preveč. To je doslej tudi najučinkovitejšo zdravilo proti zastrupitvam.

DOMAČE ZDRAVILO

HRENOV SIRUP

Astmatiki imajo po navadi jeseni velike težave. Skušajte si pripraviti domače zdravilo iz hrena. 20 dekagramov naribanega hrena zmešajte z 20 dekagrami sladkorja in pustite dva dni stati v pokriti posodi. Tačas vsebino večkrat premešajte, da se sladkor stopi. Po dveh dneh vse skupaj stisnite skozi gosto laneno krpo, da dobite hrenov sok. Na liter soka prišajte še kilogram sladkorja. Tako dobite gost sirup. Pri astmi, bronhitisu, če kašljate oziroma če ste hripavi, ga jemljite po žličkah.

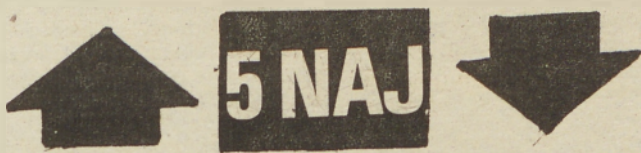
Naredimo platneno klop

Neudobno pleteno klop, ki se nam zdi povrhu še pusta, lahko osvežimo z novo barvo, za udobje pa poskrbimo z blazinami, v katerih je za sedenje 4 centimetre debela penasta guma, za naslonjalo pa je dovolj, če je debela 2 centimetra. Če utegnemo, blazino, ki je za naslanjanje, okrasimo z vezeno ali aplikacijo.

DOMAČA DELAVNICA

RADIO MURSKA SOBOTA

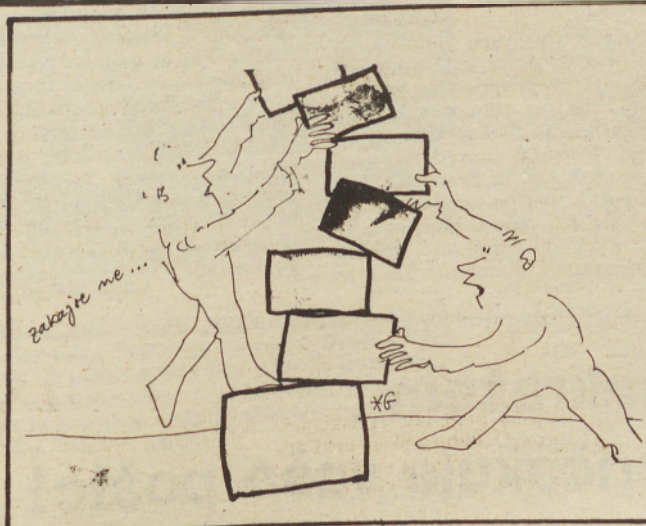
Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. I want it all — Queen
2. Express Yourself — Madonna
3. Niški si nej — Magnet
4. One — Bee Gees
5. Rdečo rožo utrgal bom zate — Don Juan

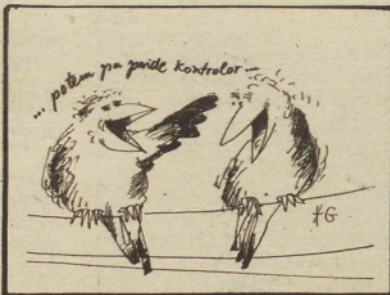
Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj. Oddaja 21 232 je na sporedu Radia Murska Sobota LKV 87,6 MHz ali SVC 648 kHz, ob petkih od 18.00 do 19.00.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 14. septembra na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

— Bele vrane? Poleg vseh črnih, bi za rešitev iz krize potrebovali najmanj celo jato. (Tihant)

— Kaj bi s kontrolor? Saj se pri nas itak vse proda. (Duh)

— Spet smo jih nadmodrili. Na bitro in na veliko smo razdelili blago iz državnih rezerv. Potem pa pride kontrolor. Smešno. (milica)

— Si kot naši politiki, regečeš in regečeš, pa od tega ni nobenega haska. (hec)

SESTAVIL MARKO NARAST	UČENKA SREDNJE SOLE	BARVA IGRAJLIH KART	ČLOVEK BREZ DOMOVINE	MESTO V SREDNJI ITALIJI	PODJETJE ZA DISTRIBUCIJO PLINA	ŠVEDSKA PISATELJICA (SOPHIE)	NAJDLJISA FRANCOŠKA REKA (PO NASE)
OZEK KIRURSKI NOZ							
LETOVIŠČE NA ITALIJANSKI RIVERI							
LJUBEZENSKO PESNIŠTVO							
SLOVENSKI KIPAR ILIČIJE, 1893—1970							
AVTOMO-BILSKA OZNAKA NORVEŠKE		SUMERSKA BOGINJA					
PRITOK DRINE V SRBIJI						PERZUJI	PALESTINA PRED NASLITVJO JUDOV
ŠPANSKI SPOLNIK		GLASBENI ZNAKI	PEVEC KERSHAW VELIK GRŠKI OTOK				
STARO-INDIJSKI FILOZOF						ALFRED NOBEL	
OGRAJEN PROSTOR ZA ZVINO						GL. MESTO OB TIBERI	
SVETILKA, KI SE NOSI V ROKI ALI OBESI							
KMETO-VALKI							
ANTON ASKERC			UGANDSKI DIKTATOR (IDI)				

REŠITEV PREJSNJE KRIZANKE — Vodoravno: Spotnik, kariera, amalgam, Nil, Aci, drst, IO, I, kanon, NS, jen, atentat, vena, La, Ivo, dis, jasnost, antanta.

SLATCA URAR

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC

RIŠE: ŠTEFAN CERVEK

Razložila ji je teta o bolehnem Tunčku in star-
ka ji odgovori priporočljivo:

»Otrok je zacopran! Takih primerov je zadnje
čase veliko... Ne moremo si pomagati, so pač
takšni časi... Hudobci in vse mogoče coprnice
se nas lotevajo... Otroka si moram ogledati...
Jutri pridem!«

Prišla je Drapjašca k Tunčku, kot je obljubila.
Dolgo si ga je ogledovala, spraševala ga je o čud-
nih rečeh in povedala svoje mnenje Katiki in Tir-
zeku:

»Vedela sem, da je otrok zacopran. Zacoprila
ga je tista Skorečka, no, saj jo poznata... Hodi
naokoli in dela se, kot bi beračila, v resnici pa co-
pra...«

A stric ji ni verjel:

»Tista dobra žena da bi coprala? Skoraj ne
morem verjeti. K nam pride včasih po kruh in kak-
šno drugo jed ji damo, če je ravno kaj pri ro-
ki...«

»Dela se nedolžno, ampak je zvita, ta baba...
Dobro me poslušajta! Skorečka bo spet prišla k
vam. Pazita, da ne bo vstopila v hišo. Če ji bosta
to preprečila, potem bo vajin otrok ozdravel...«
je povedala svoje Drapjašca.

Kristinka in Lizika sta gledali tiste dni po dolini
Ročice in ko sta videli prihajati beračico, sta zdr-
veli povedati stricu in teti in vsa vrata so potem
zanglali v hiši. Ženica je prišla za ključko na glav-
nih hišnih vratih, a ker se niso dala odpreti, je po-
časi odšla naprej.

Stric je gledal skozi okno za odhajajočo in go-
voril teti.

»Veš, Katika, ta Drapjašca naju je napetnostila.
Še vedno ne verjamem, da bi bila Skorečka copr-
nica... Tonček bo ozdravel. Preveč sem ga pri-
ganjal k delu, pa je omagal... Slaboten je in se
takoji utruja... Svoh, svoh so današnji otroci!«

Res je ozdravel, stric pa je kmalu pozabil na
Tunčkovo šibko, nemočno telo; priganjal ga je k
delu, vpil nad njim, bratranec je jokal, teta pa je
skeleto srce.

Strica Kalista, Tirzekovega brata, je teta pova-
bila, naj se večkrat oglasi pri njeni. Na samem
mu je potožila:

»Tirzek preveč priganja k delu Tunčka... Sla-
boten je deček in ne more še nositi težkih mlin-
skih škafov... Prosim te, pogovori se o tem s
Tirzekom, on rad prisluhne tvojim nasvetom...
Dober je drugače, a muči ga tista bolezen, ki se
je je nalezel v prvi svetovni vojni, nervozen postaj-
ja, vedno bolj...«

Stric Kalist je bil spoštovan mož. Četudi je bil
le kolar, se je rad spustil v besedovanje s trojiški-
mi frančiškani, z zdravnikom in na občini je rad
pomagal in pisal vaščanom prošnje ali testamen-
te. Tudi njemu ni teklo življenje brez nadlog. Ko
mu je žena Milika povila dvanaštega otroka, je
umrla. Znašel se je v velikih težavah, pa je kmalu
srečal Roziko, dobro in skrbno, in oženila sta se.
Ljudje so govorili po Oseku, pri Sveti Trojici, v
Verjanah in Brengovi:

»Kalist je imel srečo. Rozika je tako dobrega
srca, kot je bila Milika, kot prava mati je, in ne ma-
čeha...«

In res je bilo tako. Rozika ni rojevala, le skrbela
je za deklice in fante, ki jih je prižejala, brigala se
je za prikupne, živahne in pametne otroke in stric
je spet kolaril in obdeloval zemljo v Oseku ter
skrbel še za nekdanjo Milikino domačijo in njive,
vinograd in sadovnjak v Verjanah. Tam je imel zi-
danico, majhno, a prikupno, tja je včasih povabil
brata Tirzeka.

Iz kleti je prinesel vino gor v sobico, ki je bila
poleg preše; v njej so bili železni štedilnik, po-
stelja in miza s klopmi v kotu. Tesno je bilo, a se
je prostor hitro ogrel in je bilo v njem prijetno kle-
petati, prigrizniti domačo klobaso s črnim kru-
hom, zaseko, čebulo, česnom. In potem sta pila
strica in Kalist je znal vedno najti pravo besedo
za brata.

Stric Tirzek ni nikoli pel, ko pa se je vračal po-
noči iz bratove kleti, sem gor iz Spodnjih Verjan,
mimo Zetecovega mlina, takrat je glasno pel. Sli-
šala ga je teta in navado je imela, da je vzela veli-
ko laterno, v kateri je brlela sveča in mu šla na-
proti. Nikoli ni zaspala, dokler se ni vrnil. Bala se
je, da ne bi, rahlo vinjen, telebnil v Ročico; napro-
ti mu je hodila po lepem in grdem vremenu, samo
da je zaslislala pesem, glasno, zateglo — in vsi v
dolini Ročice so takrat vedeli, da se vrača Tirzek
iz bratove kleti, saj jih je prebujal sredi noči in so
se jezili.

In ob takih nočeh je bil stric prepoln dobrote
do žene in otrok. In Kalistovi nauki so mu ostali
vsaj za kak teden v zavesti in Tunček, Lizika in
Kristinka so bili takrat srečni, veseli, razigrani.

»Čez trideset let je stara, tista šivilja, tista Ket-
iševa Rozika, in še vedno ni poročena...« je za-
skrbljeno rekel Horvatov hlapec in si zvrnil, po gr-
lu v Golobovi gostilni pri Sv. Trojici zvrhan koza-
rec vina.

»Bi jo ti rad dobil?... Mislim, da bi naju oba
pognala čez prag, če bi jo šla prosit za roko...«
je odgovoril kolegu hlapec kmata Breznika iz
Spodnjega Porčiča.

»Za njo ni bil dovolj dober niti tisti lenarški žan-
dar... Videl sem ga hoditi k Roziki... Sicer pa je
imela ženska srečo, da ga ni vzela. Poročil se je z

neko Lenarčanko... Pravijo, da jo včasih priveže
z verigo k jaslom v hlevu in se spravi nad njo, ne s
tisto stvarjo, ampak z branci... Strašen grobican
je...« je nadaljeval pogovor Horvatov hlapec.

Da, da, celo hlapce je skrbelo, kaj bo z Roziko,
ali se bo sploh oženila ali ne; še posebej je o tem
modrovala, kombinirala in iskala ženina žlahta, se-
stri in brata, tete in strici. In Perkova Gustika,
spodnja sosedka mlinarja Tirzeka, Rozikinega brata,
je našla primernega ženina za trojiško šiviljo.

»Zadnjič, na dan svetih treh kraljev sva bila z
možem na žegnanju v kraljevski cerkvi, tam; nad
Sv. Benediktom in domov grede sva se ustavila
pri sestri mojega moža... No, pri tisti, ki je bila
poročena s Stefanecom, s tistim, ki ga je pokopa-
lo v oseškem kamnolomu in pri njej, pri svoji ma-
čehi, sta bila na obisku Stefanecova sinova iz pr-
vega zakona... Oba sta še ledik... Fejst deda
sta... Eden je Tunček, tisti se uči za krojača in
živi pri tetah pri Sv. Petru, no, no, tam v Radgo-
ni... Ta mlajši je Franček in živi pri stricu na
Ivanjševskem Vrhcu. No, no, tam, tam pri Nego-
vi...« je na dolgo in razpotegnjeno in s povzdi-
gnjenim glasom in vsevednim izrazom na obrazu
pripovedovala Želovi Mički, Rozikini sestri, Per-
kova Gustika, ko sta se vračali z nedeljske maše
od Trojice.

»Tisti Stefanecov Franček bi bil primeren za
Roziko... No, no, mlajši je od nje kakih sedem
let, pa to ni nič... Rozika svoja leta neverjetno
dobro skriva...« je nadaljevala Gustika.

»Prereven bo za Roziko... Zna sploh kaj dela-
ti?« je zanimalo Mičko.

»Kočijaš je bil v Splitu... No, no, tam doli, ob
morju... Lepo je zrihtan in slišala sem govoriti,
da je pokrivač... Slamnate strehe zna pokrivati.

»Moraš se oženiti, Franček...«

No, no, kakšen bogataš gotovo ni...« je še na-
prej predstavljala mladega Stefaneca Perkova
Gustika.

In govorili, kombinirali, modrovali in ženili so
Ketiševo Roziko sorodniki tako dolgo, da ji je pri-
šlo na ušesa in potem so ji morebitnega ženina
opisali od glave do pet in se dogovorili, da ji ga
bo nekdo pripeljal v snoboke, ko bo za to prime-
ren čas.

In niso iskali ženina le za Roziko, tudi njeno se-
stro Treziko, vdovo po Voglarju, je bilo potrebno
poročiti. Dva majhna otroka je imela in sama ni
mogla ostati. Kmalu je dobila za moža Gunglove-
ga Lujza iz Porčiča.

Ni, in ni si dal dopovedati Franček, da bi ga kdo
gonil v snoboke, na ogled k nepoznani ženski, v
kraj, ki mu je bil le bežno poznan z romanja.

»Si bom že našel žensko... Morda v Rodmo-
ščih, na Ivanjševskem ali Orehovskem Vrhcu...
Nekje že!... Ne mudi se mi še s poroko...« se je
brnil mladeč in teta Micika iz Radgone, kateri je
bil namenjen njegov odgovor in je samo zaradi
njega pripešala na Ivanjševski Vrh, mu je zavze-
to, skoraj nasično dopovedovala:

»Moraš se oženiti, Franček!... Večno ne mo-
reš biti pri stricu Lovrencu ali se potikati po sve-
tu. Svoje otroke ima Lovrenc... V Obradu pri
mačehi tudi ne moreš biti... Uboga vdova ima še
dva otroke, tvojo polsestro in polbrata... Bog
daj večni mir in pokoj Lujzku, tvojemu očetu...
Če ga ne bi pokopalo v tisti rudi, te ne bi danes
nadlegovala z ženitvijo. Moram te spraviti pod la-
stno streho...«

(Nadaljevanje prihodnjic)

Srečanje z znancem iz steklenice

»Vse se dogaja prehitro, da bi
lahko naredil karkoli pametnega.
Oči mi begajo levo in desno. Mi-
mogrede vidim, kako čez reko vi-
sijo koli in vratca za slalom.
Kakšen absurd! Jaz na slalomski
progi! Hudič naj vzame slalom.
Grem na sredino in kar bo, pač
bo. In že rečem tudi meter in več
visoke valove...«

Na srečo se je za Dušana ta
slalomski preskušnja končala
brez hujših posledic. In naprej je

Od prvega industrijskega mesta
Pölssa dalje pa si kaj takega ne
kaže več privoščiti. V Pölssu je
namreč velika tovarna celuloze
in, kot vemo, takšne tovarne po-
trebujejo v proizvodnem procesu
precej vode, ki jo nato neočišče-
no spuščajo nazaj v reko. V Slad-
kogorski pri nas je ravno tako.

Drugi večji onesnaževalec Mure
v Avstriji je mesto Judenburg,
kraj, kjer so se med prvo sveto-
vno vojno uprli slovenski vojaki,
potem prevzame štafeto palico

Gerhard Deutsch pred 25 leti, ko je vrgel v Muro steklenico s svojim na-
slovom, in danes, ko se mu zdi vse to neverjetno.

bilo za oba mnogo laže. Počutila
sva se varneje in samozavestneje,
tako sva lahko, tisti pač, ki se je
peljal po murski (vodni) poti, in
sicer nekaj časa eden, potem spet
drugi, bolj opazovala tudi okoli-
co. Videti pravzaprav ni bilo ve-
liko, ker so na obeh straneh re-
čne struge zastirale pogled precej
velike vrbe, vmes pa še kakšno
drugo drevo. Pozdravljale oziro-
ma najbrž »kregale« pa so naju
dokaj številne divje race in sive
čaplje, ki sva jih zmotila ob pre-
žanju na kakšen vodni plen. Zgo-
dilo pa se ni kaj posebnega vse
do Wildona na Stajerskem, kjer
sva se zgrešila in iskala drug dru-
gega nekaj ur. A o tem več pri-
hodnjic. Pisanje o veslanju naju
je najbrž že tako preveč zaneslo,
da nisva omenila skoraj ničesar
o tistem, kar je govoril drugi del
naslova — o onesnaževalcih reke
Mure. Zato tokrat nekaj več o
tem in še o nenavadnem srečanju
z (ne)znancem v kraju Deutsch
Feistritz okrog 20 kilometrov
pred Gradcem.

DO PÖLSSA ČISTA, POTEM
PA...

Mura je, kot vsaka reka, ob iz-
viru deviško čista, ledeno mrzla in
mladeniško razposajena.
(Kdor bi jo želel poskusiti, nekaj
kapljic nama je še ostalo.) Svojo

Bruck na Muri, za njim Leoben
in potem Gradec, ki nima več
tekmeca.

»Živim ob najbolj umazani,
drekaški reki v Avstriji. Nekoč pa
je deželni glavar obljubil, da bo

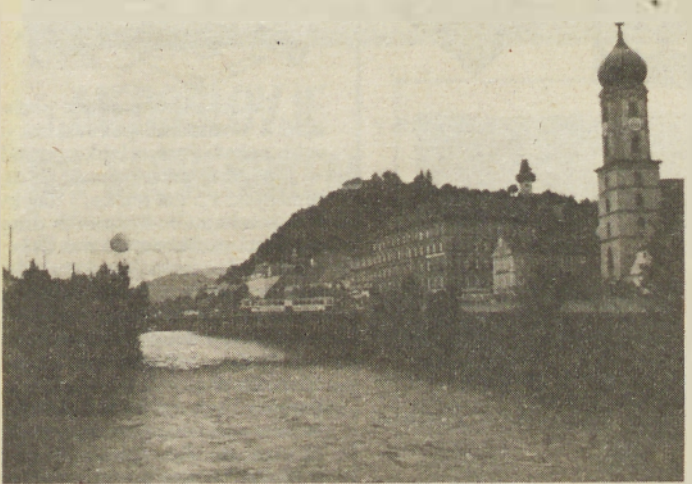

Judenburg, mesto upora slovenskih vojakov med 1. svetovno vojno, naju
je pričakal z rahlim dežjem, zato v središču skorajda ni bilo ljudi. Mura
pa teče od tam dalje v novo umazanijo.

v dveh letih očistil to reko. Mini-
lo je že pet let in Mura je še ved-
no umazana. Nekoč, pred letom
X, smo lahko to vodo pili in se

metrov oddaljenega kraja, na to
nikakor nisem pomislil,« se spo-
minja Gerhard. »Unvarschein-
lich!« je večkrat ponovil, ko smo
sedeli in se pogovarjali na njego-
vem domu.

Imela pa sva veliko srečo, da
sva ga sploh našla, saj sem nje-
gov naslov izgubil oziroma ne-
kam založil. Ostalo mi je le nekaj
fotografij, ki mi jih je poslal, ko
sva si približno leto dni dopiso-
vala. Vedel sem torej samo, kako
se piše in v spominu mi je ostal
kraj Pegau bei Mur, ne pa De-
utsch Feistritz. V prvem omenje-
nem kraju je namreč pošta. Iska-
la sva ga torej tam. V telefon-
skem imeniku nisva našla njego-
vega priimka in imena. Zato sva
stopila v vaško gostilno. Tam sva
kazala fotografije in povpraševa-
la, če bi ga kdo prepoznal. Na-
zadnje so poklicali šefa lokala, ki
je nekam telefoniral, nato pa de-
jal, da bo šel z nama v sosednjo
vas, ker da ve, kdo naj bi bil ta,
ki ga iščeva. In res smo našli pra-
vega Gerharda. Pokazal sem mu
fotografije in povedal, kdo sem.
Sprva niti ni razumel, za kaj gre.
Predlagal je, da gremo v gostilno
in se pogovorimo. Pa še to je re-
kel, da ima časa samo kakšnih
pet minut. Ko pa smo sedli in se
začeli pogovarjati, je hitro poza-
bil, da se mu mudi. Predlagal je
celo, da gremo k njemu na dom
in tam nadaljujemo srečanje. Ta-
ko smo tudi storili in precej dol-
go obesdli. (dalje prihodnjic)

Pogled z enega od graških mostov čez Muro proti Schlosbergu se zdi še
kar prijeten. Tu sva se ustavila tretji dan dopoldne in mimoidoče spraše-
vala, kaj vedo o Muri in kako so povezani z njo. Skoraj vsak je rekel:
»Umazana reka!«

pot in utira po alpski dolini, kjer
sprva dolbe visoke kanjone, drvi
in se peni, umiri pa se pred prvo
elektrarno, ki so jo zgradili v pr-
vem obmurskem mestecu Muhr.

Tam sva zvedela, da ima skoraj
vsako gospodinjstvo zasebno či-
stilno napravo, zato Mura teče
naprej še čista. Še vedno bi jo to-
rej lahko pila, če bi bila žejna.

hodili v Muro tudi kopat. Sedaj
pa imamo pravo katastrofo. To
umazanijo najverjetneje povzro-
čajo tovarne celuloze. Šele ko
bodo uredili čistilne naprave, bo
spet v redu,« nama je povedal
Gradčan Ludvik Krammer. Tudi
drugi, ki sva jih mimogrede po-
barala, kaj vedo o Muri in kako
so z njo povezani, so večinoma
odgovarjali podobno. Tudi na

**Stric Križemkražem
pričakuje vašo pošto!**

SREČANJE OB
10. SEPTEMBRU —
DNEVU MORNARICE

Ne jadrat proti vetru, tokovom in valovom, prej ali slej te bo zlo-mila sila morja! Star pregovor, ki se ga pomorščaki zelo držijo. Dandanes, ko plujejo na velikih, varnih jeklenih ladjah morda manj kot včasih, ko so se jadrati prek oceanov. Jadrnice, s kakršnimi je Kristof Kolumb preplul Atlantik in odkril obale Srednje Amerike, misleč, da je priplul do Indije, so bile sposobne pluti z vetrom v krmo, nikakor pa ne proti vetru. Sodobne športne jadrnice, grajene po aero- in hidrodinamičnih načelih, lahko jadrata v katerokoli smer, samo da pihava dovolj močan veter. Pa vendar, ko so visoki valovi, ki ne-nehno mečejo plovilo z boka na bok, ni posebno prijetno potova-ti niti z ladjo. Gibanje po kabini, kuhanje in spanje v takih razme-rah, včasih tedne in mesece, je prava muka. In kako tedaj ravnati v slabem vremenu? »Posto-pek je znan. Ko si na odprtem morju, zapiraš vsa okna, saj je ladja razdeljena v neprepustne pregrade, ki se ločijo z nepre-pustnimi vrati. Ob neurju se ve-žejo še dodatne vrvi, da se spod-nja posadka, ki gre na preme ali krmo, drži teh vrvi, da jih ne bi veter ali visoki valovi, ki so pre-cej nevarni tudi na Jadranu, od-nesli. V takih primerih se tudi zmanjša hitrost ladje, ki jo obr-neš proti valovom, da zmanjšaš valovanje,« me je podučil star pomorski maček Jože Goljevšček iz Murske Sobotice, danes 61-letni upokojenec, ki je bil nazadnje kapetan fregate in je kar dvakrat spremljal Josipa Broza-Tita na dolgih potovanjih po afriških in azijskih državah. Z morjem pa je povezan tudi sedaj, saj ga še ved-no kličejo na pomorsko fakulteto trgovske mornarice v Kotorju, kjer predava in slušatelje pripra-vlja za nov poklic.

»NA KOPNEM SE TE LOTE-
VA NEMIR«

Začelo se je povsem naklju-čno. Jože Goljevšček je leta 1946

maturiral na gimnaziju v Murski Soboti. Nameraval je študirati na filozofski fakulteti v Ljubljani. »Ker sta brat in sestra že študira-la, zame ni bilo možnosti in sem si moral poiskati zaposlitev. Prvo zaposlitev sem našel pri sobo-skem avtobusnem podjetju, kjer sem bil univerzalni uradnik — od blagajnika do prometnika. Leta 1947 sem zopet šel na mla-dinsko delovno akcijo Šamac—Sarajevo (leto prej sem delal na progi Brčko—Samac) in tam zve-del za natečaj, ki so ga razpisale vojaške akademije. Odločil sem se, da preskusim srečo, čeprav nisem imel nobenih predstav o pomorstvu in dotlej nisem bil še nikoli na morju. Tako sem se leta 1947 napotil v vojaško pomorsko akademijo v Divulje pri Splitu, ki sem jo leta 1950 uspešno kon-čal. Seveda so bile med šolanjem razne krize, ko si se hotel tudi vr-niti domov, toda zatrdno sem se odločil, da vztrajam!«

Po končani akademiji je kot pomorski podporočnik dve leti poučeval pomorsko taktiko, nato pa se je specializiral za zveze in radarsko tehniko. Leta 1953 se je vkrcal na rušilec Durmitor, s ka-terim se je prvič odpravil na dalj-še potovanje zunaj jugoslovan-skih meja. Z njim je namreč spremljal šolsko ladjo Galeb v Turčijo in Grčijo. »Spomnim se, da sem v 15 delovnih dneh dobil 55 prostih ur, ki sem jih lahko iz-koristil, če je bila ladja zasidrana v pristanišču, predvsem ob večer-ih. Nanjo pa sem se moral vrniti do polnoči. Na ladji so čisto dru-gačne razmere kot na kopnem: vsak ima natančno določene na-loge in ni razpravljanja o tem, ali jih bo izpolnjeval. Povelje na ladji je kratko in jasno. Kdor se mu ne podredi, mora z ladje!«

Ladja ima svoje srce, skrito v strojnici pod palubo, in možga-ne, ki so dvignjeni nad vse. Po-sadka je razdeljena na razne službe. Tako poznamo palubno službo s komandantom in oficirji ter prvim, drugim in tretjim čast-

nikom, strojno in radijsko ter in-tendantsko službo s kuharji in natakarji, ki tudi vzdržujejo red in čistočo na ladji, hkrati pa skr-bijo za vrvi. Skratka — na ladji lahko živiš brez ure, a kljub temu ne zgrešiš urnika.

Ob vsem tem pa me je zanima-lo, ali je pomorski kruh grenak? Jože Goljevšček, ki je plul od ra-ne mladosti do upokojitve, mi je dejal: »Zaslужek gotovo ni do-volj vabljev. Morje ni vedno

STALNA POVEZANOST Z MORJEM — Tudi v pokoju ne more biti brez morja, kamor se vedno rad vrača. Sicer pa ga do-bro poznajo slušatelji pomorske trgovske akademije v Kotorju.

gladko kot olje in plovba ne tako mirna, da bi se lahko vsak večer prepustil nostalgiji padajočega mraka. Na dolgih plovbah se marsikdaj zgodi, da več mesecev ne stopiš na trdna tla in ne vidiš kopnega. Takrat je gotovo več nevarnosti, tveganja in samote. Čeprav je tudi res, da se najraje zapremo v svojo kabinico in tam uživamo v miru. Drži pa tudi, da pomorščak komaj čaka, ko pride zopet na kopno, šteje dneve in se veseli. A ko je nekaj časa doma, ko vidi, da je vse na pravem me-stu in da gre življenje tudi brez njega, se ga loti nemir. Spet ko-maj čaka, da odpluje na dolgo potovanje!«

**RESNIČNE POMORSKE PRA-
VLJICE**

Pa se zadržimo še nekaj časa ob pomorskem poklicu, ki je pri-tegnil tudi njegovega sina, ki je zdaj pomorščak v trgovski mor-narici. Zdej je že poldrugo leto na različnih potovanjih po širinih morjih. »Mislim, da tudi on dol-go ne bo vzdržal na kopnem. Morje je kot droga! Ko se nanj enkrat navadiš, postaneš njegov suženj. Morje ima svojo lepoto in takrat hitro pozabiš na vse gr-de trenutke, čeprav si se znašel v življenjski nevarnosti. Tako mor-je ni le za čudake ali samotarje, ampak tudi za povsem normalne ljudi, ko spoznajo vse čare mor-ja, ki jih zasvoji.«

Po večletnem službovanju na rušilcih je Jože Goljevšček za

kratek čas zopet pristal na obali. Bil je upravnik delavnice, kjer so popravljali navigacijske in radar-ske naprave. »Ker pa me je mor-je močno privlačilo, sem prošil za premostitev. Tako sem prišel na večji rušilec Split, s katerim sem imel leta 1961 priložnost, da spremljam tovariša Tita na nje-govi poti po zahodni in vzhodni Afriki, Indiji in Indoneziji. To potovanje je trajalo več kot tri mesece, obiskali pa smo kar 12 držav. Žal pa me veže na ta rušilec neprijeten spomin. Ob pri-pravah na to veliko potovanje na Reki je prišlo do eksplozije par-nega kotla in smo izgubili šest članov posadke. Osebnost sem moral spremljati na zadnji pot v Kikindo enega od mrtvih podofi-cirjev.«

Pravimo, da pomorska fantazi-ja ne pozna meja, toda našemu sogovorniku se je zgodilo toliko zanimivega, da velja prislunhiti njegovim dogodivščinam.

»31. decembra 1953 smo bili zasidrani pred Piranom. Tja smo pripluli že tri mesece prej zaradi znanih razmer okrog Trsta. Veči-noma smo bili mladi mornarji. Vem, da smo takrat lahko gledali ženske le skozi daljnogled, kajti na kopno nismo smeli stopiti. Potem ko smo očistili kotle in pripravili vse potrebno za pričakanje novega leta, je pridrvel de-žurni oficir in nas obvestil, da moramo takoj na pomoč remor-kerju v pristanišču Omišalj na otoku Krku. Bila je močna burja, v morje smo vrgli vrvi in sidro. Toda imeli smo smolo, ker je si-drna veriga počila, zato smo vr-gli še drugo sidro, ki pa nam je počilo počez. In takrat smo na-mesto remorkerja začeli reševati sebe.«

Pozneje je na rušilcu večkrat spremljal šolsko ladjo Galeb. Zadnje potovanje je bilo leta 1976, ko je tovariš Tito potoval na vrhunsko srečanje neuvrščene

PRED EGIPTOVSKO OBALO — Jože Goljevšček (prvi z desne) na poveljniškem krovu ob potovanju v Kairo.

nih v Cejlon. »Spomnim se, da sem kot kapetan fregate odplul v spremstvu z rušilcem konec av-gusta. Takrat nastajajo v Indij-skem oceanu jesenski monsuni. Ob vrnitvi nas je zajel v Indij-skem oceanu močan ciklon in smo do Adenskega zaliva pluli ka 7 namesto običajnih 5 dni. Zdelo se mi je, da bolj jadrano kot plovemo. Tudi plovba po Rdečem morju ni bila enostavna, saj nas je zajel puščavski pesek in pred sabo ne vidiš ničesar. Za-me je bila zanimiva izkušnja tudi takrat, ko sem bil dve leti in-štruktor pri sudanski vojaški mornarici. Tam sem spoznal ce-lotno obalo z veliko koralnih grebenov, zato je bilo kopanje v morju tvegano.«

**TUDI PREKMURJE IMA PO-
MORSKO TRADICIJO**

Tako je Jože Goljevšček iz Murske Sobotice spoznal marsika-tero mesto na zemeljski obli, ki ga drugače ne bi. »Če bi se rodil še enkrat, bi bil znova pomor-ščak. Na morju enostavno poza-

biš na vse težavne dni. Kamorko-li pogledaš, je morje, tih, pre-sunljivo pesem valov in pene, ki je nikoli ne pogoltni niti gost mrak. Ko se prebudiš, vidiš, da je morje kot ogledalo, da je vse mirno in ne moreš pozabiti vsega krasnega in poetičnega, ki te navdaja v tistem trenutku. Pa če-prav se marsikaj zgodi, da lepe dežele, o kateri sanjaš, zaradi službenih obveznosti sploh ne obiščeš, ampak ostaneš na ladji. Zanimivo je, da ima tudi Prek-murje določeno tradicijo v po-morstvu. Kaže, da smo vendarle del Panonskega morja. Tako se spominjam Čepregija iz Martja-nec, ki je v stari Jugoslaviji služ-boval v trgovski mornarici. Poz-neje, predvsem do leta 1955, je več Prekmurcev končalo podofi-cirske šole, zdaj pa jih je nekaj tudi na ladjah vojaške mornari-ce, trgovske mornarice splošne plovbe Piran itd. To dokazuje, da je tudi v naši pokrajini dolo-čena pomorska tradicija!«

Milan JERŠE

RUŠILEC SPLIT — Z njim je Jože Goljevšček spremljal tovariša Tita po zahodni in vzhodni Afriki ter Indiji in Indoneziji leta 1961.

SLADOLED ZA VSE OKUSE

»Kam greš, na sladoled? Ja, seveda na Kocljevo ulico v Soboti! Zakaj pa ravno tja? Ker imajo tam najboljši sladoled!« Takšni so pogosti pogovori med kupci sladoleda v pomurskem središču, ki ra-di zahajajo v slaščiarno bratov Alije Fete in Osmana Sabrija.

SLAŠČICARNA POD KOSTANJEM — Da do-ber glas seže v deveto vas, smo se na lastne oči pre-pričali ob obisku slaščiarnice Alije in Osmana Sa-brija na Kocljevi ulici v Murski Soboti. Mnogi trdi-jo, da tu prodajajo najboljši sladoled v pomurskem središču. Foto: N. Juhnov.

»V Murski Soboti sem že skoraj 23 let, natan-čneje od začeta julija 1967. Takrat sva prispela oba z bratom. Prej pa sta bila oče in stric kar 20 let

slaščičarja v Ljutomeru. Ker stric ni imel odraslih sinov, je odšel na Češkoslovaško in je svojo proda-jalno oddal. Moj pokojni oče pa je izbral za na-slednjo postajo svojega popotovanja po domovini Mursko Sobotu,« nam je povedal Osman Sabri.

Vprašali smo ga, če nam zaupa, kaj vse je po-trebno za izdelavo dobrega in okusnega sladoleda. »Za izdelavo dobrega sladoleda moramo imeti či-sto in zdravo mleko. Če bi dobili domačega, bi bil sladoled še boljši in bolj masten, saj je kupljeno mleko obrano. Zato damo vanj še sladkor, jajca in po možnosti tudi surovo maslo, bodisi pol ali cel kilogram. Na ta način lahko obdržimo našo kako-vost.«

— Kako pa ste zadovoljni s prodajo sladoleda v teh vročih poletnih dneh? »S prodajo sladoleda v teh vročih poletnih dneh smo zadovoljni, čeprav nam letos vreme ni šlo na roko. Bilo je precej de-ževnih dni, zaradi gradnje pa je bila cesta večkrat zaprta. Kljub temu pa sem zadovoljen s prome-tom, saj nas imajo ljudje radi in prihajajo sem re-sni ljudje, v glavnem starejši, čeprav ne manjka tu-di otrok. Radi jih imamo tudi mi.«

V kratkem pomenku z nekaterimi obiskovalci slaščiarnice Osmana Sabrija, ki je doma iz Vrapči-šta pri Gostivarju v Makedoniji, smo se kmalu prepričali, da je res tako. Vsi po vrsti so bili zelo zadovoljni z raznovrstnimi okusi sladoleda, pa tu-di limonade in kave, s katero vam postrežejo ne le v lokalni, ampak tudi v prijetno urejenem vrtu. Obiskovalci pa so zadovoljni tudi s predvajanjem glasbe.

Milan Jerše

OBRTNA ZADRUGA LINDAU LENDAVA p.o., MOHORJEVA 24

TEL. 069/75 739, 75 807, Ž. R. 51920-601-12568 PRI SDK LENDAVA
TELEGRAM: LINDAU LENDAVA, 69220 LENDAVA p.p. 17

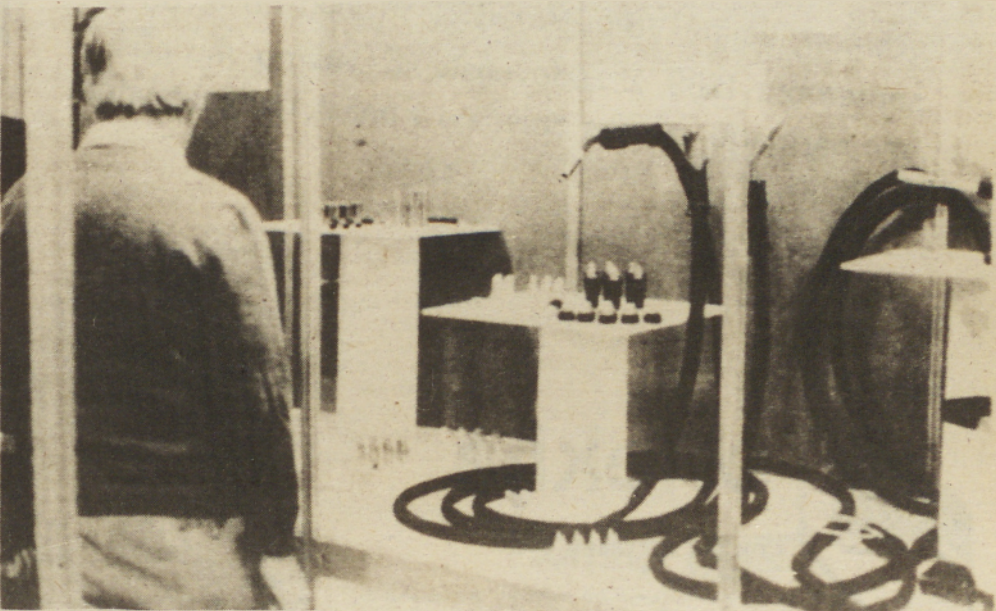
lindau
lendava

Z združevanjem samostojnega osebnega dela in vklju-čevanjem lastnih strokovnih služb zadruga organizira, posreduje in izvaja sklepa dela v gradbeništvu, indu-strijsko kooperacijo za potrebe združenega dela ter opravlja razne storitve v Jugoslaviji in tujini

DEJAVNOSTI ZADRUGE:

- predelava in proizvodnja izdelkov iz ko-vin, lesa in plastičnih mas
- izdelava sestavnih delov za elektroteh-nične naprave, tiskana vezja
- izdelovanje usnjene galanterije
- izdelki iz betona:
 - betonski zidaki
 - betonski strešniki
- izdelki iz poliestrskega betona:
 - okenske police
 - zaoblisce
- vsa inštalacijska in sklepa dela v grad-beništvu:
 - inštalacije vodovoda, centralnega ogrevanja, prezračevanja in elektro-inštalacije
- zidarska, tesarska, krovsko-kleparska, slikopleskarska, keramičarska in sta-klarska dela
- mizararska dela, polaganje lesnih oblog in montaža notranje opreme

Obiščite nas na mednarodnem obrtnem sejmu v Ce-lju od 8. do 17. septembra v dvorani A, paviljon A 10!

Obrtna zadruga Lindau razstavlja na letošnjem celjskem obrtnem sejmu opremo in rezervne dele za varilstvo in hidravliko.

SLABA VINOGRADNIŠKA LETINA? — Kaže, da je bilo le nekaj vinogradnikov, ki imajo nasade trt v okoliših Lendavske gorice, uspešnih pri zatiranju oidija, peronospore, grozdne guilobe... množica drugih pa se sprašuje, kje je vzrok, zaradi katerega niso uspeli. Čeprav je čas trgatve še daleč, grozdje že gnije, zato bo letos sladkega mošta in seveda vina, vsaj kar zadeva lendavsko vinogradiško območje, veliko manj. Vinogradniki trdijo, da so sicer izdatno in pogosto škropili, vendar, ker ni uspeha, so začeli dvomiti o učinkovitosti zaščitnih sredstev. Drugi pa se izgovarjajo na slabo vreme. Bodi tako ali drugače, vina bo manj, zato jih ni malo, ki lamski pridelek še »šparajo«. Na posnetku so lendavska vinogradiška pobočja s pogledom od Trojice. Foto: Š. S.

MOSTA NI VEČ

Te dni so krajani Lastomec in Radvenec ostali brez mosta čez reko Ščavnico. Ni ga podrla vodna ujma, ampak delavci, ki opravljajo dela pri regulaciji Ščavnice. Tako morajo sedaj krajani, zlasti tisti, ki imajo njive na tej ali oni strani Ščavnice, voziti po obvozu prek Ivanjševca ali

Spodnje Ščavnice. Na istem mestu bodo sicer postavili nov most, toda šele prihodnje leto. Dotlej pa bodo morali malo potrpeti, tako kot so krajani Ivanjševca, ki bodo kmalu vozili prek novega mosta.

Ludvik Kramberger

V TURNIŠČU VODE NA PRETEK

V Turnišču niso čakali, da bi vodno zajetje povsem usahnilo, oziroma da bi bile pipe suhe, ampak so se odločili za razširitev. Pravzaprav za novo črpalnico. Vodnjak in stavba s črpalnicami in rezervoarji sta že nared, zdaj je treba do črpalnice potegniti še 600 metrov dolg kabel za elektriko. To bodo uredili še letos. V prvi četrtini prihodnjega leta pa bodo od črpalnice speljali 700 metrov dolgo vodovodno na-

pajalno omrežje. Z naložbo, ki jo v glavnem financirajo z denarjem krajevnega samoprispevka, si bodo dolgoročno zagotovili dovolj vode za razvijajočo se krajevno središče Turnišče, saj bodo lahko na sekundo načrpali 30 in več litrov vode, medtem ko je sedanja poraba za polovico manjša. Za urejanje novega vodovoda je nekaj denarja primaknila tovarna Planika.

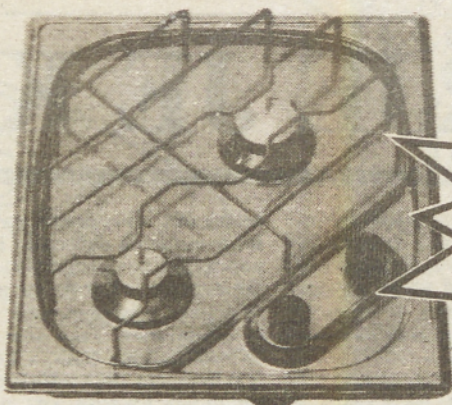
Š. S.

Stari mlin v neposredni bližini jezera pri Negovi je za številne obiskovalce zanimiv. Še bolj bi bil, če bi lahko v njem dobili kmečki kruh. Bele pogače ali vsaj kozarec domačega vina.

bbp

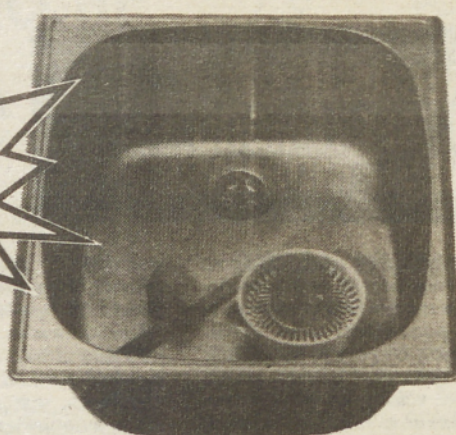

VIKEND PLOŠČA P-2

Velikost: 380 x 440 mm
Material nerjaveče jeklo: krom-nikelj 18/8
Normalni gorilnik: 1,7 kW
Varčevalni gorilnik: 1,04 kW
Priključek za plin R 1/2" z nastavkom Ø 8 za gumijasto cev.
Gorilniki so prirejeni za propan-butan 30 mbar.
Z zamenjavo šob jih lahko priredimo za naravni plin 20 mbar ali mestni plin 8 mbar.

POMIVALNIK

Velikost: 380 x 440 mm
Material nerjaveče jeklo: krom-nikelj 18/8.
Z ustreznim silonom.

KOVINOPLASTIKA LOŽ

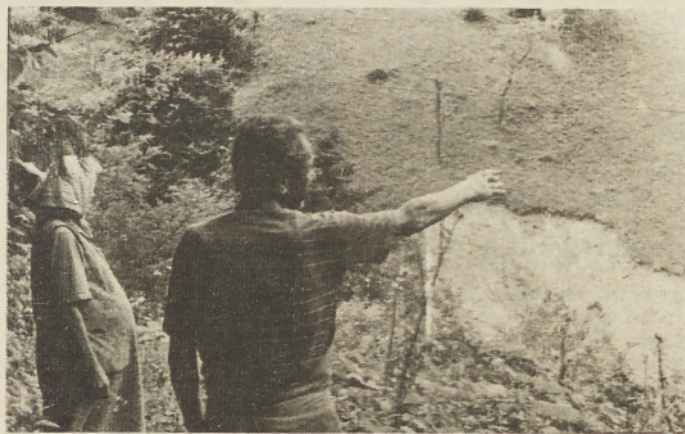
Informacije in prospekti:
Tel.: (061) 707-422
Pošta: 61386 STARI TRG PRI LOŽU

Za pomoč prizadetim kmetom

Letošnje poletje so velika neurja povzročila ogromno škodo, največ v severovzhodni Sloveniji, kjer je najbolj prizadeto kmečko prebivalstvo. Ker so bili ob naravnih ujmah v preteklih letih deležni širše solidarnostne pomoči tudi prebivalci soboške občine, je podružnica Slovenske kmečke zveze v Murski Soboti dala pobudo za zbiranje pomoči prizadetim kmetom. Ta pomoč se bo zbirala ob sodelovanju Kmetijske zadruge Panonka v različnih oblikah, kot so denar, krma, kmetijski pridelki itn.

Vodstvo OK SZDL podpira to pobudo, zato je pozvalo vse predsednike krajevnih konferenc SZDL, predvsem iz vaških krajevnih skupnosti, da se vključijo v akcijo, kamor bodo pritegnili tudi svete za kmetijstvo. Dogovorili so se za enotno akcijo v posameznih krajevnih skupnostih soboške občine, da bi se izognili morebitnim zapletom. Tako so se nekateri predsedniki KK SZDL že povezali z nosilci akcije, to je s člani vodstev Slovenske kmečke zveze, delavci KZ Panonka in drugimi.

M. Jerše

POMOČ PRIZADETIM — Neurje v juliju je hudo prizadelo že tako siromašne Haloze v ptujski občini, prejšnji teden pa je divjalo v Laškem in okolici. Prizadetim pomagamo z denarjem od enodnevnega zaslужka, zaželeno pa je, da pošljemo denar na žiroračun Rdečega križa Slovenije s pripisom »pomoč po neurju v severovzhodni Sloveniji«, ki ima številko 50101-678-51579, saj se je ta humanitarna organizacija izkazala, ko so imeli težave na našem območju, recimo Gorickem. Na posnetku: zakonca Korošec iz vasi Skrbilja v ptujski občini pričakujeta saraščaj, vprašanje pa je, kako ga bosta lahko preživljala, saj je po neurju del pobočja, kjer sta imela vrt, sadovnjak in ajivo, zdrasel v dolino. Njima in še množici drugih naj bi pomagali tudi stanovski tovariši — naši kmetje. Sicer pa smo zvedeli, da večina pomurskih krajevnih organizacij zbira denar, pa tudi nekatere občine so ga že poslane. Občinski odbor RK v Murski Soboti je nakazal 500.000 dinarjev.

Foto: Š. S.

Sodelujte s Prlekijo!

- kooperacija za tržno usmerjene obrtnike in financiranje vaše proizvodnje
- računalniško poslovanje

- sovlaganje v vašo proizvodnjo
- odkup in prodaja idej in programov
- skupen razvoj novih programov

- izvoz—uvoz
- prodajna služba za SFRJ
- pravna služba z odvetniki

- hranilno-kreditna služba
- razstaveni salon
- klub — kvaliteten gostinski lokal zaprtega tipa

Tudi tokrat se predstavljamo na 22. mednarodnem obrtnem sejmu VSE ZA OBRT v Celju od 8. do 17. septembra 1989. Z zadovoljstvom vabimo vse poslovne partnerje, da nas obiščejo v hali A na razstavnem prostoru št. 22.

prlekija

69240 LJUTOMER
Prešernova 7

Telefon: (069) 81-028,
81-204, 81-166, 81-652,
81-662
Telex: 35282 OZ PRL YU
Telefax: 81 854

HOTIZA

NAŠLI ČOLN — DEBLAK

V gramoznici v stari strugi Mure na Hotizi so pri izkopu gramoza z bagerjem odkrili v globini 5 metrov večje deblo. Potem ko so ga potegnili na površino, so ugotovili, da gre za skoraj 10 metrov dolg čoln, izdelan iz enega debela. Spredaj in zadaj sta v čolnu obdelana praga, srednji del pa je polkrožno obdelan. Širina čolna v tem delu je 85 centimetrov, debelina stranic pa je 10 do 16 centimetrov. Po mnenju predstavnika Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine Maribor je čoln-deblak, kljub poškodbam, izredne zgodovinske vrednosti, zato ga je treba konzervirati. Zaradi nevarnosti izsušitve so čoln ponovno potopili, vendar so ga privezali na vrh in ga je možno izvlačiti. Pričakujejo, da se bodo v kratkem oglašili restavratorji iz Ljubljane in si ogledali najdbo ter svetovali, kako naprej.

Š. S.

GRAMOZNICA — Na mestu, kamor je zazrt naš sodelavec Jože Gabor, je potopljen skoraj deset metrov dolg čoln, izdelan iz enega kosa (debla). Da ne bi razpadel oziroma se izsušil, so ga znova potopili.

Foto: Š. S.

TOVARNA MASIVNEGA POHIŠTVA MURALES

Okusi so različni, zato smo izoblikovali pester program STOLOV, MIZ in KOTNIH KLOPI.

Izbirate lahko med domačim in izvoznim programom po proizvodnih cenah.

Obiščite nas v Ljutomeru v Kolodvorski 3 vsak dan od 6. do 14., v četrtek do 16. ure. Informacije po telefonu: (069) 81301

TOVARNA MASIVNEGA POHIŠTVA MURALES

Alfred Matiš — predsednik AK Pomurje iz Murske Sobotne

V Pomurju nimamo ugodnih možnosti za atletiko

Pomurski atleti in atletinje, ki nimajo najboljših možnosti za delo, so letos razveselili z nekaterimi odličnimi uvrstitvami in rezultati. O tem in možnostih razvoja pomurske atletike smo se pogovarjali s predsednikom Atletskega kluba Pomurje iz Murske Sobotne, Alfredom Matišem, nekdanjim znanim tekačem Pomurja.

— Za nami je večina letošnjih pomembnejših atletskih tekmovanj. Kako ocenjujete rezultate pomurskih atletov in atletinj?

»Splošna ocena letošnje sezone je, da so pomurski atleti in atletinje v glavnem dosegli enake rezultate kot lani. Mislim celo, da so nekoliko slabši, na kar pa so vplivale poškodbe nekaterih tekmovalcev in tekmovalk. Sicer pa smo z doseženimi rezultati glede na možnosti, ki jih imamo, zadovoljni.«

— Kateri atleti in atletinje pa so predvsem izstopali?

»Tudi letos so se uveljavili predvsem tisti atleti in atletinje kot lani. To so Špur v teku na 100, 200 in 400 m in Grabar v teku na 5.000 in 10.000 m pri moških ter Stevančeva v teku na 400 in 800 m in Pergarjeva na 1.500 m. Prevladujejo torej tekaške discipline.«

— Preostalo je še nekaj letošnjih atletskih tekmovanj. Kaj pa lahko pričakujemo od njih?

»Mislim, da v glavnem enake rezultate, kot so bili doseženi v spomladanskem delu tekmovanja. To pa pomeni, da pričakujemo tudi nekatere odlične rezultate v republiškem merilu.«

— Kako pa v AK Pomurje skrbite za vzgojo mladih atletov in atletinj. Kako poteka selekcija?

»Vsako leto organiziramo v Pomurju občinska in pomurska tekmovanja. To pa je tudi priložnost za selekcijo nadarjenih tekmovalcev in tekmovalk, ki jih vključujemo v naš klub, kjer imamo tri trenerje, ki potem z njimi delajo. Pri tem bi posebej opozoril na zavzeto delo trenerjev Mirka Šeruge in Tiborja Lebarja.«

— Pomurski atleti in atletinje tožijo, da nimajo primernih možnosti za normalno delo. Kakšne so možnosti, da se ti izboljšajo?

»Kratkoročno gledano nimamo možnosti za izboljšanje razmer za delo. Kot vemo, pa je prav primerno vadbišče in tekmovališče eden od pogojev za doseganje vrhunskih rezultatov. Murska Sobotna namreč nima primernega stadiona za atletiko in tudi za nekatere druge športe ne. Zato uporabljamo atletski stadion Osnovne šole 17. oktobra Beltinci, ki pa tudi ne ustreza vsem sodobnim zahtevam.«

Feri Maučec

—ROKOMET—

Pomurka Bakovci v Trakoščanu

Rokometaši Pomurke Bakovci, ki se že nekaj časa pripravljajo za novo tekmovalno sezono v slovenski ligi, so bili od 25. do 31. avgusta na skupnih pripravah v Trakoščanu. Priprav so se udeležili vsi igralci, s katerimi računajo, da bodo igrali v prvenstvu, razen Božiča (zaradi dela), Kozelja in Lebarja (osebni razlogi). Namen skupnih priprav, ki sta jih vodila trener Zoran Antolin in tehnični vodja Stefan Buzeti, je bil odpravljanje napak moštva v obrambi in posameznih igralcev ter uigranje moštva. Z možnostmi za delo v Trakoščanu so Bakovčani zelo zadovoljni, priprave pa bi bile gotovo še uspešnejše, če bi bili zbrani vsi igralci. Med pripravami na Trakoščanu so Bakovčani odigrali več prijateljskih tekem s hrvaškimi klubi. Premagali so Lepoglavo s 35:24, Benfico s 27:26, Vartilen s 24:21 in Varteks s 34:30 ter izgubili eno samo tekmo — z Ivančico — (24:26). V ekipo so se uspešno vključili novi igralci Petek, Titan in Kovačič, tako da bodo lahko uspešno nastopali v prvenstvu. Rokometaši Pomurke Bakovci nadaljujejo s pripravami v športni dvorani v Murski Soboti, kjer vadijo ob ponedeljkih, sredo in petkih, do začetka prvenstva pa bodo odigrali še nekaj prijateljskih tekem. Tako že v četrtek (7. septembra) igrajo tekmo v Ormožu, v sredo (13. septembra) gostujejo v Gradcu, kjer bodo odigrali tekmo z Wagner Borojem, v petek (15. septembra) pa bodo gostili v Murski Soboti francoskega ligaša Lyon, za katerega brani jugoslovanski reprezentant Bašić. Prvenstvo se začne 16. septembra, ko bi morali Bakovčani v gosteh igrati z Jadranom iz Kozine, vendar je tekma na željo gostiteljev, ki ta čas gostujejo v Ingolstadtu v ZR Nemčiji, preložena na 27. september. Tako bodo rokometiški Pomurke Bakovci igrali prvo prvenstveno tekmo slovenske lige doma 23. septembra z moštvom Ferotehne iz Izole. Pa še zanimiva vest za rokometne vratarje. Rokometni klub Pomurka Bakovci organizira v petek, 8. septembra, ob 18. uri na igrišču v Bakovčih seminar za rokometne vratarje, ki ga bo vodil trener avstrijskega prvotligaša Brucka Tomica. Seminarja se lahko udeležijo tudi vratarji drugih pomurskih klubov.

F. Maučec

—SPIDVEJ—

LAZAR IN HORVAT NA ZMAGOVALNI STOPNIČKI?

Avto-moto društvo Lendava bo v nedeljo, 10. septembra 1989, organizator četrte dirke za državno prvenstvo v spidveju. Na dirki, ki se bo začela ob 15. uri na stadionu v Petišovcih, bodo zbrani skoraj vsi najboljši jugoslovanski spidvejisti. V središču zanimanja obiskovalcev, ki se jih na dirkah v Petišovcih zbere precej, bosta vsekakor domača tekmovalca Čaba Lazar in Artur Horvat. Da sta trenutno v dobri formi, sta dokazala na tretji dirki v Krškem, saj je bil Lazar prvi, Horvat pa tretji. Nastopila bosta tudi Hubaj in Simonka. Tako ljubitelji spidveja tudi pričakujejo, da bodo domači tekmovalci znali izkoristiti svoj teren in da se bosta Horvat in Lazar tudi pojavila na zmagovalnih stopničkih. Vsekakor pa bo to zanimiva dirka, saj je vodilni Pintar prvi Horvatom in Lazarjem le za tri osiroma štiri točke po treh dirkah. V Lendavi pa tudi pripravljajo mlade tekmovalce, od katerih izstopata Koren predvsem in Lazar in se bosta predvidoma še letos pojavila na dirkah za državno prvenstvo.

F. Maučec

LJUBLJANA

ZMAGALI MAJA IN TINA

Mladi kajakaši Brodarskega društva Bistrica so tudi na republiškem tekmovanju v spustu in slalomu, ki je bilo minulo nedeljo na Gradiščici in Ljubljani, dokazali, da so med najboljšimi v Sloveniji. Tako je Maja Žižek v spustu osvojila naslov republiške prvakinja, Tina Jakšič je bila druga, Mateja Gjerek peta in Mateja Žalik šesta. Za las je ušla zmaga tudi pionirju Egonu Krampaču, vsekakor pa je tudi 2. mesto v republiki velik uspeh. V slalomu pa so bili po pričakovanju nekoliko slabši, in sicer je Maja Žižek zasedla 3., Tina Jakšič 4. in Egon Krampač prav tako 4. mesto.

—AVSTRIJA—

TRI DNI NA MURI

Člani Brodarskega društva Mura Krog pa so udeležili 3-dnevnega odprtega prvenstva Avstrije, ki je bilo ob koncu tedna na zgornjem toku reke Mure. V dokaj močni konkurenci so dosegli več dobrih uvrstitev. V pionirski konkurenci je bil IZTOK HORVAT 3. v spustu in 4. v slalomu, med mladinci je Roman Kovačič zasedel v spustu 4., njegov brat Simon pa 6. mesto, Simon Novak pa se je med člani uvrstil na 12. mesto. V moštveni vožnji 3 x K1 so Horvat—Kovačič—Kovačič v spustu osvojili 4., v slalomu pa 7. mesto.

—aj

KASAŠTVO

NORA G (Š. KLEMENČIČ) PRVA V AVSTRIJI

Štefan Klemenčič iz Murske Sobotne, ki se je lani prvič začel pojavljati na kasaških dirkah s kobiljo Lambreno in dosegel nekaj odličnih uvrstitev, se vse bolj uveljavlja. Na nedavnih dirkah Kmetijsko-živiliškega sejma v Gorah Radgona je z Dunaja uvoženo kobiljo Noro G zasedel drugo mesto. Še boljša pa sta bila na nedeljskih dirkah v Wildonu v Avstriji, kjer sta zmagala v prvi dirki in si prislužila 5.000 avstrijskih šillingov.

PNL

Rezultati — 2. kolo

Veržej:Tišina	1:1
Renkovi:Polana	1:1
Ižakovi:Kobilje	0:0
Dobrovnik:Bakovci	1:2
Cankova:Turnišče	0:1
Črenšovci:Lipa	3:2

Turnišče	2	2	0	0	3:4	4
Veržej	2	1	1	0	5:2	3
Ižakovi	2	1	1	0	3:1	3
Kobilje	2	1	1	0	3:1	3
Polana	2	1	1	0	4:3	3
Bakovci	2	1	0	1	3:4	2
Črenšovci	2	1	0	1	4:6	2
Lipa	2	0	1	1	5:6	1
Cankova	2	0	1	1	3:4	1
Tišina	2	0	1	1	3:4	1
Renkovi	2	0	1	1	2:4	1
Dobrovnik	2	0	0	2	1:4	0

I. MNL MS

Rezultati — 2. kolo

Ljutomer:Puconci	7:1
Bratanci:Radgona	2:1
Šalovci:Čarda	4:1
Serdica:Dokležovje	2:3
Rogašovci:Tromejnik	2:1
Rakičan:Gančani	3:3

Ljutomer	2	2	0	0	10:3	4
Rogašovci	2	2	0	0	8:1	4
Dokležovje	2	2	0	0	5:2	4
Bratanci	2	2	0	0	5:3	4
Tromejnik	2	1	0	1	12:2	2
Radgona	2	1	0	1	5:4	2
Šalovci	2	1	0	1	4:3	2
Rakičan	2	0	1	1	5:6	1
Gančani	2	0	1	1	3:9	1
Čarda	2	0	0	2	3:7	0
Puconci	2	0	0	2	3:11	0
Serdica	2	0	0	2	2:14	0

II. MNL MS

Rezultati — 2. kolo

Romah: Apače	2:3
Hodoš: Vrelec	8:4
Grad: Krizevci	2:0
Prosenjak: Tešanovci	12:0
11. plavši: Filovci	3:2

Prosenjak	2	2	0	0	15:1	4
Grad	2	2	0	0	7:1	4
11. plavši	2	2	0	0	7:4	4
Apače	2	2	0	0	5:3	4
Hodoš	2	1	0	0	8:4	2
Krizevci	1	0	0	1	0:2	0
Romah	2	0	0	2	4:7	0
Filovci	2	0	0	2	3:6	0
Vrelec	2	0	0	2	5:10	0
Tešanovci	2	0	0	2	1:17	0

Z nedeljskega nogometnega srečanja med Muro in Domžalami v Murski Soboti, ki so ga dobili Sobočani z 1:0. Foto: F. Maučec

SNL

DRUGA ZMAGA MURE

V drugem kolu tekmovanja v slovenski nogometni ligi je sobotška Mura gostila Domžale in zmagala z 1:0. Edini gol na tekmi je dosegel Ivo Cifer v začetku drugega polčasa iz enajstmetrovke. Tako so Sobočani dosegli drugo zaporedno zmago. Boljši del moštva je bila ožja obramba, v napadu pa je bil najaktivnejši Lopert. Mura je igrala v postavi: Šiftar, Kardoš, Kardoš, Bencak, I. Cifer, Gašević, Abakumov (F. Cifer), Cirkvenčič, Baranja, Čontala (Črnko), Zrim in Lopert. Pred okrog 600 gledalci je sodil Klinc s Ptuja. V naslednjem kolu igra Mura v Izoli. Slovenska

mladinska liga — Mura : Olimpija 1:1.

Medvode	2	2	0	0	4:0	4
MURA	2	2	0	0	2:0	4
Rudar (Tr.)	2	1	1	0	4:1	3
Rudar (TV)	2	1	1	0	4:2	3
Slovan	2	1	1	0	1:0	3
Domžale	2	1	0	1	5:1	2
Elan	2	0	2	0	2:2	2
Izola	2	0	2	0	0:0	2
Stol	2	0	1	1	1:2	1
Vozila	2	0	1	1	0:1	1
Elkroj	2	0	1	1	2:4	1
Steklar	2	0	1	1	2:5	1
Pohorje	2	0	1	1	0:5	1
Žalec	2	0	0	2	0:4	0

OČNL

POMURSKI DERBI DOBILA NAFTA

Žreb je določil, da sta se že v prvem kolu tekmovanja v območni članski nogometni ligi vzhod v Lendavi srečala pomurska ligaša Nafta in Beltinka. Razburljivo srečanje, ki je tudi pritegnilo precej gledalcev, se je končalo z zmago Nafta z 2:1. Strelci golov: Novak in Dovečar za Nafto ter Jančar za Beltinko. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah — NAFTA: Kusek, Graj, Požgaj, Novak, Šabjan, Piberčnik, Horvat I (Horvat II), David, Herceg, Rob in Dovečar. BELTINKA: Černjavič, Zver, A. Jona (Černela), Baša, Markovič (R. Jona), Mertuk, Tratnjek, Karajica, Jančar, Donko, Godina (Škafar). Sodil je Medved z Raven na Koroškem. V naslednjem kolu igra Beltinka doma z mariborskim Železničarjem, Nafta pa prav tako doma s Proletarcem.

4. MEMORIAL MATEJA KLOPČIČA

ČETRTIČ ZMAGALI VETERANI TRIM TEAMA

V Gornji Radgoni je bil četrti rokometni turnir veteranov za memorial Mateja Klopčiča, ki ga je pripravil domači rokometni klub. Na turnirju je sodelovalo devet ekip iz severovzhodne Slovenije, ki so bile v predtekmovanju razdeljene v tri skupine. Zmagovalci skupin pa so se uvrstili v sklepni del tekmovanja.

Rezultati — prva skupina: Bakovci:Radenska 9:5. Trim team:Bakovci in Radenska. Druga skupina — Radgona:Ljutomer 11:5, Branik:Radgona 12:6, Branik:Ljutomer 10:6. Zmagal je Branik pred Radgono in Ljutomerom. Tretja skupina — Polet:Velika Nedelja 11:11, Krog:Polet 17:13, Krog:Velika Nedelja 10:8. Zmagal je Krog pred Veliko Nedeljo in Poletom. Finale — Trim team:Krog 21:14, Trim team:Branik 15:13, Branik:Krog 16:13. Zmagovalec turnirja je četrtič zapored postala ekipa Trim teama iz Celja pred Branikom iz Maribora in Krogom. Za najboljšega vratarja je bil razglašen Ulen (Krog), za najboljšega kroznega napadalca Plasovnik (Branik), za najboljšega igralca Cvetec (Krog), za najboljšega strelca Bojović (Trim team), ki je dosegel 32 golov, in za najbolj disciplinirano moštvo Branik. Najboljši so prejeli pokale in praktična darila. Memorialni pokal Mateja Klopčiča je prispeval Ipes Gornja Radgona, pokal za memorial Jožeta Topolovca pa Občinski svet zveze sindikatov Gornja Radgona.

NAMIZNI TENIS

Jubilejno prvenstvo

Tradicionalno, letos že 20. odprto pionirsko prvenstvo M. Sobotne, ki je bilo pod pokroviteljstvom sozda ABC Pomurka ter pokroviteljem kluba veletrgovino Potrošnik, je tudi letos zbralo veliko nastopajočih: 110 tekmovalcev iz 25 klubov, vsi najboljši iz treh republik, Hrvaške, BiH in Slovenije, katerih pionirji so letos v jugoslovanskem vrhu in bo med njimi gotovo kakšen državni reprezentant. Žal Pomurci, ki so imeli v preteklosti veliko uspeha na teh prvenstvih, tokrat niso dosegli nič, kar je odraz njihovega slabega dela z najmlajšimi v zadnjih letih in le upati je, da bo v prihodnje pri Sobočanih boljše s prihodom novega poklicnega trenerja.

V ekipni konkurenci pionirjev se je ekipa Sobotne uvrstila med najboljših 16, enako je uspelo tudi ekipi mlajših pionirjev Radgone in Sobotne. V posamezni konkurenci je najboljšo uvrstitev dosegel Kolbi iz Radgone pri mlajših pionirjih, ko se je uvrstil med najboljših 16. Sicer je pri pionirjih ekipno zmagala ekipa Strojne iz Maribora pred Industrijsko iz Zagreba, pri mlajših pionirjih pa ekipa Novega mesta pred Radljami. V posamezni konkurenci pionirjev je zmagal Belič iz Lokomotive Vinkovci pred Tancerjem iz Maribora, v konkurenci mlajših pionirjev pa Retelj pred Mikličem, oba iz Novega mesta. Edino, s čimer se lahko tokrat pohvalijo Sobočani, je bila odlična organizacija, ki so jo uspešno izpeljali vsi delavci in igralci kluba.

M.U.

JUDO

LENDAVČANI SE PRIPRAVLJAJO

Mladi judoisti Mladosti iz Lendave imajo za seboj že dva meseca intenzivnih priprav za novo tekmovalno sezono v prvi slovenski ligi. Po program profesorja Zdravka Bajzeka sta priprave v juliju in avgustu uspešno vodila kondicijski trener Dušan Varga in trener Jože Kovač. Lendavčani si predvsem želijo, da bi se obdržali v slovenski ligi. Za ekipo bodo nastopali: Breznik, Kovač, Bogdan, Bajzek, Kulčar, Kraljevič, Činč, Lešnjak, Recek, I. Varga, Bakan, D. Varga in Piki. Novince v ekipi sta Mario Bogdan in Nenad Piki, ki sta prišla iz kluba Martin Pušek iz Čakovca. Lendavske judoiste finančno podpirata pokrovitelja Naravno zdravilišče Lendava in Lovski dom Lendava, za sodelovanje pa se dogovarjajo še z nekaterimi delovnimi organizacijami.

J. K.

NOGOMET

PIONIRJI MURE

S pripravami za novo tekmovalno sezono začnajo v ponedeljek, 11. septembra 1989, ob 15.30 tudi mlajši pionirji Mure iz Murske Sobotne. To so učenci od prvega do četrtega razreda osnovne šole. Tisti, ki imajo veselje do nogometa, naj se javijo na igrišču Mure pri trenerju Dragu Posavcu.

POGREŠANE OSEBE — TUDI IZ POMURJA

Ko človek nenadoma in nepričakovano zapusti kraj, kjer je dotlej bival, in ni jasno, kakšna je njegova usoda, običajno pravimo, da je ta oseba pogrešana. Vsakemu se je v življenju pripetilo, da je nekoga za krajši ali daljši čas pogrešal, najsibo da je pogrešal otroka, ki se ob uri ni vrnil iz šole ali zabave, ali svoje, ki jih nepričakovano ni našel doma, ali pa prijatelje, ki se ob dogovorjenem dnevu niso vrnili z letnega dopusta. V takih razmerah se v nas pojavi nešteto vprašanj, ki skušajo najti odgovor na to, kje je pogrešani. Najprej pomislimo na nesrečo, se spet tolažimo, da se je oseba pač nekje zadržala, in na koncu, ko se z osebo srečamo, nam odleže pri srcu in nasmehnemo se svoji bujni domišljiji.

Na žalost pa takšne zgodbe nimajo vedno srečnega konca in končajo se lahko s tragično novico ali pa večno negotovostjo o usodi pogrešanega. V oddelku za zatiranje kriminalitete pri UNZ Murska Sobota je ena od dejavnosti tudi iskanje pogrešanih oseb. Ta dejavnost izhaja predvsem iz hipoteze, da izginotje ni vedno le posledica svobodne odločitve posameznika, marveč tudi nesreče, samomora ali kaznivega dejanja. V letošnjem letu smo dobili v prvih šestih mesecih 12 prijav o pogrešanih oseb. Od tega števila se je 11 ljudi tako ali drugače vrnilo domov oz. smo ugotovili, kje so, medtem ko usoda 1 osebe tačas še ni jasna. Izhodišče za iskanje pogrešanega je vzrok, zakaj je oseba odšla iz kraja stalnega bivališča. Pri obravnavi vzrokov ugotavljamo, da so to najpogostejše nesoglasja in prepri in družini, na katere vpliva alkoholizem, neuspeh pri študiju, duševna bolezen ali la bilnost. Seveda pa poleg naštetih

vzrokov obstaja tudi možnost, da je oseba postala žrtev kaznivega dejanja in je skrita, da bi bilo prikrito tudi kaznivo dejanje.

Vsakemu se lahko že jutri zgodi, da bo pogrešal svojega bližnjega, otroka ali prijatelja. Zaradi tega bomo v članku posredovali nekaj napotkov za ukrepanje v takih primerih, ki bistveno pripomorejo k uspehu iskanja pogrešane osebe.

Kot je že omenjeno, je najpomembnejši podatek za iskanje pogrešane osebe vzrok njenega odhoda. Tukaj se delavci organov za notranje zadeve srečujejo s težavo, da so prijavitelji ob izpovedi vzroka odhoda pogostokrat neiskreni, saj se ne želijo kompromitirati in ne želijo razkriti težav in problemov v zvezi s pogrešano osebo. Drugo, tudi zelo pomembno, je opis pogrešanega. Gre za osebni opis, opis posebnosti na telesu, ko so razna tetoviranja, brazgotine, nakit, ki ga pogrešani nosi na sebi, in kar je še posebej pomembno, oblačil

la, ki jih ima pogrešani oblečena ob izginotju. Za uspešno iskanje pogrešane osebe so pomembni tudi drugi dopolnilni podatki, kot so podatki o prtljagi, ki kaže na to, kako daleč in za koliko časa bi lahko oseba odšla, podatki o tem, ali je oseba vzela s sabo potni list, ki kažejo na to, da namerava prestopiti državno mejo, podatki o tem, koliko denarja ima oseba pri sebi, itd.

Posebna kategorija pogrešanih oseb so otroci. V teh primerih organi za notranje zadeve reagirajo kar se da hitro in sprožimo akcijo iskanja, saj je pri pogrešanih otrocih velika možnost, da so se izgubili, da so postali žrtev nesreče itd. Zaradi tega je za uspešno iskalno akcijo zelo pomembno, da prijavitelj posreduje podatke o kraju, kjer so otroka nazadnje videli, o času, ko so otroka nazadnje videli, podatke o starosti in spolu otroka, o njegovi krajevni orientiranosti ter druge posebne okoliščine, ki spremljajo izginitev otroka. V akcijo iskanja se običajno vključijo narodna zaščita, gasilske enote, pripadniki JLA ter ribiške in lovske družine.

Ena od metod iskanja pogrešanih oseb je tudi komuniciranje z javnostjo prek sredstev javnega obveščanja. Tudi v tem sestavku smo se odločili, da javnost seznamimo s podatki o nekaterih po

grešanih oseb iz območja Pomurja, saj se je v praksi dokazalo, da daje takšna oblika iskanja pogrešanih oseb najučinkovitejše rezultate.

13. 12. 1984 je v Ljubljani končal svoj delovni dan Štefan ŽAVCER, roj. 16. 12. 1944, stanujoč v M. Soboti, Titova 14, sprevednik pri avtobusnem podjetju INTEGRAL, nazadnje na progi Varaždin — M. Sobota — Ljubljana. S prijatelji se je okrepčal v majhnem ločaku v starem delu Ljubljane, potem so se razšli, od takrat pa ga ni videl nihče več.

Od 29. 5. 1988 pa pogrešamo tudi Štefana ČUKA, roj. 25. 12. 1961 iz Lucove 17, nazadnje zaposlenega pri SGP POMURJE. ČUK je odšel na delo v LR Madžarsko in se ni več vrnil domov. ČUK je močnejše postave, visok okoli 180 cm, okroglega obraza ter gladkih temnih las.

To so le štirje primeri iz zadnjih let, ki so ostali na žalost do danes nepojasneni. Vse bralce naprošamo, če karkoli vedo o pogrešanih oseb, da to sporočijo telefonično na UNZ Murska Sobota na številko 069 22-505, interna 424, ali pismeno na naslov Uprava za notranje zadeve M. Sobota, oddelek za zatiranje kriminalitete, ul. Arhitekta Novaka 5, 69000 M. Sobota. Informacija je lahko tudi anonimna.

Kot izhaja že iz same vsebine, je namen tega sestavka dvojen. Bralce bi radi seznanili s problematiko pogrešanih oseb in hkrati dobili morebitne konkretne podatke o tem, kje so pogrešane osebe z našega območja. V napetem življenjskem tempu ljudi vedno bolj hitimo, na ulicah gledamo v tla, v okolju, kjer živimo, pa ne poznamo niti svojih sosedov. Bolj ko bo življenjski tempo hiter, več bo oseb, ki se bodo »potapljale« v anonimnost sredi množice. **Aleksander JEVŠEK**

ŽAVCER je visok 175 cm, srednje postave, ovalnega obraza, svetlo kotanjevih las, sivih oči, na levi strani čela ima 2-centimetrsko brazgotino.

16. 4. 1985 je po sporu med otroško igro pobegnil neznan kam otrok Ivan ŠARKEŽ, roj. 22. 12. 1970, doma iz Černelavec, Pušča 83.

Od doma je 29. 5. 1989 odšla tudi mladoletna Marjeta NIKOLIČ, roj. 21. 12. 1972 iz Dolge vasi 125. Za njo se je izgubila vsaka sled.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI CVEN

razpisuje
prosta dela in naloge

TAJNIKA KRAJEVNE SKUPNOSTI

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- ekonomski tehnik (V. stopnja),
- dve leti delovnih izkušenj,
- znanje finančnega poslovanja,
- organizacijske sposobnosti,
- stalno bivališče v KS Cven.

Poskusno delo 3 mesece

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh na naslov: Krajevna skupnost Cven, 69240 Ljutomer. O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po izteku objave

Petanjski gasilci v Šoštanju

Gasilci s Petanjec so se pred nedavnim udeležili Žunkovičevega memoriala v Šoštanju. Gre za tekmovanje s starimi gasilskimi napravami. Petanjski gasilci so nastopili z ročno brizgalno iz leta 1891. Petanjski gasilski veterani so dobili priznanje. Tekmovanje je bilo posvečeno proslavi 110-letnice delovanja gasilskega društva v Šoštanju. Tam so bili še veterani iz Čazme, Spittala v Avstriji in Lohne v ZRN.

frku

Gasilci Sodišinec na obisku v Bistrici

Gasilci iz Sodišinec so se udeležili slovesnosti ob 80-letnici gasilskega društva Bistrica pri Rušah. S tem društvom že dolgo sodelujejo, še posebno od takrat, ko so od bistriških gasilcev kupili motorno brizgalno. Gasilci iz Sodišinec so letos gostili pionirje gasilce iz Bistrice, ki so obiskali Pomurje. Sodelovanje bodo še okrepili.

frku

Namesto vencev za grobove

POMURSKEMU DRUŠTVU ZA BOJ PROTI RAKU

Darinka KLEPEC-SAR-KANJ, M. Sobota, Tomšičeva 12. za pok. Olgo Balažic iz Beltinec 50.000 din, OOS LB POMURSKA BANKE M. Sobota za pok. očeta izdelavke Jožice Smodiš iz Černelavec 200.000 din, Alojz KISLAK, M. Sobota, St. Rozmana 4 za pok. Aleksandra NEMES iz Salovec 400.000 din, OOS LB Pomurske banke M. Sobota, za pok. očeta izdelavca Aleksandra SAMECA, M. Sobota, Partizanska c. 2. 300.000 din, ter za pok. mamo izdelavko Jožeta STESL iz Grada 300.000 din, OOS SO M. Sobota za pok. mamo Elze ČARNI, M. Sobota, 100.000 din, ELZINE kolegice, namesto cvetja na grob pok. mame Elze ČARNI, M. Sobota, Tomšičeva ul. 16. 1.000.000 din, Štefan MLINARIČ, Tur-nišče, St. Kovača, za pok. Stanka MLINARIČ iz Lendavskih gorc 200.000 din, Krajevna skupnost Gorice pri Lendavi za pok. Stanka MLINARIČ 1.000.000 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Prispevke nakazuje na št. tek. rač. 51900-678-48545

Pomursko društvo za boj proti raku.

Zdravilišče Radenska s tremi srci, n. sol. o., Radenci toz Turi- zem in gostinstvo Jeruzalem, n. sol. o., Ljutomer

objavlja

natečaj za javno zbiranje ponudb za oddajo v zakup 28 m² poslovnega prostora v Termal-nem kopališču Banovci.

Poslovni prostor v novozgrajenem zaprtem objektu pokritega bazena.

V poslovnem prostoru se lahko uredi butik za prodajo nasled-njih izdelkov: usnjena galanterija, keramika, kristal, draga kovi-ne, spominki, časopisi in revije ter pletenine.

Zakupnik si uredi notranjščino prostora in zagotovi dovoljenje za opravljanje dejavnosti.

Poslovni prostor se oddaja za dve leti

Izključna cena za poslovni prostor je 40.000.— din za m² mese-čno.

Rok za zbiranje ponudb je 8 dni od dneva objave natečaja v Vestniku.

Ponudniki bodo o izbiri najugodnejšega ponudnika obveščeni v 15 dneh od zadnjega dneva roka za zbiranje ponudb.

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota p.o.
69000 Murska Sobota, Bakovska 29

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA

Odbor za delovna razmerja
objavlja
prosta dela in naloge

ČISTILKA AVTOBUSOV

za določen čas

Pogoj:

— 6 razredov osnovne šole

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogoja sprejema kadrovska služba DO, Bakovska 29, M. Sobota, osem dni od dneva objave.

ABC Pomurka, DO Projektivni biro, p. o., Murska Sobota, obja- vlja na podlagi sklepa delavskega sveta, sprejetega na 30. seji, 30. 8. 1989

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

ZA ŠTUDIJ NA FAKULTETAH V LJUBLJANI — ZA 1. LETNIK V ŠTUDIJSKEM LETU 1989/90

1 štipendijo na FAGG, VTOZD arhitektura za poklic: diplomirani inženir arhitekture (7.88.31).

1 štipendijo na FAGG, VTOZD gradbeništvo za poklic: diplomirani gradbeni inženir — za visoke zgradbe — konstrukcije (7.52.11).

1 štipendijo na Elektrotehniški fakulteti za poklic: diplomirani inženir elektrotehnike za energetiko (7.25.02).

1 štipendijo na Strojni fakulteti za poklic: diplomirani inženir strojništva — za energetiko (7.22.03).

Prijavo — izpolnjen obrazec DZS 8,40, potrdilo o vpisu in obve- stilo o uspehu pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov: ABC Pomurka, DO Projektivni biro, 69000 Murska Sobota, Š. Kovača 28.

Gradbeno obrtno podjetje GRADITELJ-KOMUNA BELTINCI obvešča, da bo po odločbi Komiteja za urbanizem, gradbeni- štvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota

popolna zapora pločnika

na Lendavski ulici v Murski Soboti ob stanovanjskem bloku št. 15

od 28. avgusta do 1. novembra 1989.

indip

INDUSTRIJA DEŽNIKOV — LENDA VA

INDUSTRIJA DEŽNIKOV INDIP, p. o. LENDA VA

Delavski svet

razpisuje

za 4 leta prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati še naslednje:

- da ima visokošolsko ali višješolsko izobrazbo ekonomske, tehnične ali pravne smeri in
- a) z visokošolsko izobrazbo 3 leta
- b) z višješolsko izobrazbo 5 let

delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih del in nalog v proizvodnji, predvsem v tekstilni konfekciji, ali ima z de- lom pridobljene zmožnosti za opravljanje del, za katere se zahteva visokošolsko ali višješolska izobrazba.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge in dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev razpisni komisiji v zaprti ovojnici z oznako ZA RAZPIS najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidate bo- mo o izidu razpisa obvestili v 30 dneh po izbiri.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

Bakteriološko oporečna voda v Lukavcih

Teden, ki je za nami, je značil- len po dveh dogodkih. Prvi je za- četek novega šolskega leta, ko naj bi bili še posebej previdni v prometu, drugi pa je zastupitev z vodo v delu ljubumerske obče- ne.

ZAJETJE VODE V LUKAVCIH ONESNAŽENO

29. in 30. septembra je kakih 100 občanov ljubumerske občine iskalo zdravniško pomoč zaradi prebavnih motenj. Obstaja ute- meljen sum, da je do infekcije prišlo zaradi okužene pitne vode. Po prvih analizah je bilo ugotov- ljeno, da je voda v vodnem za- jetju v Lukavcih bakteriološko oporečna in neprimerna za pitje. Hujših obolenj na srečo ni bilo. Ustrezni organi ugotavljajo, za- kaj je do okužbe prišlo.

IZSILILA PREDNOST

28. avgusta se je zgodila pro- metna nesreča v Borecih. Vozni- ca osebnega avtomobila Milena Marin iz Borecev se je peljala po vaški poti. Ko je pripeljala v kri-

žišče z lokalno cesto, je izsili- la prednost pred voznikom kolesa z motorjem Vladom Vrtnjakom iz Berkovec, ki se je pri trčenju te- lesno poškodoval.

PRETESNO PREHITEVANJE

30. avgusta se je zgodila pro- metna nezgoda v Radoslavcih. Voznica osebnega avtomobila Marija Repa iz Drakovce je vozi- la iz Branoslavce proti Bučkov- cem. V Radoslavcih pri trgovini je dohitela pešca Stanka Filipiča iz Radoslavce. Prepozno ga je opazila in ga zaradi tesnega pre- hitevanja zadela. Pešca je vrlo na pokrov motorja in ga odhilo v jarek, kjer je obležal hudo po- škodovan. Lažje se je poškodo- vala tudi sopotnica v avtomobi- lu, D. R. iz Drakovce.

OTROK NENADOMA NA CE- STO

1. septembra se je zgodila pro- metna nezgoda v Radencih. Voz- nik tovornega avtomobila Slavko Pukl iz G. Radgone je peljal po regionalni cesti iz Ljutomer

proti Radencem. Na ljubumerski ulici v Radencih je nenadoma pripeljal pred njega z desne z dvorišča stanovanjske hiše kole- sar V. M. iz Radenec. Le-tega je po trčenju odhilo v jarek, kjer se je hudo poškodoval. Voznik to- vornega avtomobila je vozil z ne- primerno hitrostjo in nesreče ni mogel preprečiti.

SKOČIL IZ AVTOBUSA

1. septembra se je zgodila pro- metna nezgoda v Grabonošu. Voznik avtobusa Karel Karlo z Blaguša je vozil na redni progi Videm — G. Radgona. V naselju Čakova je ustavil na avtobusni postaji, kjer so vstopili in izstopi- li potniki. Ko je odpeljal je poza- bil zapreti zadnja vrata, kontrol- na luč pa ni delala. Peljal je ka- kih 800 metrov in šele takrat opazil v vzratnem ogledalu, da neznani potnik gleda skozi vrata. Vrata je zaprl v trenutku, ko je potnik A. M. iz Grabonoša sko- čil iz avtobusa. Otrok je padel na bankino in se lažje poškodoval.

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
-------	--------	---------	------------	-------	-------	---------

ZVESTOBA JE PRIVILEGIJ

Potujte z VESTNIKOM med ljudmi in kraji, ki so vam najbližji. Vsak četrtek v sliki in besedi Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Lenart v Slovenskih goricah, sosednje dežele Avstrije, Madžarske ter aktualno in zanimivo po domovini in tujini...

vprašanje ● odgovor ● nagrada

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 7. do 14. sept. 1989

7. sept. ob 18. uri amer. akc. film AKCIJA TERORIZEM.

7. sept. ob 20. uri amer. erot. film LAHKO NA VSE NAČINE. TRIDA EROTIKA — gledalcem do 18. leta prepovedan ogled filma!

8. sept. ob 18. in 20. amer. komedija PRED VRATI JE BIL DOJENČEK. Režija: Leonard Nimoy, igrajo: Tom Selleck, Steve Guttenberg, Nancy Travis idr. PRIJETNA, PRAVI HIT! ODLIČNA IGRALSKA ZA SEDBA ZAGOTAVLJA DOBRO URICO NEPOZABNE ZAHAVE!

8. sept. ob 22. uri amer. erot. film LAHKO NA VSE NAČINE — trda erotika!

10. sept. ob 16. in 18. uri amer. komedija PRED VRATI JE BIL DOJENČEK.

10. sept. ob 20. uri amer. erot. film LAHKO NA VSE NAČINE.

11. sept. ob 18. in 20. uri amer. akc. film KOKAIN NE OPROŠČA. CHARLES BRONSON ODLIČEN V VLOGI HLADNEGA MIAŠČE. VALCA — film pritegne!

12. sept. ob 18. uri amer. akc. film KOKAIN NE OPROŠČA.

12. sept. ob 20. uri amer. drama NOČ IN DAN MAKROJA.

13. sept. ob 18. in 20. uri amer. film NOČ IN DAN MAKROJA.

14. sept. ob 18. uri amer. akc. film RAMBO. III. del.

14. sept. ob 20. uri erot. film DEKEETA IZ TAKSIJA — trda erotika. Kino KUD SALOVCI.

9. sept. ob 21.30. uri amer. komedija PRED VRATI JE BIL DOJENČEK.

Prodaj

PRODAM

TOMOS AVTOMATIK A3 MS, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ 23-485. M-3729
RENAULT 4 TL, generalno obnovljen, ugodno prodaj. Bojan Merut, Bratonce 144 b, p. Beltinci. M-3735
ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. ☎ 78-367. M-3742

KOKOŠI

težke okrog 3,5 kg
lahko dobite v prodajalni VER-
ZETA
Informacije po tel.: 87-083, 87-087.

BMW 316 in traktor schöter, 125 KS, prodam. ☎ 71-302. M-3744
ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. ☎ 23-761. M-3746
ZASTAVO 101, karabolinirano, letnik 1981, prodam. Jože Ficko, Veščica 60 a. M-3761

TAM 2001 prodam ali zamenjam za osebni avto. ☎ (069) 26-328. M-3765
FIAT 126 P, obnovljena školjka, prodam po delih, Andrej Sapač, Topolovec 10 ali hotel Diana, M. Sobota. M-3768

AUDI 100 LS, letnik 1975, dobro ohranjen, nujno prodam. Marjan Gomboc, Gornji Petrovci 35 a, novi blok. M-3774

DIANO, letnik 1979, kleparsko obnovljeno, ugodno prodam. ☎ 21-826. M-3785

I26 P prodam. Murska Sobota. Finžgarjeva ulica 20. M-3794

LADO KARAVAN, novo, še neregistrirano, prodam. ☎ zvečer: (069) 21-826. M-3785 a

PRIKOLICO ZA AVTO, večjo, z maleno zavoro, prodam. ☎ (069) 21-826 — zvečer. M-3785 b

FIAT 126 P, letnik 1978, prodam. ☎ 78-098. M-3795

FIAT 132, 2000, prodam. Renkovec 149, p. Turmšice. M-3796

RENAULT 16 GL, registriran do marca 1990, in RENAULT 16 TX, vozen, neregistriran, dobro ohranjen, prodam. ☎ od 8. do 14. ure: 71-691. M-3803

MAZDO 626 GLX, letnik avgust 1985, prvi lastnik, zaradi odhoda v tujino prodam. ☎ (069) 68-104. M-3805

GILERA RX 200 ARIZONA, letnik 1987, napredaj, Turmšice, Žitna 6. M-3806

MOTORNO KOLO JAWA 350, registrirano do marca 1990, prodam. Prosenjakovi 107. M-3815

TOVORNI AVTO MERCEDES 1113, hidravlični volan, ugodno prodam. ☎ 76-890. M-3818

Graditelji pozor!

Izdelujemo stropne nosilce vseh velikosti. Zelo ugodne cene. Dobava takoj. Večjo količino pripeljemo brezplačno. Cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon (042) 811 685.

FIAT 125, prevoženih 51.000 km, dobro ohranjen, prodam. ☎ 87-062. M-3819

OPEL REKORD 1500, letnik 1974, karabolinirano, in tri gume, skoraj nove, 14-175, ugodno prodam. Ogled popoldne: Tišina 44. M-3820

MOPOD TOMOS AVTOMATIK, izvoznik model, prodam. ☎ 23-370. M-3821

CITROEN GA, letnik 1981, 80.000 km, odlično ohranjen, z dodatno opremo, prodam, Murska Sobota, M. Kozmice 7. M-3827

AVTO JUGO 55, letnik 1988, prodam. ☎ 25-409. M-3831

ZASTAVO 128, letnik 1987, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ popoldne: 48-540. M-3832

KADET B, generalno obnovljen, in motor 240, dizel, prodam. ☎ 48-410. M-3836

LADA SAMARA, stara dve leti, prevoženih 23.000 km, napredaj, Jakob, Lipovci 103. M-3838

CITROEN GS PALASS, letnik 1978, registriran, ohranjen, prodam. ☎ 78-044. M-3839

PRODAMI RENAULT 4 special, v voznem stanju, z rezervnim motorjem, Laslo, Dobrovnik 82.

DIANO 6, glashbeni stolp toshiba, šotor za štiri osebe, prodam. Fucar, Čentuba 418 a. LE-19857

RENAULT 4 TLS, dobro ohranjen, nujno prodam. Informacije: ☎ 75-774. LE-19865

TAM 125, 6,5 t, keson 5,6 x 2,4, gume 9 x 20, termokumulacijsko peč, 2,5 kW, nov kombiniran hladilnik (30 odstotkov ceneje), prodam. Mirko Gabersček, Benica 8, Lendava. LE-19862

DIANO, letnik 1979, ugodno prodam. Srednja Bistrica 12. LE-19861

ZASTAVO 125 P, letnik 1974, rahlo karabolinirano, registrirano do julija 1990, v voznem stanju, prodam za 10.000.000.— din. Holc, Kuršinci 4, Bučkovi, ☎ dopoldne: 87-274. IN-17560

AVTOMATIK, letnik 1988, prodam. Kuzma, Šalinci 31, Križevci/Lj. IN-17559

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. Odranci, Panonska 21. M-3901

ZASTAVO 101 prodam. Bojan Love-njak, Poznanovci 37, M-3908

TOVORNI AVTO FORD 20, vozen z dvema kategorijama, aluminijast keson 3,40 x 1,90, prodam. ☎ 77-666. M-3843

ZASTAVO 128 SKALA, neregistriran (po stari ceni), prodam. Kosalin, Grad 28. M-3845

BMW 318 i, letnik 1984, in KOMBI VW, zaprt, letnik 72, prodam. Odranci, Panonska 6. M-3846

AX II TRE, letnik 1987, prodam. ☎ 81-751. IN-17568

FORD TAUNUS 16, letnik 1974, motor vstavljen leta 1982, 1300, prodam. Nenaad Zibrek, Kog 59. IN-17567

RENAULT 4 TL, letnik 1979, prodam. ☎ 89-000. IN-17566

TOMOS AVTOMATIK, star dve leti, prodam. Puconci 90 c. M-MM

ZASTAVO 750, registrirano do maja 1990, ugodno prodam. Tinev, ☎ 23-333. popoldne. M-MM

NISSAN SANNY 1600 SLX, 1987, prodam. ☎ popoldne: 21-195. M-MM

GOLF JX/B, 1986, prevoženih 30.000 km, ugodno prodam. ☎ 21-691. M-MM

PRIKOLICO ZA AVTO IN DIANO prodam. Dokležovje 61. M-3913

OPEL REKORD KARAVAN, letnik 1975, in MOPOD BT 50 S, letnik 1988, prodam. Klavniška 9, ☎ zvečer (069) 22-987. M-3915

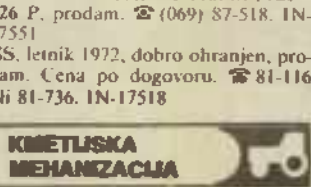
PRIKOLICO ZA AVTO, domače izdelave, prodam. Benkič, Murska Sobota Gregorčičeva 20 a. M-3917

ZASTAVO 128, letnik 1983, prodam. ☎ 25-369. M-DHM

ZASTAVO 101, letnik 1985, ugodno prodam. ☎ zvečer: 78-018. M-3920

I26 P, prodam. ☎ (069) 87-518. IN-17551

GS, letnik 1972, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 81-116 ali 81-736. IN-17518

PRODAM

KOMBAJN EPLLE 211, dobro ohranjen, prodam. Evgen Berke, Vaneča 27 a. M-3740

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota. Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eory, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nivenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva na uravi: Murska Sobota, Titova 29/1. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo

Naročnina za III. trimesečje 1989 je 80.000 dinarjev, za delovne organizacije 160.000 dinarjev za naročnike v tujini 70 DEM (letno).

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP Večer tozd Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

KOSILNICO LAVERDA, z žetveno napravo, moped tomos, 4 prestage, in traktor univerzal, na 4 pogone, z garancijo, prodam. ☎ 78-274. M-3754
KOMBAJN ZA SILAŽO HAGEDORN prodam. Sodišinci 42. M-3757
TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA prodam ali zamenjam za 2,5 t prikolico. Gaberje 97. M-3759
DVOVRSTNI IZKOPALNIK za krompir, ugodno prodam. Beltinci, Panonska 64. M-3760
ŽITNI SEJALNIK, 15-vrstni, s hidravliko, ugodno prodam. Hodoš 76. M-3777
NOVE GUME ZA TRAKTOR STEYR, 10 x 24, prodam. Erjavec, Beltinci, Poi ob Črncu 6. M-3781
ORIGINALNO TRAKTORSKO KABINO ZA STEYR, tip 18, 28 ali 30, novo, prodam. ☎ (062) 724 148. M-3782
DVOOSNO PRIKOLICO TEHNO-STROJ, prekucno, 3 t, prodam. Bakovci, Partizanska 27. M-3784
TRAKTOR STEYR, tip 180 (žaba), in žetveno napravo za BCS, prodam. Čičešča vas 51. M-3787
KOMBAJN NEPTUN za spravilo sladkorne pese, v dohrem stanju, prodam. Informacije po ☎ (069) 68 166 ali (069) 73 073. M-3790

**LENDAVSKA 19 a
69000 M. SOBOTA
tel. 069/25 493**

- REZERVNI DELI: Zaslava, Golf, Renault
- INDUSTRIJSKO OBNOVLJENI REZERVNI DELI
- BARVE LAKI IN PRIBOR

Konkurenčne cene!

KOMBAJN ZA SILAŽO MENGEL prodam. Brezovci 43. M-3801
KROŽNO OLTIVOVO BRANO, 28 diškov, prodam. Berden, Kobilje 130. M-3826
TRAKTOR STEYR, 15 KS, dobro ohranjen, prodam. ☎ 72 668. M-3883
DVOBRAZDNI PLUG, 12 colni, visoki klrens, in traktorski sedež za torpedo, števca za balirko, nov, prodam. Bakovci, Partizanska 30. M-3837
TRAKTOR IMT 539 in silažni kombajn SK 80, prodam. Novak, Beltinci, Panonska 55. ☎ 71 413. M-3842
DVOREDNI OBRALNIK KORUZE ZMAJ 2 KM, prodam. Hari, Sodišinci 27. M-3844
SILAŽNI KOMBAJN HAGEDORN in PÖTTINGER MEX 1, štedilnika calorex in küperbusch, 20.000 kalorij, za centralno ogrevanje, prodam. Gorica 5. M-3850
PLUG, 12-colni, visoki klrens, prodam. ☎ 82 211. IN-17570
TRAKTOR IMT 539 de lux, nov, in avto mercedes 190, model 1985, prevoženih 51.000 km, prodam. M. Sobota, Kidričeva 31. M-MM
MOLZNI STROJ WESTFALIA, nov, prodam 10 odstotkov ceneje. Lebar, Hotiza 104. M-3643
PRODAM MEHANIČNO STISKALNICO, 125 litrov, 10. 9. 1989 ob 9. uri pri vinski kleti Jožka Casarja, Bogojna (3000 ATS).

posesti

PRODAM
HIŠO, staro 15 let, z gospodarskim poslopjem, in 1 ha zemlje, na lepi legi, 10 minut od avtobusne postaje, prodam. Katarina Juršnik, Osek 89, 62235 Gradisce, Slov. gorce. M-3738
VSELJIVO HIŠO, staro 13 let (voda, telefon), vrt, vinograd in gozd v lepem kraju Gomila v Juršincih, prodam. Cena 18 milijard. ☎ (062) 790 884. M-3764
HIŠO v Selo in garažo v Murski Soboti prodam. ☎ 22 040. M-3800

RAZNO PRODAM

OKROGLO MIZO ZA JEDILNICO in otroški kavč prodam. Beltinci, Gregorčičeva 43. M-3734

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 210 l, prodam. Leskovec, Murska Sobota, Cankarjevo naselje 32. M-3739

PET RABLJENIH OKEN (180 x 170), z roletami in novo peč na trda goriva, za kopalnico, prodam. Bolehnečiči 18. M-3747

OMARO ZA DNEVNO SOBO ugodno prodam. Dolina 12, p. Puconci. M-3749

STREŠNO OPEKO MEDITERAN 222, novo, in lesen koruznjak prodam. ☎ 76-033. M-3750
PEČ ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE, dobro ohranjeno, prodam. Franc Banfi, Moščanci 71. M-3766
PRALNI STROJ, starejši, v uporabi, stanju, ugodno prodam. ☎ 26-296. M-3767
REZERVOAR ZA KURILNO OLJE, 2300 l, jeklen, nov, prodam. Zver, Nedelica 65. M-3770
LADIJSKI POD, 20 m² (barva št. 4), dolžina 4 m, 10 cm, prodam. Bakovci, Partizanska 52 a. M-3772
OTROŠKO POSTELJO ugodno prodam. 122-138. M-3773
KAVČ IN DVA FOTELJA, dobro ohranjeno, prodamo. Kalamar, Ženik 39. Videm ob Ščavnici. M-3775
TELEVIZOR, črno-beli, dobro ohranjen, prodam. Murska Sobota, Razlagova 9. M-3776

STOLP FISHER, 2 x 100 W, na daljinsko upravljanje, prodam. Cena po dogovoru. Ogled: Beltinci, Partizanska 4. M-3779

OTROŠKO POSTELJO, banjico, razna oblačila, čevlje, vse rabljeno, poceni prodam. Ogled v petek od 16. do 20. ure, v soboto in nedeljo ves dan. M. Sobota, Prvomajsko 7. M-3788

SEDEŽNO GARNITURO, skoraj novo, in otroško posteljo, ugodno prodam. ☎ med 18. in 22. uro: (069) 24-674. M-3791

POHIŠTVO, raznovrstno, po zelo ugodni ceni prodam. Cankarjeva 14. M-3797

LOVSKO PUŠKO BOKARICO prodam. ☎ 71-311. M-3798

GOSTINSKI PULT in stole ter sedelno garnituro ugodno prodam. ☎ 81-648. IN-17558

SEDEŽNO GARNITURO in regal za dnevno sobo, rabljeno, ugodno prodam. Martjanci 30, ☎ 48-501. M-3807

HLADILNIK in zamrzovalno omaro, dvotarifni števca in električni radiator prodam. Ferčak, Arh. Novaka 19. ☎ 25-151. M-3811

KORUZO NA STORŽIH 1,5 t, prodam. Danč, Kapca 74 a. M-3812

MEŠANA DRVA in betonski mešalec, nov, prodam. ☎ 26-496. M-3813

KOPINO SEDEŽNO GARNITURO prodam. ☎ dopoldne: 74-511, int. 214. M-3814

DOMAČE VINO, 100 l, in sončna kolektorja prodam. Šumenjakova 5. ☎ 21-981. M-3822

ELEKTRONSKE BOBNE SIMMONS SDS 9 prodam. Vlado, ☎ (069) 23-464, dopoldne od 7.30 do 8.30. M-3828

REZAN JESENOV LES, 8 cm, prodam. ☎ 68-119, zvečer. M-3829

KOLINE!
GOSTILNA HORVAT, BODONCI, vabi 9. in 10. septembra na domače KOLINE z BUJTO REPO

Za obisk se priporočajo!

STREŠNO OPEKO RIBER (75 odst. ceneje) in razno sobno pohištvo prodam. Šercerjevo naselje 2, ☎ 23-504. M-3835
ZVOČNE STOLPE FBI, 150 W, 2 cosa, poceni prodam. ☎ 70-281. LE-19845

COMMODORE 64, komplet s programi, prodam. ☎ 23-370. M-3821

POVIŠAN ZAPRT KOMBI IMV MERCEDES, 2200 dizel, letnik 1978, registriran do decembra in enak kombi, letnik 1984, registriran do februarja, prodam. Vlado, ☎ (069) 23-464, od 7.30 do 8.30. M-3828

JESENOVE DESKE, 8 in 5 cm, prodam. Stanko Mesarič, Bakovci, Panonska 10. M-384

STISKALNICO, 150 l, iz hrastovega lesa, in traktorske brane, prodam. Lipa 24, ☎ 71-707. M-3849

MOŠKO DIRKALNO KOLO in žensko športno kolo, prodam. ☎ 25-493. M-3902

KUHINJSKO POHIŠTVO, komplet s plinskimi in električnimi štedilniki, kom ter štedilnikom za centralno ogrevanje, 25.000 kalorij, kotno klop, stol in kavč prodam. Karel Krenos, Gornji Staveč 124, p. Kuzma. M-3903

GARAŽNA VRATA, lesena, nova, prodam. ☎ zvečer 24-488. M-3905

OVERLOCK, dvoigelnj, stiriinini, gospodinjstva, prodam. Informacije po ☎ 21-877. M-3907

DOBER JABOLČNIK, večjo količino, prodam. Mara Korošak, Boreci 3, Križevci pri Ljutomeru. M-17563

NERABLJEN BOJLER 80 l, prodam 20 odstotkov ceneje. ☎ popoldne 46-089. M-3919

KONZUMIRANA ZDRAVILNA JAJCA japonske prepelice z navodilom za uporabo ter jajca za nasad plemenice prodam. ☎ 81-785. M-3916

JEDILNI KOT S KOMODO in kuhinjo zaradi selitve ugodno prodam. Zdenka Štuc, Salovci 164 a.

Sobe
GARSONJERO ali enosobno stanovanje vzamem v najem. Plačilo vna prej. ☎ 71-738. M-3780
GARSONJERO ali enosobno stanovanje išče v M. Soboti zaposlena ženska. Plačilo za 6 mesecev vnaprej. ☎ Naslov v upravi lista. M-3789
GARSONJERO ALI SOBO S SOUTPORABO KOPALNICE iščem. Naslov v upravi lista. M-3841
ENOSOBNO STANOVANJE V LJUBLJANI, centralno ogrevano, s telefonom, oddam dvema ali trem študentkam. Naslov v upravi lista. M-3912

31 m² **VELIKO ENOSOBNO STANOVANJE** staro štiri leta, prodam. Informacije po tel. (061) 558-058 ali Lendavska 53. M-3252

Zaposlitve

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega moža, očeta in dedka

Karla Berdena

iz M. Petrovec

spremljali na zadnji poti, mu poklonili vence in šopke rož ter nam izrekli sožalje, pristrčna hvala. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

8. septembra mineva 10 let, odkar je za vedno odšla draga žena, mama in babica

Ema Bokan

od Jurja

Vsem, ki se je še spominjate, iskrena hvala!

VSJ NJENI

*Že dve leti v grobu spiš,
a med nami še živiš.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ne bo.*

V SPOMIN

17. avgusta sta minili dve leti žalosti, odkar nam je usoda iztrgala dobrega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

Štefana Berglesa

iz Tešanovec

Praznina in bolečina sta napolnili naš dom, odkar si odšel od nas.

Tvoja podoba in sledovi tvojih pridnih rok živita v naših srcih, v naših mislih pa se vedno znova vračamo k tebi.

Žalujoči: žena Irma, sin Ernest, hčerka Ibolka z možem Zoltanom ter vnuka Boris in Marjanca

*Kako bi dihal rad,
poslušal, gledal,
sedel med vami,
k'tero vmes povedal.*

O. Župančič

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni nenadoma zapustila draga žena, mama in babica

Jožefa Onišak

roj. Hofman
iz Bučevcevec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

*Ko v ranem jutru ptički so zapeli,
naznanjali so lep poletni dan,
nihče takrat še slutil ni, da to bo dan,
ko zamrl bo tvoj smehljaj, zastal korak,
ugasnil tvojih je oči sijaj.*

*Zaspala mamica si zlaia,
zaprla trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.*

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je za vedno zapustila draga žena, mama in stara mama

Ana Matjašec

iz Velike Polane

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter za sv. maše.

Iskrena hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala izrekamo g. župniku, cerkvenemu pevskemu zboru, organizatorju in predstavniku KS za poslovalne besede, b. b. vsem dobrim sosedom in sodelavcem Ine Nalta in Univerzala in Velike Polane ter športnemu društvu.

Žalujoči: mož Ignac, sin Štefan, hčerki Marija in Rozina z družinoma ter Zverova mama

*Mirno, tiho ste zaspali,
v hipu smo ostali sami,
le spomin na vas bo z nami,
hvala vam za vse, kar ste nam dali.*

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno in brez slovesa zapustila naša draga mama, tašča in stara mama

Ana Litrop

iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebno družinoma Dravec in Gjerkeš ter prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku ter g. kaplanu za prelep pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke. Hvala tudi govornici KS Mariji Gjerkeš za poslovalne besede in kolektivu Planike iz Turnišča.

Turnišče, 6. avgusta 1989

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal.
smrti te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 68. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Anton Magdič

Zahvaljujemo se vsem, ki so mu stali ob strani, mu prvi ponudili pomoč, posebno trem fantom in sorodstvu, ki so mu želeli pomagati in ga pospremili v bolnišnico.

Najlepša hvala g. župniku in g. kaplanu za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke in tov. Ferčaku za poslovalne besede, gasilcem, posebej pa sosedji Dominkovi.

Žalujoči: žena Marija, hčerki Marija z Mirjano, Bernarda z družino in sin Avgust z družino iz Nemčije

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite.
spomnite se, kako trpel sem.
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ernest Šiftar

iz Črnelavec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo dr. Perkiču in osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 20. letu starosti nas je tragično zapustil dragi sin, brat, stric in nečak

Janko Novak

iz Andrejec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim prijateljem, sosedom in znancem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Pristrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, govorniku KS, govornici OO ZSMS Andrejci, kolektivu MI, kolektivu Hotela Diana, NK 11 plavih, strelskemu društvu, vsem mladincem in prijateljem Bogu, Danilu, Milanu, Pikiju in Tomažu.

Žalujoči: mama, oče, sestra Irena z družino in brat Andrej z

V SPOMIN

12. septembra minevata dve leti, odkar naša predraga

Marija Korpič

iz Markovec

v hladnem grobu spi, mi pa jo pogrešamo, le v naših srcih z nami živi. Tolažijo nas lepi spomini na dni, ki smo jih preživeli skupaj in skupaj s teboj uživali v srečnem sožitju. V zahvalo za tvojo dobro srčnost pa ti prinašamo skromne rožice in prižigamo svečke.

Zahvaljujemo se vsem, ki se je še spominjate!

VSJ, KI SMO TE IMELI RADI

*V tihem grobu mirno spiš,
v naših srcih pa živiš...*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 7. september, ko je minilo leto dni bridke žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Karel Barabaš

iz M. Sobote

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepših spominov in hvaležnosti za vse, kar nam je dalo tvoje srce. Cvetje in plameni svečk na tvojem grobu so priča naše neizmerne bolečine in ljubezni do tebe.

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu!

Vsi, ki smo te imeli radi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

*Ko živela sem, ljubila sem vas vse,
zdaj, ko mene več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je komaj v 69. letu starosti zapustila naša dobra mama in stara mama

Marija Lazar

roj. Dervarič
iz Stanjevec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, našo drago pokopnico pospremili v tako lepem številu na njeno zadnjo pot ter ji darovali cvetje in vence, nam pa izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se tov. Temlinu in osebju gostilne Horvat za ne-sebično pomoč. Pristrčna hvala družinoma Rijavec — Dervarič iz M. Sobote.

Posebna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem in pevkam iz Petrovec za odpete žalostinke, govorniku KS tov. Zdravku za poslovalne besede, predstavniku GD in gasilcem ter predstavniku društva upokojencev.

Iskrena hvala tudi sodelavcem iz Moravskih Toplic za udeležbo na pogrebni slovesnosti in darovane vence.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sin Karel, hčerki Marija in Gizela ter vnukinja Monika

*Ne morem iz zemlje kot dobra semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem!
Med nami je krsta lesena...
in grob je med nami... tišina prsti,
le sveča ljubezni visoko gori.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 3. september, ko so minila tri leta bridke žalosti in praznine, odkar nas je mnogo prezgodaj na tako krut način na svojem delovnem mestu zapustil naš dragi mož in oče

Ivan Hozjan

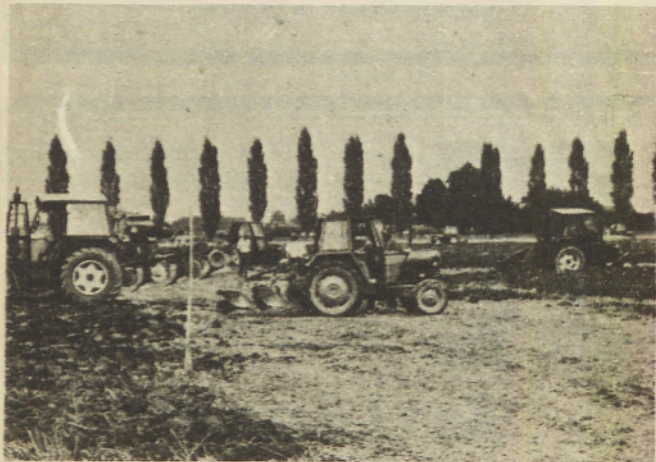
avtomehanik
iz Črenšovec

Ob izgubi čutimo, kako velik in dragocen je bil tvoj trenutek bivanja med nami. Kakor senca jutrišnjega dne prihajamo in postojimo pred tvojim grobom, tihi in nemi, čakajoč, da bi doumeli: zakaj?

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu.

V globoki žalosti: žena Ančka, ter hčerki Janja in Tadeja

ZA NAJBOLJŠO BRAZDO IN ZVENEČE NASLOVE

Na poljih Kmetijskega gospodarstva Rakičan med Mursko Soboto in Rakičanom so se zbrali najboljši traktoristi-orai iz devetih slovenskih regij in se potegovali za naslove najboljših v republiki.

68 traktoristov-oraičev iz devetih slovenskih regij se je konec minulega tedna potegovalo na poljih Kmetijskega gospodarstva Rakičan pri Murski Soboti za naslove najboljših v republiki. Prišli so vsi najboljši z območnih tekmovanj. Številni obiskovalci pa so lahko občudovali spretnost in izurjenost fantov in deklet, ki so s kakovostno brazdo dokazali, da se upravičeno uvrščajo prav v jugoslovanski vrh. Če je bil poklic traktorista včasih le domena moških, v zadnjih letih tudi dekleta dokazujejo, da se lahko enakovredno kosajo z močnejšim spolom. Že lani na državnem prvenstvu je to najboljši prepričljivo potrdila Blanka Bukvič

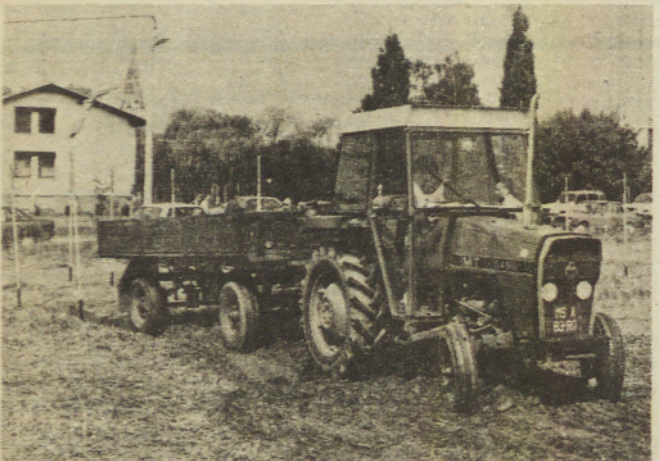
iz Pomurja, ki je premagala tudi vse moške tekmovalce in osvojila naslov najboljšega orača v državi.

Rezultati posameznih tekmovalcev so bili letos bolj kot od sreče odvisni od njihove spretnosti, saj so imeli vsi bolj ali manj enake tekmovalne pogoje. Tudi vreme jim je bilo tokrat naklonjeno in na koncu se je vse dobro izteklo. Najbolje seveda za tiste, ki so se uvrstili na najvišja mesta, pa čeprav jih zdaj čaka še nastop na državnem prvenstvu. Zaželimo jim veliko uspeha tudi na tem tekmovanju!

Ludvik Kovač
Foto: A. Abraham

Za dobro pripravljenimi in nastavljenimi plugi mora ostati lepa brazda in tudi strnišče mora biti pokrito.

Vzratna vožnja z dvoosno prikolico med tolikimi količki — to niso mačje solze. Pa še dotika ne sme biti.

Medtem ko so traktoristi orali, je bil prikaz oranja z enosnim traktorjem Gorenja Mute. Sodniki tega oranja niso ocenjevali, dokaj kritični pa so bili številni obiskovalci.

Skupščinski piknik v Lovrečici

Gornjeradgona občina je vedno znala poskrbeti za svojo popularnost v medijih, pa najsi je šlo za dobre ali slabe rezultate gospodarjenja ali pa smo za »ogovarjanje« zaradi nenavadnih dejanj. In zaradi slednjega se bosta občina Gornja Radgona in njen predsednik Peter Fridau verjetno znašla v vseh slovenskih sredstvih javnega obveščanja tudi v prihodnjih dneh. Gre namreč za dvo-ali tridnevni skupščinski izlet v Lovrečico, kjer bo uradno zasedanje zborov skupščine občine Gornja Radgona. Človek bi mislil, da želijo podkupiti delegate, jih odvrtiti od resničnih problemov, saj je dnevni red tega zasedanja, ki bo drugi dan izleta (9. septembra ob

10. uri v jedilnici počitniškega doma v Lovrečici), ker obširen in z dokaj »resnimi« temami. Med potjo na kraj dogajanja bodo delegati obiskali pršutarno TO Kras Sežana, vinsko klet DO Agraria Koper ter portoroško Marino. V petek zvečer bo zabavnorazvedrilni program, v soboto dopoldne skupščinsko zasedanje, popoldne pa športno-kreativni program, srečanje s predstavniki občine Buje in nato zvečer piknik s ponudbo marmelad in kopenskih jedi.

Nekatere delegate bo doletela ta čast ali kazen, da bodo potovali v Lovrečico in bodo tako deležni zahvale za resno in odgovorno delo. Bomo videli! bbb

Markovci: coš ni ukinjen

Podružnično osnovno šolo v Markovcih obiskuje v tem šolskem letu 26 učencev, in to od 1. do 4. razreda. Imajo seveda kombinirani pouk, celodnevne šole pa, kot smo pomotoma zapisali v 33. številki našega tednika (Pogled v pomursko šolstvo, str. 5), niso ukinili. To je v občini Murska Sobota »doletelec osemletka v Gornjih Petrovcih in predmetno stopnjo OŠ Beltinci. J. G.

SREDNJA BISTRICA

Še letos nov vrtec?

Te dni so se začela pripravljati dela za postavitev novega montažnega otroškega vrtca na Srednji Bistrici, in če bo šlo vse po predvidevanjih, se bodo lahko bistrski predšolski otroci s svojimi vzgojiteljicami še letos preselili v nove prostore. Sedaj je vrtec v združenem domu, v prostorih, ki so »funkcionalno in zdravstveno oporečni za normalno vzgojo« (zapisano v posebnem dopisu staršem).

Po pogodbi, ki so jo podpisali julija, bo vrednost montažnega objekta 3 milijarde dinarjev. Delovni organizaciji Marles so že plačali 1,34 milijarde dinarjev za montažni del vrtca, prav tako je že plačan projekt (70 milijonov dinarjev) in odkupljena parcela (85 milijonov dinarjev). Z deli pa so morali prvi začeti domačini vseh treh Bistric (Gornje, Srednje in Dolnje) saj se je krajevna skupnost obvezala, da bo poskrbela za temelje in podložne plošče. Vrtec pa bodo zgradili s skupnimi močmi in s pomočjo Vzgojno-varstvenega zavoda Lendava (25-odstotni delež), občinskega referendumskega programa (60 %) in krajevne skupnosti Bistrica (15 %).

J. G.

Komisijska prodaja audio- in video naprav

Od konca minulega tedna je Murska Sobota bogatejša še za eno komisijsko prodajalno. Na Lendavski 19 b, za Atrijem, je Jože Žekš odprl sodobno prodajalno, v kateri je možno nakupa ali prodaje radioaparatorov, kasetofonov, gramofonov, ojačevalnikov, zvočnih skrinj, raznih videorekorderjev, videokamer, videokaset in TV aparatorov, na voljo pa je tudi fotografska in računalniška oprema. Poleg tega pa ponuja videnstovite, kot so izposoja videokaset in videoplayerjev, snemanje prireditev z videokamero in presnemavanje kaset.

Prva tovrstna komisijska prodajalna v Murski Soboti je med tednom odprta od 10. do 12. ter od 14. do 20. ure, ob sobotah pa od 9. do 14. ure.

—šc

vestnik
REPUBLIKE
SLOVENIJE
zavod za časopisno in radijsko dejavnost
69000 murska sobota, (tlova 29/1
tel. (066) 21-064, 21-383, 21-222
žiro račun pri adk m. sobota 51900-603-30005

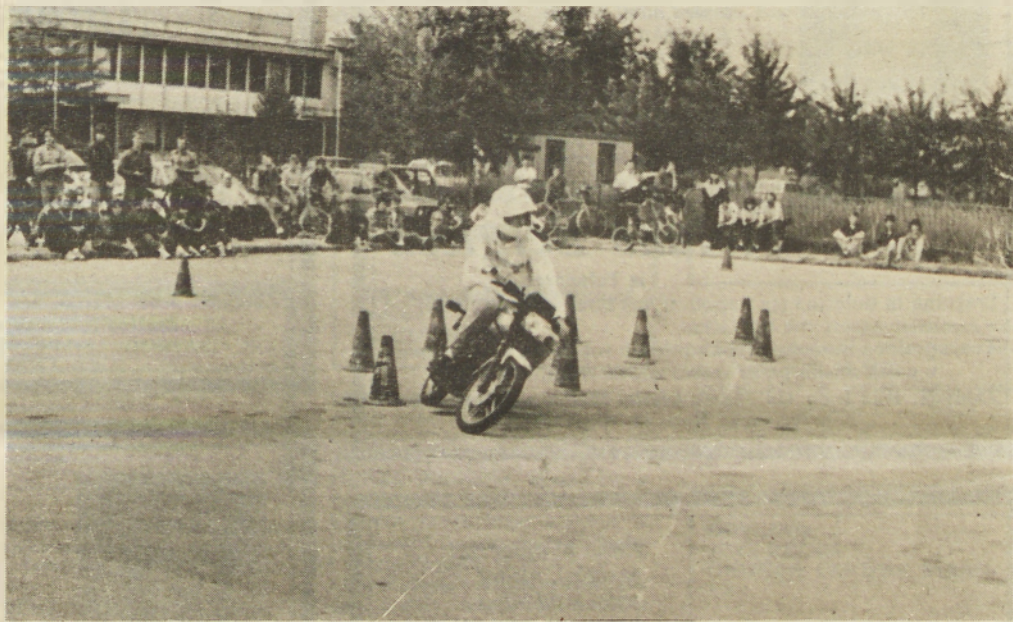
Pridite, mi bomo tam.

Obiščite nas na prvem srečanju ponudnikov in porabnikov tržnih storitev »MARKETING KLUB 89«, ki bo od 11. do 15. septembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. V odprtem medijsko-tržnem auditoriju se bomo pomerili s svojo ponudbo vsi, ki nekaj znamo in hočemo. Tam bomo tržniki, podjetniki, poslovneži. Pridite na pogovor. Našli nas boste v hali B Gospodarskega razstavišča, kjer skupaj nastopamo Primorske novice, Radio Koper-Capodistria, Vestnik in Radio Murska Sobota.

primorske
novice

SPOMINSKO SREČANJE BENA ŠČAPA

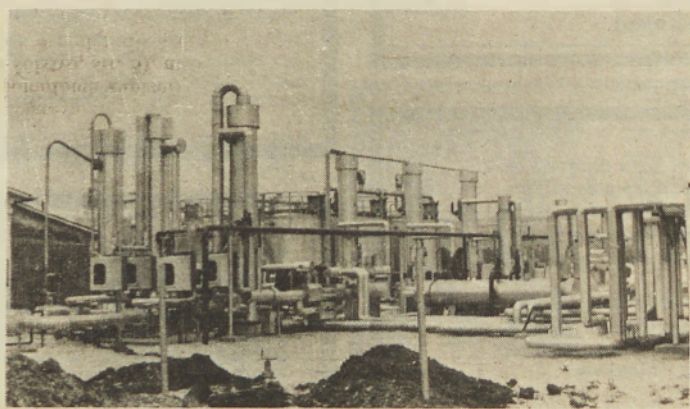

V Murski Soboti je bilo drugo srečanje motoristov in mopedistov s spretnostjo vožnje za memorial Bena Ščapa, ki ga je pripravil motoristični klub Svobodni jezdeci iz Murske Sobotice. Srečanja se je udeležilo 29 motoristov in mopedistov. Pri mopedistih je bil najboljši Frumen pred Benkom in Roganom, pri motoristih pa Slavinec pred Podvornikom in Kolaričem.

Foto: F. Maučec

Avtobus tudi v Jeruzalem

Od ponedeljka naprej imajo avtobusno povezavo z Ljutomerom oziroma Ormožem tudi krajanje Železnih Dveri, Jeruzalema, Litmerka in Dobrave. Avtobusni promet Murska Sobota je namreč uvedel skozi te in še nekatere druge kraje novo avtobusno progo, in sicer 6-krat dnevno.

Na sliki je plinska postaja v Petišovcih pri Lendavi, h kateri so napeljali plin iz več novih (zelo globokih) plinskih vrta, ki pa se jim bo v kratkem pridružila še ena, saj spet vrtajo, tokrat pri Dolini. Petišovsko polje torej ni povsem izčrpano, čeprav je zdaj nafta malo, so vrtnice bogate s plinom. Od plinske postaje imajo plinovod speljau do tovarne metanola in drugih obratov in prav ta (domači plin in ti- sti, ki ga dobijo iz Medžimurja iz nahajališča Zebanec) jim omogoča relativno dobro poslovanje. Domači plin je namreč precej cenejši od uvoženega iz Sovjetske zveze, poleg tega pa je zanesljivejša surovina, kajti tujec lahko (pogodnam navkljub) pipo zapre.

ZADNJA VEST

Martin Horvat — glavni direktor Pomurskega tiska

Martin Horvat je od 1. septembra glavni direktor Založniškega, grafičnega in embalažnega podjetja Pomurski tisk. Pred tem je bil nekaj mesecev vršilec dolžnosti glavnega direktorja, še prej pa direktor tozda Tiskarna Pomurskega tiska. Kadrovske spremembe v

vodstvu te dokaj velike delovne organizacije so terjale nekatere težave v organizaciji poslovanja, poleg tega pa se v tozdu Kartonaža ob polletju ubadajo z izgubami.

Delavski svet in družbenopolitične organizacije Pomur-

skega tiska, ki so dale soglasje k imenovanju Martina Horvata za novega glavnega direktorja, si obetajo v prihodnje določene spremembe, ki naj omogočijo boljše gospodarjenje in še večji prodor njihovih izdelkov na tuja tržišča.

M. J.

10
LET

SEKCIJE LOVSkih ČUVAJEV
IN LOVSkih TEHNIKOV

ZVEZE LOVSkih DRUŽIN
PREKMURJE

V lovske domu Zveze lovske družine Prekmurje v Murski Soboti bo v soboto slavnost ob desetletnici sekcije lovske čuvaje in tehnikov. Za praznovanje jubileja so pripravili slavnostno skupščino sekcije, izdali bilten in spominske značke. Za bodoče usmeritve pri delu sekcije je pomembna zlasti vsebina priložnostnega biltena, ki zajema bogate izkušnje za ohranjanje, gojitev in lov posebej šolanjih in odgovornih lovcev. Bilten je, tako kot številne publikacije s področja lovstva v Pomurju, uredil Feri Poredoš.